

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์เกษตร)

ปริญญา

เศรษฐศาสตร์เกษตร

เศรษฐศาสตร์เกษตรและทรัพยากร

สาขา

ภาควิชา

เรื่อง ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อโอกาสในการชำระคืนเงินกู้ของเกษตรกรลูกค้าธนาคาร
เพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

Factors Affecting Loan Repayment Probability of Bank for Agriculture and Agricultural
Co-operatives's Farmer Clients

นามผู้วิจัย นางสาวอริญาพร สอดศรี

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิศิษฐ์ ลิ้มสมบุญชัย, Ph.D.)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

(อาจารย์กัมปนาท เพ็ญสุภา, Ph.D.)

หัวหน้าภาควิชา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิศิษฐ์ ลิ้มสมบุญชัย, Ph.D.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์กัญญา ชีระกุล, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่

เดือน

พ.ศ.

สืบสิงห์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อโอกาสในการชำระคืนเงินกู้ของเกษตรกร
ลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

Factors Affecting Loan Repayment Probability of Bank for
Agriculture and Agricultural Co-operatives's Farmer Clients

โดย

นางสาวอริญาพร สอดศรี

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์เกษตร)
พ.ศ. 2553

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

อริยาพร สอดศรี 2553: ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อโอกาสในการชำระคืนเงินกู้ของเกษตรกรลูกค้านานการเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร วิทยาลัยเกษตรศาสตร์มหาบัณฑิต (เศรษฐศาสตร์เกษตร) สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและทรัพยากร
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิศิษฐ์ ลิ้มสมบุญชัย, Ph.D. 115 หน้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์หาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อโอกาสในการชำระคืนเงินกู้ระยะสั้นของเกษตรกรลูกค้านานการเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ช.ก.ส.) ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาได้จากการสัมภาษณ์เกษตรกรตัวอย่างซึ่งเป็นลูกค้า ช.ก.ส. สาขาค่านุ่นทด จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 416 ราย และทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้แบบจำลองมัลติโนเมียลโลจิต (Multinomial logit model)

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรลูกหนี้ ช.ก.ส. ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 40 – 49 ปี มีระดับการศึกษาต่ำกว่าชั้น ป.6 ทำไร่หรือทำสวนเป็นอาชีพหลัก และมีจำนวนแรงงานต่อสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 0.46 คนต่อครัวเรือน ทั้งนี้ครัวเรือนเกษตรกรมีมูลค่าทรัพย์สินทั้งหมดเฉลี่ย 1,987,691.66 บาทต่อครัวเรือน มีรายได้ในภาคเกษตรและรายได้นอกภาคเกษตรเฉลี่ย 159,798.21 และ 138,158.30 บาทต่อครัวเรือน ตามลำดับ โดยมีค่าใช้จ่ายในภาคเกษตร ค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตร และค่าใช้จ่ายในการบริโภคในครัวเรือนเฉลี่ย 54,248.49 33,986.39 และ 97,569.81 บาทต่อครัวเรือน ตามลำดับ โดยมีปริมาณเงินกู้ของ ช.ก.ส. เฉลี่ย 63,324.95 บาทต่อครัวเรือน ปริมาณหนี้อื่นๆ เฉลี่ย 51,820.76 บาทต่อครัวเรือน ทั้งนี้โดยส่วนใหญ่เกษตรกรได้รับการตรวจเยี่ยมจาก ช.ก.ส. ปีการผลิตละ 2 ครั้ง และมีระยะเวลาในการเป็นลูกค้า ช.ก.ส. 1 – 10 ปี นอกจากนี้ยังพบว่าเกษตรกรจะทำการกู้ยืมจาก ช.ก.ส. และกองทุนหมู่บ้าน เป็นส่วนใหญ่

การศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อโอกาสในการชำระคืนเงินกู้ของเกษตรกรลูกหนี้ ช.ก.ส. ในครั้งนี้ได้แบ่งสถานะลูกหนี้ออกเป็น 4 กลุ่ม คือ 1. ลูกหนี้ปกติที่ใช้เงินทุนตนเองชำระหนี้ 2. ลูกหนี้ปกติที่กู้ยืมมาเพื่อชำระหนี้ 3. ลูกหนี้ค้างชำระเพราะไม่ต้องการชำระหนี้ และ 4. ลูกหนี้ค้างชำระเพราะไม่สามารถชำระหนี้ได้ ผลการศึกษาโดยใช้แบบจำลองมัลติโนเมียลโลจิต (Multinomial logit model) พบว่า อายุ รายได้ในภาคเกษตร ปริมาณหนี้ ช.ก.ส. ต่อปริมาณหนี้ทั้งหมด และจำนวนครั้งในการติดตามหนี้มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับโอกาสในการชำระคืนหนี้ ส่วนค่าใช้จ่ายในภาคเกษตร ปริมาณเงินกู้ และอาชีพหลัก (ชาวนา) มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับโอกาสในการชำระคืนหนี้ ทั้งนี้ยังพบด้วยว่า จำนวนครั้งในการติดตามหนี้จะมีผลทำให้เกษตรกรมีแนวโน้มในการกู้ยืมเงินมาเพื่อชำระหนี้คืนเพิ่มมากขึ้นด้วย

จากผลการศึกษา แสดงให้เห็นว่า ช.ก.ส. ควรหาแนวทางในการส่งเสริมและสร้างรายได้ให้กับเกษตรกรที่มีอายุน้อยและมีอาชีพทำนา เพื่อให้มีเงินทุนเพียงพอในการชำระหนี้ และให้เจ้าหน้าที่พนักงานสินเชื่อออกติดตามหนี้มากขึ้น แต่ทั้งนี้เจ้าหน้าที่ควรให้คำแนะนำ รวมทั้งสร้างความเข้าใจกับเกษตรกร เพื่อให้เกษตรกรชำระหนี้ได้ตามสัญญาโดยใช้เงินทุนตนเอง

Ariyaporn Sodsri 2010: Factors Affecting Loan Repayment Probability of Bank for Agriculture and Agricultural Co-operatives's Farmer Clients. Master of Science (Agricultural Economics),
Major Field: Agriculture Economics, Department of Agricultural and Resource Economics.
Thesis Advisor: Assistant Professor Visit Limsombunchai, Ph.D. 115 pages.

The objective of this study is to analyze factors affecting short term loan repayment probability of Bank for Agriculture and Agricultural Co-operatives (BAAC)'s farmer clients. The data used in this study is obtained from interviewing 416 BAAC's farmer clients in Dan Kun Thod District, Nakon Ratchasima Province, and the data set is analyzed by Multinomial logit model.

The results indicated that most of the borrowers are male, age between 40 – 49 year, and main occupation is farming. The education level of the borrowers is mainly lower than grade 6 and the average number of workers is about 0.46 persons per household. The average asset value, farm income and off-farm income of the borrowers are about 1,987,691.66, 159,798.21 and 138,158.30 Bath per household, respectively. For the expenditure, the borrowers have spent about 54,248.49, 33,986.39 and 97,569.81 Bath per household on the average on the production cost, off-farm spending and household consumption, respectively. The average amount of loan borrowing from BAAC is about 63,324.95 Bath per household, and other debts are about 51,820.76 Bath per household. The average debt tracking by BAAC's loan officer is about 2 times per year and most of the borrowers become BAAC's farmer clients for about 1-10 years. The major lending sources for the borrowers are BAAC and the village fund.

In this study, the borrowers were classified into 4 groups namely: (1) Normal borrowers who return the loan by using their own money; (2) Normal borrowers who borrowing to return the loan; (3) Default borrowers who intend to not return the loan; and (4) Default borrowers who are unable to return the loan. The results from Multinomial logit models showed that age, farm income, amount of debt borrowing from BAAC to the total debt, and number of debt tracking have positive impact on the repayment probability, while production cost, amount of loan and major occupation (farmer) have negative influence on the repayment probability. In addition, the results indicated that the borrowers may use "Evergreen strategy" (borrowing to return the loan) when the number of debt tracking increased.

The study results suggest that BACC should find the ways to increase farm revenue to the young farmers who have the paddy rice farm. This is to ensure that they will be able to generate sufficient fund to repay the loan. In addition, to increase the loan repayment rate, BAAC's loan officer should visit their farmer clients more often and should also provide some financial advices or suggestions to their farmer clients.

Student's signature

Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ วิชาญ ลีสมบุญชัย อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ที่กรุณาสละเวลาให้คำปรึกษา ชี้แนะแนวทาง ตรวจสอบแก้ไขวิทยานิพนธ์ ตลอดจนให้โอกาสในการเป็นผู้ช่วยนักวิจัย ซึ่งทำให้ผู้วิจัยได้ความรู้ ประสบการณ์และเงินทุนสำหรับการดำเนินการเก็บข้อมูลภาคสนามในงานของผู้วิจัย และขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์กัมปนาท เพ็ญสุภา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำเพิ่มเติม เพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ที่ให้ความอนุเคราะห์ในเรื่องข้อมูลและอนุญาตให้ผู้วิจัยสัมภาษณ์เกษตรกรลูกค้า เจ้าหน้าที่ ธ.ก.ส. สาขาค่านันทนทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือในการลงพื้นที่ รวมทั้งพี่น้องเกษตรกรที่เสียสละเวลาอันมีค่าในการให้ข้อมูลเพื่อใช้ในการศึกษาครั้งนี้

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา และขอบคุณพี่สาวน้องสาวที่ให้การสนับสนุนและเป็นกำลังใจให้กับผู้วิจัยมาโดยตลอด ขอบขอบคุณเพื่อนๆ คนที่ให้ความช่วยเหลือในการเก็บข้อมูลและให้คำแนะนำด้วยดีตลอดมา รวมทั้งขอบพระคุณผู้ที่เกี่ยวข้องที่ไม่ได้เอ่ยนามทุกท่าน ซึ่งได้มีส่วนช่วยเหลือให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ และผู้วิจัยขอมอบส่วนดีและประโยชน์อันเกิดขึ้นจากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ แด่บิดา มารดา และคณาจารย์ผู้อบรมสั่งสอนผู้วิจัยทุกๆ ท่าน หากมีข้อผิดพลาดหรือบกพร่องประการใดที่ปรากฏขึ้นในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอน้อมรับแต่เพียงผู้เดียว

อริญาพร สอดศรี

สิงหาคม 2553

สารบัญ

หน้า

สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(8)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
ขอบเขตการวิจัย	8
นิยามศัพท์	8
วิธีการศึกษา	9
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	12
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	12
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	21
แบบจำลองและตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์	24
กรอบแนวคิดของการวิจัย	27
บทที่ 3 สภาพของพื้นที่และลักษณะทั่วไปของครัวเรือนเกษตรกร	29
สภาพทั่วไปของพื้นที่ในอำเภอด่านขุนทด	29
ลักษณะทั่วไปและสภาพทางเศรษฐกิจของครัวเรือนเกษตรกร	36
บทที่ 4 ลักษณะการใช้เงินกู้ระยะสั้นและภาวะหนี้สินของเกษตรกร	48
ลักษณะการใช้เงินกู้ระยะสั้นของเกษตรกร	48
ภาวะหนี้สินของเกษตรกร	51

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

บทที่ 5 ผลการศึกษา	58
การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสถานะของลูกหนี้กับปัจจัยต่างๆ ที่คาดว่าจะมีผลกระทบต่อโอกาสในการชำระคืนเงินกู้	58
การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆ ที่คาดว่าจะ จะมีผลกระทบต่อโอกาสในการชำระคืนเงินกู้	64
การวิเคราะห์หาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อโอกาสในการชำระคืนเงินกู้	66
การจำแนกกลุ่มลูกหนี้โดยใช้แบบจำลอง Multinomial logit	74
การวิเคราะห์ผลกระทบส่วนเพิ่ม (Marginal effect) ของปัจจัย ที่มีผลกระทบต่อโอกาสในการชำระคืนเงินกู้	75
บทที่ 6 สรุปและข้อเสนอแนะ	80
สรุป	80
ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษา	82
ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป	84
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	85
ภาคผนวก	89
ภาคผนวก ก การให้เงินกู้สำหรับเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส.	90
ภาคผนวก ข แบบสอบถามเกษตรกร	97
ภาคผนวก ค ค่าสถิติในการประมวลผลปัจจัยที่มีผลกระทบ ต่อโอกาสในการชำระหนี้	108
ประวัติการศึกษา และการทำงาน	115

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ผลการดำเนินงานการให้สินเชื่อเพื่อการเกษตรของ ธ.ก.ส. แบ่งตามประเภทการกู้ยืม ปีการผลิต 2548 – 2551	2
2	ปริมาณการให้สินเชื่อเพื่อการเกษตรแก่เกษตรกรรายบุคคลลูกค้า ธ.ก.ส. แบ่งตามภูมิภาคในประเทศไทย ปีการผลิต 2546 – 2551	3
3	ผลการดำเนินงานด้านเงินกู้ระยะสั้นเพื่อการเกษตรของ ธ.ก.ส. แบ่งตามจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการผลิต 2551	5
4	ผลการดำเนินงานด้านเงินกู้ระยะสั้นเพื่อการเกษตรของ ธ.ก.ส. แบ่งตามสาขาดำเนินงานในจังหวัดนครราชสีมา ปีการผลิต 2551	6
5	จำนวนประชากรในเขตตำบลและเทศบาลของอำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา ณ วันที่ 31 สิงหาคม 2552	33
6	จำนวนครัวเรือนเกษตรกรที่ปลูกพืชเศรษฐกิจในอำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา ปีการผลิต 2552	35
7	พื้นที่เพาะปลูกและผลผลิตของพืชเศรษฐกิจ ในอำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา ปีการผลิต 2552	35
8	ประเภทและจำนวนสัตว์ที่สร้างรายได้ให้แก่ครัวเรือนเกษตรกรของอำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา ปีการผลิต 2552	36

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
9	ช่วงอายุและเพศของผู้รับภาระชำระหนี้ครัวเรือนเกษตรกรในอำเภอ ด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา ปีการผลิต 2551/52	37
10	ระดับการศึกษาของผู้รับภาระชำระหนี้ครัวเรือนเกษตรกรในอำเภอด่านขุน ทด จังหวัดนครราชสีมา ปีการผลิต 2551/52	38
11	อาชีพหลักและอาชีพรองของผู้รับภาระชำระหนี้ของครัวเรือนเกษตรกรใน อำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา ปีการผลิต 2551/52	39
12	จำนวนสมาชิกและแรงงานของครัวเรือนเกษตรกรในอำเภอด่านขุนทด จังหวัด นครราชสีมา ปีการผลิต 2551/52	40
13	ขนาดการถือครองที่ดินของครัวเรือนเกษตรกรในอำเภอด่านขุนทด จังหวัด นครราชสีมา ปีการผลิต 2551/52	41
14	ลักษณะการถือครองที่ดินของครัวเรือนเกษตรกรในอำเภอด่านขุนทด จังหวัด นครราชสีมา ปีการผลิต 2551/52	42
15	การใช้ประโยชน์ที่ดินของครัวเรือนเกษตรกรในอำเภอด่านขุนทด จังหวัด นครราชสีมา ปีการผลิต 2551/52	43
16	ทรัพย์สินและมูลค่าทรัพย์สินของครัวเรือนเกษตรกรในอำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา ปีการผลิต 2551/52	44
17	รายได้ของครัวเรือนเกษตรกรในอำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา ปีการผลิต 2551/52	45

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
18	ค่าใช้จ่ายของครัวเรือนเกษตรกรในอำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา ปีการผลิต 2551/52	47
19	แหล่งเงินกู้อื่นๆของครัวเรือนเกษตรกรในอำเภอด่านขุนทด จังหวัด นครราชสีมา ปีการผลิต 2551/52	49
20	ปริมาณเงินกู้ของครัวเรือนเกษตรกรในอำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา ปีการผลิต 2551/52	50
21	การใช้หลักประกันในการกู้ยืมเงินระยะสั้นของเกษตรกรในอำเภอด่าน ขุนทด จังหวัดนครราชสีมา ปีการผลิต 2551/52	51
22	ปริมาณหนี้ที่ต้องชำระของครัวเรือนเกษตรกรในอำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา ปีการผลิต 2551/52	52
23	สถานะถูกหนี้เงินกู้ระยะสั้นของ ธ.ก.ส. สาขาด่านขุนทด จังหวัด นครราชสีมา ปีการผลิต 2551/52	53
24	แหล่งเงินทุนที่เกษตรกรกู้ยืมมาชำระหนี้ ธ.ก.ส. สาขาด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา ปีการผลิต 2551/52	54
25	สาเหตุที่เกษตรกรเลือกกู้ยืมเงินจากแหล่งเงินทุนอื่นๆมาชำระหนี้ ธ.ก.ส. สาขาด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา ปีการผลิต 2551/52	55

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
26	สาเหตุที่เกษตรกรไม่ยอมผลิตสัญญากับ ธ.ก.ส. สาขาค้านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา ปีการผลิต 2551/52	56
27	ระยะเวลาในการเป็นลูกค้า ธ.ก.ส.ของเกษตรกร ในอำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา ปีการผลิต 2551/52	56
28	การตรวจเยี่ยมเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาค้านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา ปีการผลิต 2551/52	57
29	ความสัมพันธ์ระหว่างสถานะของลูกค้ากับปัจจัยต่างๆ ที่คาดว่าจะมีผลกระทบต่อโอกาสในการชำระคืนเงินกู้ ธ.ก.ส.โดยวิธีทดสอบไคสแควร์ (χ^2) และ F-test	59
30	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation coefficients: $r_{x,y}$) ระหว่างปัจจัยต่างๆที่คาดว่าจะมีผลต่อโอกาสในการชำระคืนเงินกู้ ธ.ก.ส.	65
31	ค่าประมาณการของแบบจำลอง Multinomial logit ในแบบจำลองที่ 1	68
32	ค่าประมาณการของแบบจำลอง Multinomial logit ในแบบจำลองที่ 2	70
33	ค่าการจำแนกกลุ่มของลูกค้า โดยแบบจำลอง Multinomial logit	75
34	ผลกระทบส่วนเพิ่ม (Marginal effect) ของปัจจัยที่มีผลต่อผลกระทบต่อโอกาสในการชำระคืนเงินกู้ ธ.ก.ส.	77

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางผนวกที่		หน้า
1	อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของลูกค้ารายคน (เกษตรกร และบุคคล) ของ ธ.ก.ส.	96
2	ค่าสถิติในการประมวลผลแบบจำลอง Multinomial logit ในแบบจำลองที่ 1	109
3	ค่าสถิติในการประมวลผลแบบจำลอง Multinomial logit ในแบบจำลองที่ 2	110
4	ค่าสถิติในการจำแนกกลุ่มของลูกค้าหนี้ โดยแบบจำลอง Multinomial logit	112
5	ค่าสถิติผลกระทบส่วนเพิ่ม (Marginal effect)	113

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	ความสัมพันธ์ระหว่างผลตอบแทนสุทธิที่เกษตรกรได้รับ (π) และ ผลตอบแทนจากการลงทุน (R)	14
2	กรอบแนวคิดของการวิจัย	28
3	แผนที่แสดงอาณาเขตอำเภอด่านขุนทด	32

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

ภาคเกษตรกรรมมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจในประเทศไทยมาเป็นระยะเวลานาน ถึงแม้ว่าปัจจุบันสัดส่วนผลิตภัณฑ์มวลรวมในภาคเกษตรกรรมของประเทศจะเหลือเพียงร้อยละ 10 แต่ประชากรประมาณร้อยละ 35 ยังคงประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพหลัก (อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ, 2553) นอกจากนี้ภาคการเกษตรยังคงมีบทบาทที่สำคัญในการเป็นแหล่งอาหารของประชากรในประเทศ ทั้งนี้ก็กลับพบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ยังคงมีฐานะยากจน ไม่มีเงินทุนเพียงพอในการผลิต โดยเฉพาะการผลิตในฤดูกาลหนึ่งๆ ที่เกษตรกรจำเป็นต้องมีเงินทุน เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับซื้อวัตถุดิบและดำเนินการ เช่น ค่าปุ๋ย ค่าเมล็ดพันธุ์ ค่าสารปราบศัตรูพืช ค่าเช่าที่ดิน และค่าจ้างแรงงาน เป็นต้น ดังนั้นเกษตรกรจึงจำเป็นต้องทำการกู้ยืมจากแหล่งเงินทุนต่างๆ เพื่อนำมาเป็นค่าใช้จ่ายในการผลิต

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) เป็นแหล่งให้สินเชื่อเพื่อการเกษตรที่สำคัญ โดยให้กู้ยืมแก่เกษตรกรในลักษณะที่แตกต่างกัน 3 ประเภท ดังนี้ 1. เกษตรกรรายบุคคล 2. สถาบันการเกษตร และ 3. โครงการตามนโยบายของรัฐบาล ทั้งนี้พบว่า ปริมาณการให้สินเชื่อเพื่อการเกษตรของ ธ.ก.ส. ที่ผ่านมามีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อยๆ สะท้อนให้เห็นว่าเกษตรกรมีความต้องการปริมาณสินเชื่อเพื่อการเกษตรเพิ่มขึ้น และส่วนใหญ่เป็นการให้กู้ยืมแก่เกษตรกรรายบุคคล เช่น ในปีการผลิต 2551 จากจำนวนปริมาณสินเชื่อเพื่อการเกษตรทั้งหมด 545,034.68 ล้านบาท เป็นการให้กู้ยืมแก่เกษตรกรรายบุคคล จำนวน 434,414.11 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 79.70 ของปริมาณสินเชื่อเพื่อการเกษตรทั้งหมด รองลงมาเป็นการให้กู้ยืมกับโครงการตามนโยบายของรัฐบาลและสถาบันการเกษตร จำนวน 72,599.81 และ 38,020.76 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 13.32 และ 6.98 ของปริมาณสินเชื่อเพื่อการเกษตรทั้งหมด ตามลำดับ (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 ผลการดำเนินงานการให้สินเชื่อเพื่อการเกษตรของ ธ.ก.ส. แบ่งตามประเภทการกู้ยืม
ปีการผลิต 2548 – 2551

(หน่วย: ล้านบาท)

ปี	เกษตรกร		สถาบัน		นโยบายรัฐ		ทั้งหมด	
	หนี้ค้ำ		หนี้ค้ำ		หนี้ค้ำ		หนี้ค้ำ	
	ต้นเงินกู้	ชำระ	ต้นเงินกู้	ชำระ	ต้นเงินกู้	ชำระ	ต้นเงินกู้	ชำระ
2548	327,566.31	16,299.00	37,840.08	545.34	31,838.54	4,891.84	397,244.93	21,190.88
2549	368,223.76	16,969.91	42,287.50	669.35	13,099.89	1,859.96	423,602.15	19,499.22
2550	393,962.06	19,177.09	43,409.38	861.36	11,930.56	1,851.48	449,302.00	21,899.93
2551	434,414.11	17,932.11	38,020.76	1,085.05	72,599.81	1,928.42	545,034.68	20,945.58

ที่มา: ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (2552)

จากผลการดำเนินงานการให้กู้ยืมแก่เกษตรกรรายบุคคลลูกค้า ธ.ก.ส. พบว่า ส่วนใหญ่เป็นการให้กู้ยืมแก่เกษตรกรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เช่น ในการผลิต 2551 จากปริมาณการให้สินเชื่อเพื่อการเกษตรแก่เกษตรกรรายบุคคลลูกค้า ธ.ก.ส. ทั้งหมด จำนวน 434,414.11 ล้านบาท พบว่า เป็นการให้กู้ยืมแก่เกษตรกรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 149,387.25 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 34.39 ของปริมาณสินเชื่อเพื่อการเกษตรทั้งหมดของเกษตรกรรายบุคคลลูกค้า ธ.ก.ส. รองลงมาเป็นการให้กู้ยืมแก่เกษตรกรในภาคเหนือและภาคใต้ จำนวน 129,713.48 และ 66,530.64 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 29.86 และ 15.32 ของปริมาณสินเชื่อเพื่อการเกษตรทั้งหมดของเกษตรกรรายบุคคลลูกค้า ธ.ก.ส. ตามลำดับ ที่เหลือเป็นการให้กู้ยืมแก่เกษตรกรในภาคอื่นๆ (ตารางที่ 2)

ทั้งนี้จากการดำเนินงานการให้สินเชื่อเพื่อการเกษตรของ ธ.ก.ส. ที่ผ่านมามีต้องประสบกับความเสี่ยงที่เกษตรกรจะไม่ชำระหนี้คืนตามกำหนดสัญญา เช่น ในการผลิต 2551 พบว่า จากปริมาณหนี้ค้ำชำระทั้งหมด จำนวน 20,945.58 ล้านบาท เป็นหนี้ค้ำชำระที่เกิดจากการให้กู้ยืมแก่เกษตรกรรายบุคคล จำนวน 17,932.11 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 85.61 ของปริมาณหนี้ค้ำชำระทั้งหมด รองลงมาเป็นหนี้ค้ำชำระจากการให้กู้ยืมแก่เกษตรกรในโครงการตามนโยบายของรัฐบาลและเกษตรกรในกลุ่มสถาบันการเกษตร จำนวน 1,928.42 และ 1,085.05 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 9.21 และ 5.18 ของปริมาณหนี้ค้ำชำระทั้งหมด ตามลำดับ (ตารางที่ 1) ซึ่งจากปัญหาที่เกษตรกรไม่ชำระหนี้คืนตามกำหนดสัญญา อาจเกิดจากตัวเกษตรกรเอง รวมทั้งลักษณะเฉพาะของสินเชื่อเกษตรที่มีความเสี่ยงสูง เนื่องจากการผลิตทางการเกษตรขึ้นกับสภาพธรรมชาติที่ไม่สามารถควบคุมได้เป็นส่วนใหญ่ เช่น ฝนแล้ง น้ำท่วม และโรคระบาด เป็นต้น อีกทั้งการขยายบริการการให้

สินเชื่อเพื่อการเกษตรของสถาบันการเงินต่างๆ เพื่อสนองนโยบายของภาครัฐจึงทำให้เกษตรกรเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้ง่ายขึ้น โอกาสในการเป็นหนี้ที่นำไปสู่หนี้ค้างชำระย่อมมีปริมาณเพิ่มสูงขึ้น

ตารางที่ 2 ปริมาณการให้สินเชื่อเพื่อการเกษตรแก่เกษตรกรรายบุคคลลูกค้า ธ.ก.ส. แบ่งตามภูมิภาคในประเทศไทย ปีการผลิต 2546 – 2551

(หน่วย: ล้านบาท)

ปี	เหนือ	ตะวันออก		ตะวันออก	ตะวันตก	ใต้	รวมทั้งสิ้น
		เฉียงเหนือ	กลาง				
2546	76,894.11	74,086.39	18,646.32	20,388.40	24,519.01	42,301.09	256,835.32
2547	87,702.40	85,845.54	20,416.79	22,473.04	27,189.71	46,492.12	290,119.60
2548	99,586.76	99,755.99	22,569.79	24,458.93	29,502.98	51,691.87	327,566.31
2549	112,773.33	116,315.37	24,509.83	26,064.82	31,714.35	56,846.07	368,223.76
2550	119,806.56	128,829.62	25,309.77	26,781.55	32,799.64	60,434.92	393,962.06
2551	129,713.48	149,387.25	26,809.24	28,014.83	33,958.66	66,530.64	434,414.11

ที่มา: ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (2552)

นอกจากนี้ยังพบว่า การชำระหนี้นี้ได้ตามกำหนดสัญญาของเกษตรกรที่เป็นลูกหนี้ปกติบางส่วน ในความเป็นจริงแล้วการชำระหนี้ได้ไม่ได้มาจากการชำระหนี้ด้วยเงินทุนตนเองทั้งหมด แต่กลับพบว่าการชำระหนี้โดยการกู้ยืมเงินใหม่มาชำระหนี้เดิม ซึ่งอาจจะเป็นการหมุนเวียนหนี้ภายในสถาบันการเงินเดิมหรือการกู้ยืมจากแหล่งทุนอื่นๆ เพื่อมาชำระหนี้ การกระทำดังกล่าวเรียกว่า “ผลัดผ้าขาวม้า” หรือ “Evergreen strategy” ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเกษตรกรเป็นลูกหนี้ปกติที่ไม่มีความสามารถในการชำระหนี้ได้ และการกระทำดังกล่าวยังก่อให้เกิดการพอกพูนของหนี้สิน ซึ่งจะนำไปสู่การไม่ชำระหนี้คืนในที่สุด ดังนั้นจะเห็นได้ว่าไม่เพียงแต่เกษตรกรที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ตามกำหนดสัญญา (ลูกหนี้ค้างชำระ) เท่านั้นที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อสถาบันการเงิน แต่เกษตรกรที่ชำระหนี้ได้ตามกำหนดสัญญาโดยการกู้ยืมเงินใหม่มาชำระหนี้เดิมก็อาจสร้างความเสียหายให้กับสถาบันการเงินได้เช่นเดียวกัน ทั้งนี้จากการศึกษาเรื่องความต้องการสินเชื่อเพื่อการเกษตร พบว่า ทุกกลุ่มตัวอย่างของครัวเรือนจะมีการกู้เงินใหม่ในระหว่างปีตั้งแต่ร้อยละ 2 จนถึงร้อยละ 12 เพื่อนำไปชำระหนี้เดิม (สาโรช อังศุมาลิน และคณะ, 2547)

จังหวัดนครราชสีมา เป็นจังหวัดที่มีปริมาณความต้องการเงินกู้ระยะสั้นเพื่อการเกษตรอยู่ในอันดับต้นๆของประเทศไทย จากผลการดำเนินงานด้านเงินกู้ระยะสั้นเพื่อการเกษตรของ ธ.ก.ส. ใน

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการผลิต 2551 จากปริมาณหนี้ทั้งหมด จำนวน 70,898.46 ล้านบาท พบว่า จังหวัดนครราชสีมาปริมาณหนี้ทั้งหมดสูงสุด จำนวน 9,027.28 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 12.73 ของปริมาณหนี้ทั้งหมดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยเป็นปริมาณหนี้ที่ชำระคืนได้ตามกำหนดสัญญา (หนี้ปกติ) จำนวน 8,576.76 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 12.64 ของปริมาณหนี้ปกติทั้งหมดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และเป็นหนี้ค้างชำระ จำนวน 450.52 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 14.82 ของปริมาณหนี้ค้างชำระทั้งหมดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ รองลงมาเป็นจังหวัดอุดรธานี และจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งมีปริมาณหนี้ทั้งหมดจำนวน 5,162.45 และ 5,085 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 7.28 และ 7.17 ของปริมาณหนี้ทั้งหมดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามลำดับ ทั้งนี้ที่เหลือเป็นจังหวัดอื่นๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (ตารางที่ 3)

จากผลการดำเนินงานด้านเงินกู้ระยะสั้นเพื่อการเกษตรของ ธ.ก.ส. ในจังหวัดนครราชสีมา ปีการผลิต 2551 จากปริมาณหนี้ทั้งหมดจำนวน 8,302.81 ล้านบาท พบว่า ธ.ก.ส. สาขาด่านขุนทด มีปริมาณหนี้ทั้งหมดสูงสุด จำนวน 1,259.34 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 15.17 ของปริมาณหนี้ทั้งหมดในจังหวัดนครราชสีมา โดยเป็นหนี้ปกติ จำนวน 1,216.75 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 15.44 ของปริมาณหนี้ปกติทั้งหมดในจังหวัดนครราชสีมา และเป็นหนี้ค้างชำระ จำนวน 42.59 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 10.11 ของปริมาณหนี้ค้างชำระทั้งหมดในจังหวัดนครราชสีมา รองลงมาเป็นสาขาโชคชัยและสาขาสีคิ้ว ซึ่งมีปริมาณหนี้ทั้งหมด จำนวน 607.97 และ 552.67 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 7.32 และ 6.66 ของปริมาณหนี้ทั้งหมดในจังหวัดนครราชสีมา ตามลำดับ ทั้งนี้ที่เหลือเป็น ธ.ก.ส. สาขาอื่นๆ ในจังหวัดนครราชสีมา (ตารางที่ 4)

ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้จึงได้เลือกศึกษาโอกาสในการชำระคืนเงินกู้ระยะสั้นของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา ทั้งนี้เพื่อศึกษาว่า โอกาสในการชำระหนี้ได้ตามกำหนดสัญญาดังกล่าว เกษตรกรใช้เงินทุนของตนเองในการชำระคืนหนี้ หรือมีการกู้ยืมเงินใหม่เพื่อมาชำระหนี้เดิม และมีปัจจัยใดบ้างที่มีผลกระทบต่อโอกาสในการชำระคืนหนี้ ทั้งนี้เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการประกอบการพิจารณาการให้สินเชื่อแก่เกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. รวมทั้งเพื่อช่วยลดความเสี่ยงที่เกิดจากการไม่ชำระหนี้คืน อีกทั้งเพื่อใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรให้สามารถใช้สินเชื่อเกษตรให้เกิดประโยชน์สูงสุด และสามารถสร้างผลตอบแทนได้เพียงพอ จนกระทั่งเกษตรกรสามารถใช้เงินทุนตนเองในการชำระคืนหนี้ได้ตามกำหนดสัญญา

ตารางที่ 3 ผลการดำเนินงานด้านเงินกู้ระยะสั้นเพื่อการเกษตรของ ธ.ก.ส. แบ่งตามจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีการผลิต 2551

(หน่วย: ล้านบาท)

จังหวัด	หนี้ปกติ	หนี้ค้างชำระ	หนี้ทั้งหมด	ร้อยละหนี้ทั้งหมด ต่อผลรวมหนี้ทั้งหมด
นครราชสีมา	8,576.76	450.52	9,027.28	12.73
อุดรธานี	4,950.47	211.98	5,162.45	7.28
อุบลราชธานี	4,880.94	204.05	5,085.00	7.17
ร้อยเอ็ด	4,644.05	166.42	4,810.47	6.79
สุรินทร์	4,462.25	245.69	4,707.94	6.64
มหาสารคาม	4,448.03	165.57	4,613.61	6.51
บุรีรัมย์	4,145.16	234.40	4,379.56	6.18
ชัยภูมิ	4,184.85	100.99	4,285.84	6.05
ศรีสะเกษ	3,774.23	210.56	3,984.79	5.62
กาฬสินธุ์	3,726.66	132.23	3,858.89	5.44
เลย	3,700.86	108.18	3,809.04	5.37
ขอนแก่น	3,447.14	198.29	3,645.43	5.14
หนองคาย	2,982.75	70.99	3,053.75	4.31
สกลนคร	2,507.75	153.46	2,661.21	3.75
ยโสธร	1,722.67	139.20	1,861.87	2.63
อำนาจเจริญ	1,796.39	46.02	1,842.41	2.60
นครพนม	1,384.63	69.91	1,454.54	2.05
หนองบัวลำภู	1,562.65	68.03	1,630.68	2.30
มุกดาหาร	960.71	62.97	1,023.69	1.44
รวมทั้งสิ้น	67,858.99	3,039.47	70,898.46	100.00

ที่มา: ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (2552)

ตารางที่ 4 ผลการดำเนินงานด้านเงินกู้ระยะสั้นเพื่อการเกษตรของ ธ.ก.ส. แบ่งตามสาขา
ดำเนินงาน ในจังหวัดนครราชสีมา ปีการผลิต 2551

(หน่วย: ล้านบาท)

สาขา	หนี้ปกติ	หนี้ค้างชำระ	หนี้ทั้งหมด	ร้อยละหนี้ทั้งหมด ต่อผลรวมหนี้ทั้งหมด
ด้านขุนทด	1,216.75	42.59	1,259.34	15.17
โชคชัย	569.65	38.32	607.97	7.32
สีคิ้ว	523.03	29.64	552.67	6.66
คง	463.48	21.90	485.38	5.85
ชุมพวง	436.12	21.28	457.40	5.51
จักราช	424.36	24.44	448.80	5.41
บัวใหญ่	424.08	14.44	438.53	5.28
ครบุรี	424.90	3.46	428.36	5.16
สูงเนิน	388.97	36.99	425.96	5.13
ปักธงชัย	368.68	44.35	413.02	4.97
พิมาย	378.01	17.83	395.84	4.77
ประทาย	364.64	13.05	377.69	4.55
โนนไทย	350.10	11.02	361.12	4.35
นครราชสีมา	281.54	33.06	314.59	3.79
เสิงสาง	300.63	11.99	312.63	3.77
ห้วยแถลง	240.60	12.48	253.07	3.05
ขามสะแกแสง	228.79	7.52	236.31	2.85
โนนสูง	199.08	16.57	215.66	2.60
แก่งสนามนาง	162.47	8.17	170.65	2.06
ขามทะเลสอ	135.74	12.09	147.82	1.78
รวมทั้งสิ้น	7,881.62	421.19	8,302.81	100.00

ที่มา: ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (2552)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประมวลลักษณะภาวะหนี้สิน การใช้เงินกู้ และการชำระคืนเงินกู้ระยะสั้นของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส.
2. เพื่อศึกษาโอกาสในการชำระคืนเงินกู้ระยะสั้นของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส.
3. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อโอกาสในการชำระคืนเงินกู้ระยะสั้นของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส.

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อให้ ธ.ก.ส. ได้มีความตระหนักถึงปัญหาการหมุนเวียนหนี้หรือการชำระคืนหนี้ได้ตามกำหนดสัญญาที่เกิดจากการกู้ยืมเงินใหม่เพื่อมาชำระหนี้เดิม ซึ่งในความเป็นจริงแล้วเกษตรกรในกลุ่มนี้เป็นเกษตรกรที่ไม่มีความสามารถในการชำระคืนหนี้ได้ และอาจจะนำไปสู่ปัญหาหนี้ค้างชำระได้เช่นเดียวกับเกษตรกรที่ไม่ชำระหนี้ตามกำหนดสัญญา ทั้งนี้โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อโอกาสในการชำระคืนหนี้มาใช้เป็นองค์ประกอบในการพิจารณาการให้สินเชื่อ สำหรับใช้กำหนดกฎเกณฑ์และระเบียบข้อบังคับในการเข้าเป็นลูกค้าของ ธ.ก.ส. ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งเพื่อช่วยลดความเสี่ยงและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานที่เกิดจากการไม่ชำระคืนหนี้ของเกษตรกร
2. เพื่อช่วยเหลือเกษตรกร โดยเจ้าหน้าที่พนักงานสินเชื่อสามารถนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ในการสร้างความเข้าใจโดยการให้คำแนะนำในการใช้และชำระคืนเงินกู้ เพื่อให้เกษตรกรสามารถชำระคืนหนี้ได้โดยใช้เงินทุนของตนเอง อีกทั้งเพื่อเป็นแนวทางการวิจัยในการศึกษาครั้งต่อไปเมื่อมีการศึกษาในระดับประเทศ เพื่อให้สามารถกำหนดนโยบายปรับโครงสร้างหนี้หรือพักชำระหนี้ให้กับเกษตรกรได้อย่างเหมาะสม

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้จะทำการศึกษารอบคลุมเฉพาะเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาค่านขุนทด จ.นครราชสีมา ที่กู้ยืมเงินกู้ระยะสั้นเพื่อการเกษตร ในปีการผลิต 2551/52 จำนวน 416 ราย โดยแบ่งสถานะลูกหนี้ออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้ 1. ลูกหนี้ปกติที่ใช้เงินทุนตนเองชำระหนี้ 2. ลูกหนี้ปกติที่กู้ยืมมาเพื่อชำระหนี้ 3. ลูกหนี้ค้างชำระเพราะไม่ต้องการชำระหนี้ และ 4. ลูกหนี้ค้างชำระเพราะไม่มีความสามารถในการชำระหนี้

นิยามศัพท์

เกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. หมายถึง เกษตรกรที่มีคุณสมบัติผ่านเกณฑ์และได้รับอนุมัติเงินกู้ตามระเบียบข้อบังคับของ ธ.ก.ส.

ปีการผลิต หมายถึง ระยะเวลาในการเปิดบัญชีของ ธ.ก.ส. ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน ถึง 31 มีนาคม ในปีถัดไป

เงินกู้ระยะสั้น หมายถึง สินเชื่อที่เกษตรกรนำมาใช้เป็นค่าใช้จ่ายเพื่อการผลิตทางการเกษตรในฤดูกาลหนึ่งๆ เช่น ซื้อปุ๋ย จ่ายค่าเช่า ค่าเมล็ดพันธุ์พืช เป็นต้น และมีกำหนดระยะเวลาการชำระคืนเงินกู้ไม่เกิน 12 เดือน ยกเว้นกรณีพิเศษอาจขยายให้เป็นไม่เกิน 18 เดือน

หนี้ปกติ หมายถึง สินเชื่อที่เกษตรกรนำมาลงทุนและเป็นค่าใช้จ่ายอื่นๆ แล้วชำระคืนได้ทั้งเงินต้นและดอกเบี้ยได้ภายในระยะเวลาที่กำหนดในสัญญา

หนี้ค้างชำระ หมายถึง สินเชื่อที่เกษตรกรนำมาลงทุนและเป็นค่าใช้จ่ายอื่นๆ แล้วไม่ชำระคืนทั้งเงินต้นและดอกเบี้ยได้ภายในระยะเวลาที่กำหนดในสัญญา

ลูกหนี้ปกติ หมายถึง เกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ที่ชำระคืนหนี้ (เงินต้นและดอกเบี้ย) ได้ภายในระยะเวลาที่กำหนดในสัญญา

ลูกหนี้ค้างชำระ หมายถึง เกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ที่ไม่ชำระคืนหนี้ (เงินต้นและดอกเบี้ย) ภายในระยะเวลาที่กำหนดในสัญญา

วิธีการศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) การศึกษาในครั้งนี้ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ โดยใช้แบบสอบถามในการสัมภาษณ์เกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาค่านขุนทด ทั้งนี้เพื่อให้ข้อมูลมีความน่าเชื่อถือจึงได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2544 อ้างถึง Yamane, 1973) โดยมีสูตรการคำนวณ ดังนี้

$$n = \frac{z^2}{4e^2}$$

โดยที่ n = จำนวนสมาชิกกลุ่มตัวอย่าง

z = ค่าปกติมาตรฐานที่ได้จากตารางแจกแจงแบบปกติ มาตรฐานที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 มีค่าเท่ากับ 1.96

e = ค่าความผิดพลาดที่ยอมรับได้ โดยกำหนดที่ 0.05

$$\begin{aligned} n &= \frac{1.96^2}{4(0.05)^2} \\ &= 384.16 \text{ ตัวอย่าง} \end{aligned}$$

เพื่อให้จำนวนตัวอย่างครอบคลุมขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการคำนวณในข้างต้น จึงได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาค่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา จำนวนทั้งสิ้น 416 ตัวอย่าง

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) การศึกษาในครั้งนี้ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิจากเอกสาร สิ่งพิมพ์ หนังสือรายงานทางวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องซึ่งได้ทำการค้นคว้าจากห้องสมุดและฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ (Website) รวมทั้งได้รับความอนุเคราะห์ข้อมูลจากสำนักงานจังหวัดของ ช.ก.ศ. จ.นครราชสีมา โดยแบ่งลักษณะข้อมูลเป็น 2 ประเภทดังนี้ คือ

2.1 ข้อมูลสถิติผลการดำเนินงานการให้สินเชื่อเพื่อการเกษตรของ ช.ก.ศ.

2.2 ข้อมูลแนวคิดทฤษฎี แบบจำลองที่ใช้ในการวิเคราะห์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งข้อมูลอื่นๆ ที่มีประโยชน์ในการวิจัยครั้งนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อโอกาสในการชำระคืนเงินกู้ของเกษตรกรลูกค้า ช.ก.ศ. ได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบบสอบถามที่ใช้แบ่งออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรลูกค้า ช.ก.ศ. ได้แก่ อายุ เพศ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก และจำนวนแรงงานในครัวเรือน

ส่วนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการถือครอง การใช้ประโยชน์ที่ดิน และมูลค่าที่ดิน ปีการผลิต 2551/52 รวมทั้งสภาพการถือครอง และประเภทเอกสารสิทธิ์ของเกษตรกรลูกค้า ช.ก.ศ.

ส่วนที่ 3 เป็นข้อมูลรายได้และค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสดทั้งหมดของครัวเรือนเกษตรกรลูกค้า ช.ก.ศ. ปีการผลิต 2551/52 ได้แก่ รายได้เงินสดในภาคการเกษตร รายได้เงินสดนอกภาคการเกษตร ค่าใช้จ่ายในภาคเกษตร ค่าใช้จ่ายนอกภาคการเกษตร และค่าใช้จ่ายในการอุปโภคบริโภคในครัวเรือน

ส่วนที่ 4 เป็นข้อมูลมูลค่าทรัพย์สินและอุปกรณ์ทางการเกษตรของครัวเรือนเกษตรกรลูกค้า ช.ก.ศ. (ที่มีมูลค่า 1,000 บาทขึ้นไป) ได้แก่ บ้าน ยุ้งฉาง คอกสัตว์ และรถไถ เป็นต้น

ส่วนที่ 5 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับหนี้สินและการชำระคืนหนี้ในปีการผลิต 2551/52 ของเกษตรกร ลูกค้า ธ.ก.ส. ได้แก่ ปริมาณเงินกู้ อัตราดอกเบี้ย หลักประกัน สถานะลูกหนี้ การกู้ยืมจากแหล่งอื่นๆ ระยะเวลาในการเป็นลูกค้า ธ.ก.ส. และจำนวนครั้งในการตรวจเยี่ยมของ ธ.ก.ส.

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive analysis) มีดังนี้

1.1 ในบทที่ 3 และ 4 เป็นการนำเสนอข้อมูลที่รวบรวมได้ในรูปแบบตารางร้อยละ (Percentage) เพื่ออธิบายถึงลักษณะทั่วไปทางสภาพเศรษฐกิจและสังคม ภาวะหนี้สิน การใช้เงินกู้ และการชำระคืนเงินกู้ระยะสั้นของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ตามวัตถุประสงค์การวิจัยในข้อ 1

1.2 ในบทที่ 5 เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสถานะลูกหนี้ (4 กลุ่ม) กับปัจจัยต่างๆ ที่คาดว่าจะส่งผลกระทบต่อโอกาสในการชำระคืนหนี้ เพื่ออธิบายถึงโอกาสในการชำระคืนเงินกู้ระยะสั้นของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ตามวัตถุประสงค์การวิจัยในข้อ 2 โดยใช้การทดสอบความเป็นอิสระต่อกัน (χ^2) ในกรณีที่ปัจจัยเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ เช่น เพศ ระดับการศึกษา และการกู้ยืมจากแหล่งอื่น เป็นต้น และใช้การทดสอบค่าเฉลี่ย (F-test) ในกรณีที่ปัจจัยเป็นข้อมูลเชิงปริมาณ เช่น อายุ มูลค่าทรัพย์สิน และรายได้เงินสดในภาคเกษตร เป็นต้น รวมทั้งหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation coefficient) ระหว่างปัจจัยต่างๆ เพื่อตรวจสอบปัญหา Multicollinearity

2. การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative analysis) ในบทที่ 5 เป็นวิเคราะห์หาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อโอกาสในการชำระคืนเงินกู้ระยะสั้นของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ตามวัตถุประสงค์การวิจัยในข้อ 3 โดยใช้การวิเคราะห์สมการถดถอยมัลติโนเมียล (Multinomial regression analysis)

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา

แนวคิดความอสมมาตรของข้อมูล (Asymmetric information)

Stiglitz and Weiss (1981) ได้ให้แนวคิดเรื่อง Asymmetric information ซึ่งใช้อธิบายลักษณะตลาดสินเชื่อว่าเป็นตลาดที่ไม่สมบูรณ์ (Imperfect in credit market) เนื่องจากความไม่เท่าเทียมกันของข้อมูล โดยที่ผู้ให้กู้จะมีข้อมูลของผู้กู้น้อยกว่า ในการอนุมัติสินเชื่อของสถาบันการเงินในสถานะที่มีปริมาณความต้องการสินเชื่อสูงกว่าปริมาณเงินกู้ที่มีอยู่ โดยใช้อัตราดอกเบี้ยเป็นเกณฑ์เพียงอย่างเดียว ผู้ให้กู้จะเพิ่มอัตราดอกเบี้ยเงินกู้เพื่อลดอุปสงค์ ซึ่งผู้กู้ที่ยินดีจ่ายดอกเบี้ยสูงแต่แฝงไปด้วยความเสี่ยงสูงที่จะไม่ชำระคืนเงินกู้ จะได้รับเงินกู้ไป ส่วนผู้กู้ที่ไม่สามารถรับภาระดอกเบี้ยที่สูงก็ถูกคัดออก พฤติกรรมที่เกิดขึ้นนี้เรียกว่า Adverse selection

พฤติกรรมอีกด้านหนึ่งของผู้กู้ที่ยินดีจ่ายดอกเบี้ยสูง เมื่อได้รับเงินกู้ไปแล้วยอมแสวงหาช่องทางลงทุนที่ให้ผลตอบแทนสูงคุ้มกับอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ เป็นการลงทุนที่มีความเสี่ยงสูงเช่นกัน ต่อมาเกิดการประสบปัญหาขาดทุน ไม่สามารถแก้ไขได้ ผู้กู้จะกระทำการปิดบังข้อมูลของตนเองจนกระทั่งล้มละลาย ซึ่งผู้กู้จะคำนึงแต่เพียงว่าอย่างมากที่สุดที่ตัวเองจะเสียก็คือหลักทรัพย์ค้ำประกัน แต่ไม่ได้คำนึงถึงผู้ให้กู้หรือสถาบันการเงินที่จะต้องได้รับความเสียหายด้วย โดยพฤติกรรมดังกล่าวเรียกว่า Moral hazard (ศรีนาท ชาธรรมมา, 2552)

จากที่ได้กล่าวมาในข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ความไม่เท่าเทียมกันของข้อมูลข่าวสารในตลาดสินเชื่อ ทำให้เกิดปัญหา Adverse selection และ Moral hazard สร้างความเสียหายกับสถาบันการเงิน ดังนั้นการรวบรวมข้อมูลที่สามารถแยกแยะลูกหนี้ที่ดี (ลูกหนี้ที่มีความเสี่ยงสินเชื่อต่ำ) กับลูกหนี้ที่ไม่ดี (ลูกหนี้ที่มีความเสี่ยงสินเชื่อสูง) ก่อนการอนุมัติสินเชื่อ และการติดตามตรวจสอบการใช้เงินกู้ของลูกหนี้อยู่เสมอ จะช่วยขจัดปัญหาความไม่เท่าเทียมกันของข้อมูลได้

แนวคิดในการตัดสินใจชำระคืนและไม่ชำระคืนเงินกู้

Stieglitz and Weiss (1981) ได้อธิบายถึงแนวคิดในการตัดสินใจชำระคืนและไม่ชำระคืนเงินกู้ของเกษตรกร โดยสมมติให้ผู้กู้ทำการกู้ยืมเงิน จำนวน B ณ ระดับดอกเบี้ยที่ r เพื่อมาลงทุนในกิจการหนึ่ง ผลตอบแทน (Return) ที่ผู้กู้ได้รับจากการลงทุนคือ R และมูลค่าหลักทรัพย์ค้ำประกัน (Collateral) คือ C แบ่งออกเป็น 2 กรณี คือ

1. ผู้กู้จะตัดสินใจชำระคืนเงินกู้ให้กับแหล่งเงินทุน ก็ต่อเมื่อผลรวมของผลตอบแทนที่ผู้กู้ได้จากการลงทุนกับมูลค่าหลักทรัพย์ค้ำประกัน มีค่ามากกว่าจำนวนเงินที่ผู้กู้ต้องชำระคืน (เงินต้นบวกด้วยดอกเบี้ยที่ต้องชำระ) ในที่นี้คือ $B(1+r)$ (สมการที่ 1)

$$C + R > B(1+r) \quad (1)$$

2. ในทางตรงกันข้าม ผู้กู้จะตัดสินใจผิดสัญญาไม่ชำระคืนเงินกู้ ก็ต่อเมื่อผลรวมของผลตอบแทนที่ผู้กู้ได้รับจากการลงทุนกับมูลค่าหลักทรัพย์ค้ำประกัน มีค่าน้อยกว่าหรือเท่ากับจำนวนเงินที่ผู้กู้ต้องชำระคืน (สมการที่ 2) ซึ่งกรณีนี้ผู้กู้จะเลือกเสียสละหลักทรัพย์ค้ำประกันแทนที่จะชำระคืนเงินกู้ให้กับแหล่งทุน เนื่องจากมีต้นทุนทางการเงินที่ต่ำกว่า

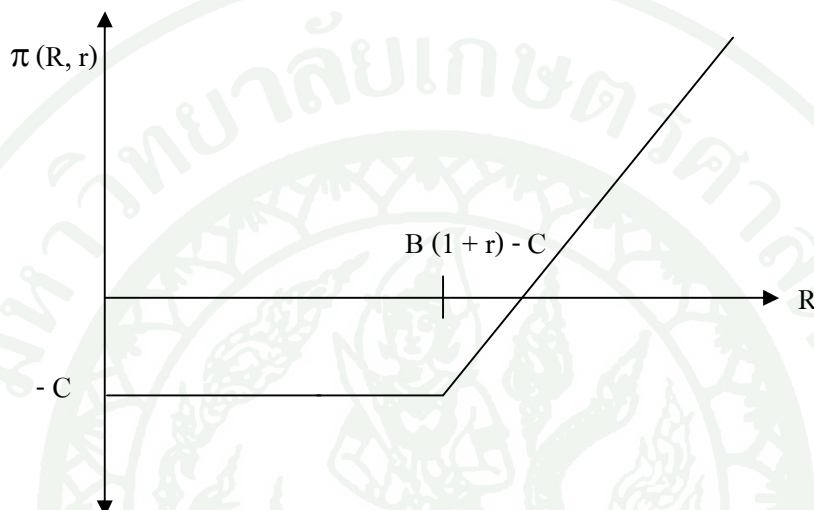
$$C + R \leq B(1+r) \quad (2)$$

จากสมการที่ 2 จะได้ว่า ผลตอบแทนสุทธิ (Net return; π) ที่ผู้กู้ได้รับนั้นจะขึ้นอยู่กับผลตอบแทนของการลงทุน (R) และอัตราดอกเบี้ย (r) ซึ่งสามารถเขียนในรูปของสมการทางคณิตศาสตร์ได้ดังนี้ (สมการที่ 3)

$$\pi(R, r) = \text{Max} [R - B(1+r); -C] \quad (3)$$

จากสมการที่ 3 ผลตอบแทนสุทธิที่ผู้กู้จะได้รับจากการลงทุนจะมีค่าเท่ากับ $R - B(1+r)$ ในกรณีที่ผู้กู้สามารถชำระคืนเงินกู้ได้ตามกำหนดสัญญา หรือ $-C$ ในกรณีที่ผู้กู้ไม่สามารถชำระคืนเงินกู้ได้ตามกำหนดสัญญา

จากภาพที่ 1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างผลตอบแทนสุทธิที่เกษตรกรได้รับ (π) และผลตอบแทนจากการลงทุน (R) ซึ่งลักษณะความสัมพันธ์เป็นแบบ Convex function ดังนั้นผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับ (Expected net return) ของผู้กู้จึงมีค่าแปรผันตามระดับความเสี่ยง (Risk: θ) ในการลงทุน

ภาพที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างผลตอบแทนสุทธิที่เกษตรกรได้รับ (π) และผลตอบแทนจากการลงทุน (R)

ที่มา: Stieglitz and Weiss (1981)

จากข้างต้นจะเห็นได้ว่า การตัดสินใจในการชำระหนี้จะถูกกำหนดด้วยเงื่อนไขของมูลค่าหลักทรัพย์ค้ำประกัน อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ ความเสี่ยงจากการลงทุน และผลตอบแทนจากการลงทุน ซึ่งก็คือรายได้และค่าใช้จ่ายที่ขึ้นจากการลงทุนนั่นเอง ดังนั้นในการพิจารณาหาแนวทางแก้ไขปัญหาในเรื่องการชำระหนี้ของเกษตรกร จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องพิจารณาถึงปัจจัยต่างๆ เหล่านี้ให้ครอบคลุมและครบถ้วนในทุกๆ ด้าน เพื่อจะได้สร้างแนวทางและมาตรการแก้ไขได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (วิศิษฐ์ ลิ้มสมบุญชัย และคณะ, 2550)

แนวคิดเรื่องความเสี่ยงและการวิเคราะห์สินเชื่อ

ความเสี่ยงของสินเชื่อ (Credit / Default risk) คือ โอกาสหรือความน่าจะเป็นที่ลูกหนี้จะไม่ปฏิบัติตามสัญญาที่ตกลงกันไว้ คือชำระหนี้ได้ไม่ครบหรือไม่ได้ตามกำหนดสัญญาเป็นผลให้เกิดความเสียหายกับสถาบันการเงินที่จะต้องแบกรับภาระหนี้สินดังกล่าว โดยสามารถแยกความเสี่ยงของสินเชื่อได้ 2 ประเภท คือ ความเสี่ยงโดยตรง (Direct credit risk) ซึ่งเป็นความเสี่ยงที่ได้จากการพิจารณาข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative information) ซึ่งจะส่งผลกระทบโดยตรงต่อความสามารถในการชำระหนี้ (หากตัวเลขที่ได้เป็นข้อมูลที่ถูกต้องไม่ถูกบิดเบือน) เช่น รายได้ ค่าใช้จ่าย ปริมาณหนี้สิน เป็นต้น และความเสี่ยงสินเชื่อทางอ้อม (Indirect credit risk) ซึ่งจะพิจารณาจากข้อมูลเชิงคุณภาพ เช่น อายุ ระดับการศึกษา และขนาดกิจการ เป็นต้น ดังนั้นการวิเคราะห์สินเชื่อจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการช่วยลดความเสี่ยงที่จะเกิดจากการไม่ชำระหนี้สินนี้ ทั้งนี้จากลักษณะความเสี่ยงสินเชื่อดังกล่าวได้นำไปสู่การวิเคราะห์สินเชื่อใน 2 ลักษณะ ดังนี้ (วิษณุ ลอยมา, 2551)

1. การวิเคราะห์เชิงคุณภาพโดยใช้หลักการ 5C's และ 5P's ซึ่งเป็นการวิเคราะห์โดยผู้เชี่ยวชาญ มีดังนี้

1.1 การวิเคราะห์เชิงคุณภาพโดยใช้หลักการ 5C's

1.1.1 คุณสมบัติของผู้กู้ (Character) โดยวิเคราะห์ถึงอุปนิสัยและพฤติกรรมของผู้กู้ ซึ่งแสดงถึงความตั้งใจในการชำระหนี้ (Willingness to pay) โดยพิจารณาถึงคุณสมบัติ 2 ประการดังนี้

ก. คุณสมบัติและประวัติส่วนตัว เช่น นิสัยต่างๆ ไป ประวัติการชำระหนี้ ข้อมูลด้านครอบครัว อายุ ฐานะทางสังคม ชื่อเสียง และระดับการศึกษา เป็นต้น

ข. คุณสมบัติเฉพาะด้าน เช่น อาชีพ ประสบการณ์ในอาชีพ และความชำนาญพิเศษ เป็นต้น

1.1.2 ความสามารถในการชำระหนี้ (Capacity) เป็นการพิจารณาถึงความสามารถในการหารายได้เพื่อมาชำระหนี้ (Ability to pay) โดยดูจากเงินเดือน รายได้อื่นๆ ค่าใช้จ่ายต่างๆ ตลอดจนแหล่งเงินทุนสำรองของกิจการ เป็นต้น

1.1.3 ทุนที่ใช้ในการดำเนินกิจการ (Capital) ซึ่งเป็นทุนของผู้กู้เองโดยไม่ได้มาจากการกู้ โดยพิจารณาถึงทรัพย์สินเงินทองที่เป็นกรรมสิทธิ์ของผู้กู้ ฐานะทางการเงิน เช่น บัญชีในธนาคาร ที่ดิน และรถยนต์ เป็นต้น

1.1.4 หลักทรัพย์ค้ำประกัน (Collateral) เป็นการช่วยลดความเสี่ยงของการให้สินเชื่อในกรณีที่ผลการดำเนินงานและฐานะทางการเงินของผู้กู้ไม่เป็นไปตามแผนการที่คาดไว้ หลักประกันที่นิยมนำมาค้ำประกันในการขอสินเชื่อ เช่น ที่ดิน อาคาร พันธบัตร เงินฝากในธนาคาร และบุคคลที่มีชื่อเสียง เป็นต้น โดยพิจารณาถึงมูลค่าและสภาพคล่องของหลักทรัพย์ค้ำประกัน

1.1.5 สภาพทางเศรษฐกิจ (Conditional) โดยพิจารณาถึงสถานการณ์ทั่วไปที่อยู่ นอกเหนือการควบคุมของผู้กู้ เช่น เศรษฐกิจ การเมือง อัตราดอกเบี้ย และอัตราภาษี เป็นต้น ซึ่งล้วนแต่เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการชำระคืนเงินกู้ทั้งสิ้น

1.2 การวิเคราะห์เชิงคุณภาพโดยใช้หลักการ 5P's

1.2.1 ปัจจัยด้านตัวบุคคล (People) โดยพิจารณาใน 2 ลักษณะ คือ

ก. พิจารณาวาบุคคลที่มาขอกู้มีความรับผิดชอบในธุรกิจที่ตนทำอยู่หรือไม่โดยดูจากแนวโน้มของการปฏิบัติงานในกิจการ การลงทุน และผลกำไร เมื่อเปรียบเทียบกับคู่แข่ง

ข. พิจารณาความสามารถ และความตั้งใจในการชำระหนี้

1.2.2 วัตถุประสงค์ในการกู้ยืม (Purpose) โดยพิจารณาจากวัตถุประสงค์ที่แท้จริงในการกู้ยืม เพื่อให้ผู้กู้สามารถนำเงินกู้ไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การให้ผู้กู้ให้นำเงินกู้ไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อธนาคารในภายหลัง วัตถุประสงค์ในการกู้ยืมโดยทั่วไปสามารถสรุปได้ดังนี้

ก. เพื่อนำไปลงทุนก่อตั้งกิจการใหม่

ข. เพื่อนำไปบริโภคส่วนบุคคล เช่น ซื้อที่อยู่อาศัย อาหาร เสื้อผ้า และยารักษาโรค เป็นต้น

ค. เพื่อนำไปชำระหนี้เดิม

ง. เพื่อการเก็งกำไร

1.2.3 การชำระหนี้สิน (Payment) เป็นเรื่องที่มีความสำคัญมาก เพราะผู้กู้จะต้องชำระเงินกู้ตามที่ได้ตกลงกันไว้ ธนาคารจะไม่ให้สินเชื่อแก่ลูกหนี้ใดก็ตามที่ไม่สามารถบอกแหล่งที่มาและวิธีในการชำระหนี้สินได้ โดยจะพิจารณาจากความสามารถในการดำเนินกิจการของลูกหนี้

1.2.4 การป้องกันความเสี่ยงที่เกิดจากการที่ผู้กู้ไม่ชำระหนี้สิน (Protection) โดยดูจากทรัพย์สินที่นำมาเป็นหลักประกัน โดยพิจารณามูลค่าและสภาพคล่องของทรัพย์สินที่นำมาเป็นหลักประกัน ซึ่งหลักประกันนี้สามารถแยกได้เป็น 2 ประเภท

ก. หลักประกันภายใน (Internal) เช่น ที่ดิน บ้านที่อยู่อาศัย และเงินฝากในธนาคาร เป็นต้น

ข. หลักประกันภายนอก (External) เช่น บุคคลภายนอกที่ธนาคารเห็นว่าสมควรให้มารับผิดชอบ เป็นต้น

1.2.5 การพิจารณาภาพรวมจากข้อต่างๆ ในข้างต้น (Prospective) เพื่อดูแนวโน้มว่าสมควรจะให้สินเชื่อหรือไม่ โดยพิจารณาจากความเสี่ยงของธุรกิจของลูกหนี้ในอนาคตและความยุ่งยากในการเรียกเก็บหนี้ ซึ่งหากมีแนวโน้มไปในทิศทางที่ดี ก็หมายความว่าลูกหนี้จะสามารถชำระหนี้สินนี้ได้

2. การวิเคราะห์เชิงปริมาณ

การวิเคราะห์เชิงปริมาณ เป็นการวิเคราะห์ผลการประกอบการในอดีตของผู้ขอสินเชื่อ โดยอาศัยข้อมูลจากงบการเงินเป็นหลัก ซึ่งมีหลักการวิเคราะห์ทั่วไปดังนี้

2.1 งบการเงินเปรียบเทียบ เป็นการเปรียบเทียบรายการสำคัญ ๆ ในงบการเงินของแต่ละปีว่ามีแนวโน้มหรืออัตราการเพิ่มเป็นอย่างไร เพื่อบ่งชี้ถึงความเสี่ยงเชิงลบของกิจการ เช่น การเปรียบเทียบกำไรสุทธิ ยอดขาย ทรัพย์สิน หรือหุ้นสามัญ ของแต่ละปีว่ามีอัตราการเติบโตมากขึ้นเพียงใด เป็นต้น

2.2 การวิเคราะห์งบการเงินในแนวดิ่ง เป็นการเปรียบเทียบรายการต่างๆ ในงบการเงินเป็นร้อยละต่อรายการหลัก เช่น หากวิเคราะห์งบกำไรขาดทุนก็อาจเปรียบเทียบขนาดของรายการต่างๆ เป็นร้อยละต่อยอดขาย โดยปกติมักเปรียบเทียบเพื่อให้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของต้นทุนต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นต้นทุนคงที่ เช่น เครื่องจักร หรือต้นทุนแปรผัน เช่น วัตถุดิบต่างๆ ของแต่ละปีว่าเป็นสัดส่วนมากน้อยเพียงใด เมื่อคิดเป็นร้อยละต่อยอดขาย แต่หากวิเคราะห์งบดุลก็อาจเปรียบเทียบขนาดของรายการต่างๆ เป็นร้อยละต่อสินทรัพย์รวม เช่น เพื่อให้ทราบว่าสินทรัพย์หมุนเวียน เช่น สินค้าคงคลัง หรือสินทรัพย์ถาวร เช่น ที่ดิน อาคาร เป็นสัดส่วนมากน้อยเพียงใด เป็นต้น

2.3 การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน เป็นการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายการต่างๆ ในงบการเงิน ซึ่งมีรายละเอียดและรูปแบบของอัตราส่วนทางการเงินที่หลากหลาย โดยมีตัวอย่างดังนี้

2.3.1 อัตราส่วนสภาพคล่องภายในกิจการ เช่น สัดส่วนสินทรัพย์หมุนเวียนต่อหนี้สินหมุนเวียน ใช้สำหรับวิเคราะห์ถึงภาระผู้พ้นจากหนี้สินระยะสั้นที่ต้องชำระว่าถูกครอบคลุมด้วยสินทรัพย์ที่เปลี่ยนเป็นเงินสดได้ง่ายมากน้อยเพียงใด เป็นต้น

2.3.2 อัตราส่วนวัดผลการดำเนินงาน เช่น อัตราส่วนกำไรต่อสินทรัพย์รวม สำหรับวิเคราะห์ถึงความสามารถในการทำกำไรว่าสินทรัพย์ที่มีอยู่สามารถก่อให้เกิดอัตราผลตอบแทนได้มากน้อยเพียงใด เป็นต้น

2.3.3 อัตราส่วนการบริหารหนี้สิน เช่น อัตราส่วนกำไร (ก่อนหักดอกเบี้ยและภาษี) ต่อภาระดอกเบี้ยเงินกู้ เพื่อวิเคราะห์ความสามารถในการชำระรายจ่ายผูกพันจากหนี้สิน เป็นต้น

2.3.4 อัตราส่วนต่อหุ้น เช่น อัตราส่วนราคาตลาดของหุ้นสามัญต่อราคาหุ้นตามบัญชี เพื่อสะท้อนถึงมูลค่าของหุ้นสามัญในสายตาของนักลงทุน ซึ่งเกิดจากการคาดการณ์เกี่ยวกับฐานะการดำเนินงานของกิจการในอนาคตว่าน่าจะเป็นอย่างไร เป็นต้น

ทั้งนี้การวิเคราะห์เชิงปริมาณได้ใช้เครื่องมือทางสถิติในรูปแบบจำลองประเภทต่างๆ เช่น แบบจำลองความเป็นไปได้เส้นตรง (Linear probability model) แบบจำลองโลจิต (Logit model) และแบบจำลองโพรบิต (Probit model) เป็นต้น

ดังนั้นการวิเคราะห์สินเชื่อได้อย่างมีประสิทธิภาพจำเป็นที่จะต้องทราบว่าปัจจัยใดมีผลกระทบต่อโอกาสในการชำระคืนหนี้ จะได้นำข้อมูลดังกล่าวมาใช้เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจก่อนการอนุมัติสินเชื่อ เพื่อลดความเสี่ยงจากการไม่ชำระคืนหนี้ตามกำหนดสัญญา

แนวคิดแบบจำลองมัลติโนเมียลโลจิต (Multinomial logit)

ในการศึกษาตัวแปรตาม (Dependent variable) ที่มีลักษณะเป็นตัวแปรไม่ต่อเนื่องและเป็นตัวแปรเชิงคุณภาพ เช่น ซื้อหรือไม่ซื้อ จ่ายหรือไม่จ่าย เป็นต้น ซึ่งตัวแปรตาม จะมีค่าได้ 2 ค่าคือ 0 หรือ 1 การวิเคราะห์เชิงปริมาณต้องอาศัยเครื่องมือในรูปแบบของแบบจำลองทวินามหรือแบบจำลองสองทางเลือก (Binary choice model) ได้แก่แบบจำลองโพรบิต (Probit model) และแบบจำลองโลจิต (Logit model) โดยใช้ Maximum likelihood model ในการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ในแบบจำลอง (อักรพงศ์ อันทอง, 2550) ซึ่งการศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อโอกาสในการชำระคืนเงินกู้ของเกษตรกรรูกค้า ธ.ก.ส. ในครั้งนี้ตัวแปรตามมีข้อมูลมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป ในที่นี้คือสถานะลูกหนี้ 4 กลุ่ม ซึ่งได้แบ่งออกเป็น

1. ลูกหนี้ปกติที่ใช้เงินทุนตัวเองชำระหนี้ คือ ลูกหนี้ที่สามารถชำระคืนหนี้ได้ตามกำหนดสัญญา และชำระหนี้ได้โดยใช้เงินทุนตนเอง
2. ลูกหนี้ปกติที่กู้ยืมมาเพื่อชำระหนี้ คือ ลูกหนี้ที่ไม่สามารถชำระคืนหนี้ได้ตามกำหนดสัญญา แต่ชำระหนี้ได้โดยการกู้ยืมภายในสถาบันเดิมหรือแหล่งเงินทุนอื่นๆ
3. ลูกหนี้ค้างชำระเพราะไม่ต้องการชำระหนี้ คือ ลูกหนี้ที่สามารถชำระคืนหนี้ได้ตามกำหนดสัญญา แต่เลือกที่จะไม่ชำระหนี้
4. ลูกหนี้ค้างชำระเพราะไม่มีความสามารถในการชำระหนี้ คือ ลูกหนี้ที่ไม่สามารถชำระคืนหนี้ได้ตามกำหนดสัญญา และไม่ชำระหนี้เมื่อครบกำหนดสัญญา

ดังนั้นการศึกษาในครั้งนี้จึงใช้วิธีการประมาณค่าแบบ Maximum likelihood ในรูปแบบจำลอง Multinomial logit ซึ่งสามารถอธิบายได้ดังนี้ (Greene, 2000) (สมการที่ 4)

$$\text{Prob}(Y = j) = \frac{e^{\beta_j' x_i}}{1 + \sum_{k=1}^J e^{\beta_k' x_i}} \quad , j = 1, 2, \dots, J \quad (4)$$

กำหนดให้

$\text{Prob}(Y = j)$ = ความน่าจะเป็นของทางเลือกที่ j

X_i = เวกเตอร์ของตัวแปรอิสระ (Exogenous variable)

J = ทางเลือกที่สนใจ ($j = 1, 2, \dots, J$)

k = จำนวนทางเลือกทั้งหมด ($k = 1, 2, \dots, n$)

I = จำนวนตัวแปรอิสระ

การประมาณค่าโดยวิธี Maximum likelihood ของสมการปัจจัยที่มีผลกระทบต่อโอกาสในการชำระคืนเงินกู้ระยะสั้นของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. โดยลูกหนี้ใช้ความน่าจะเป็นหรือโอกาส (Probability) ของทางเลือกแต่ละทางเป็นดังนี้ (ธีรศักดิ์ เจริญวัฒินพันธ์, 2552) (สมการที่ 5)

$$P_j = \frac{\exp(\beta_j' x_i)}{\exp(\beta_L' x_i) + \exp(\beta_M' x_i) + \exp(\beta_N' x_i) + \exp(\beta_O' x_i)} \quad (5)$$

For $j = L, M, N$ และ O

โดยที่ P_j = ความน่าจะเป็นของทางเลือกที่ j

L = ลูกหนี้ปกติที่ใช้เงินทุนตนเองชำระหนี้

M = ลูกหนี้ปกติที่กู้ยืมเงินมาเพื่อชำระหนี้

N = ลูกหนี้ค้างชำระเพราะไม่ต้องการชำระหนี้

O = ลูกหนี้ค้างชำระเพราะไม่มีความสามารถในการชำระหนี้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลกระทบต่อโอกาสในการชำระคืนเงินกู้ระยะสั้นของเกษตรกรในครั้งนี้ ได้ค้นคว้ารวบรวมเอกสารงานวิจัยเพื่อนำมาเป็นแนวทางประกอบการศึกษา โดยการตรวจเอกสารงานวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้ ส่วนแรกคืองานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโอกาสและความสามารถในการชำระคืนหนี้ของเกษตรกร และส่วนที่สองคืองานวิจัยที่ใช้แบบจำลอง Multinomial logit ในการวิเคราะห์ ดังนี้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโอกาสและความสามารถในการชำระคืนหนี้ของเกษตรกร

จากการตรวจสอบเอกสารงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับโอกาสและความสามารถในการชำระคืนหนี้ของเกษตรกร พบว่า ค่าใช้จ่ายในการบริโภคของครัวเรือน รายได้ของเกษตรกร และปริมาณเงินกู้ ถือเป็นปัจจัยหลักที่กำหนดโอกาสในการชำระคืนหนี้ของเกษตรกร โดยงานวิจัยที่ศึกษาแล้วพบว่าปัจจัยดังกล่าวมีผลกระทบต่อโอกาสในการชำระหนี้คืน มีดังนี้

1. ค่าใช้จ่ายในการบริโภคของครัวเรือน (กัลยา โทวิศิษฐ์ชัย, 2534; กัมปนาท เพ็ญสุภา, 2536; สมบูรณ์ เอกเอี่ยมฉวี, 2539; ปวาร์ณา ลิ้มนิรันดร์กุล, 2544; กฤษฎา พวงเกตุแก้ว, 2549 และ ขจร แก้วมีสุข, 2551)
2. รายได้ของเกษตรกร (กัลยา โทวิศิษฐ์ชัย, 2534; กัมปนาท เพ็ญสุภา, 2536; สุธะเชษฐ์ จันทร์-โชติ, 2547; อัครเดช กุ่มสะดวง, 2549 และ กฤษฎา พวงเกตุแก้ว, 2549)
3. ปริมาณเงินกู้ที่เกษตรกรได้รับ (กัมปนาท เพ็ญสุภา, 2536; สมบูรณ์ เอกเอี่ยมฉวี, 2539; ปวาร์ณา ลิ้มนิรันดร์กุล, 2544 และ สุธะเชษฐ์ จันทร์-โชติ, 2547)

นอกจากนี้งานศึกษาของ Limsombunchai et al. (2006) และ อัครเดช กุ่มสะดวก (2549) พบว่า ระดับการศึกษา และระยะเวลาของความสัมพันธ์ผู้กู้และผู้ให้กู้ มีผลต่อโอกาสในการชำระหนี้ของเกษตรกร ทั้งนี้ผลการศึกษาของ วิศิษฐ์ ลิ้มสมบุญชัย และคณะ (2550) ได้ชี้ให้เห็นว่า อายุ ปริมาณหนี้สินอื่นๆ จำนวนแรงงานในครัวเรือนต่อสมาชิกในครัวเรือน ต่างก็เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้ของเกษตรกรด้วยเช่นกัน

อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาของ ปวาร์ณา ลิ้มนิรันดร์กุล (2544) และ ขจร แก้วมิสุข (2551) ซึ่งได้ทำการศึกษาในเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการชำระหนี้เงินกู้ระยะสั้นของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส กลับพบว่า รายได้เกษตรกร ไม่มีความสัมพันธ์กับการชำระหนี้ของเกษตรกร สำหรับแบบจำลองที่นำมาใช้เพื่อศึกษาถึงโอกาสในการชำระหนี้ในงานวิจัย ก็คือแบบจำลองสมการถดถอยเชิงเส้นตรงแบบพหุคูณ (Multiple linear regression) เช่น ในงานศึกษาของ กัมปนาท เพ็ญสุภา (2536) และปวาร์ณา ลิ้มนิรันดร์กุล (2544) เป็นต้น และแบบจำลอง Logit เช่นในงานศึกษาของ ขจร แก้วมิสุข (2551) และ วิศิษฐ์ ลิ้มสมบุญชัย และคณะ (2550) เป็นต้น

งานวิจัยที่ใช้แบบจำลอง Multinomial logit ในการวิเคราะห์

ศิริรัตน์ พิมานสกุลวัฒน์ (2548) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการสนทนากับเครือข่ายด้วยโปรแกรม ไอซีคิว เพิร์ซ และ เอ็มเอสเอ็น โดยใช้ Multinomial logit model ในการวิเคราะห์ และแบ่งตัวแปรตาม (Y) เป็น 3 ทางเลือก คือ 1. ใช้โปรแกรมไอซีคิว 2. ใช้โปรแกรมเพิร์ซ และ 3. ใช้โปรแกรมไอซีคิว ในส่วนตัวแปรอิสระ (X) แบ่งเป็น 3 กรณีดังนี้ 1. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในการใช้โปรแกรมกับวัตถุประสงค์การสนทนากับเครือข่าย เช่น แลกเปลี่ยนความรู้ คลายเหงา และคลายเครียด เป็นต้น 2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในการใช้โปรแกรมกับพฤติกรรมเฉพาะของตนเองในการสนทนากับเครือข่าย เช่น ข้าพเจ้าจะเป็นตัวแทนในห้องสนทนาในการแนะนำสมาชิกใหม่ ข้าพเจ้ากล้าแสดงต่อความคิดเห็นต่อผู้อื่นที่อยู่ในห้องสนทนา และข้าพเจ้าจะบอกชื่อเล่นทุกครั้งในการสนทนา เป็นต้น และ 3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในการใช้โปรแกรมกับอิทธิพลของกลุ่มสนทนา เช่น ข้าพเจ้าชอบคุยกับกลุ่มสนทนาที่สนุกสนาน ข้าพเจ้าชอบกลุ่มสนทนาที่พิมพ์โต้ตอบเร็ว และข้าพเจ้าชอบคุยกับกลุ่มสนทนาที่พูดสองแง่สองง่าม เป็นต้น

ธีรศักดิ์ เจริญวุฒิวนพันธ์ (2552) ได้ทำการศึกษาวิเคราะห์หาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกบริโภคชาพร้อมดื่มในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้ Multinomial logit model ในการวิเคราะห์ ทั้งนี้การศึกษาได้แบ่งตัวแปรตาม (Y) เป็น 3 ทางเลือก คือ 1. ชาพร้อมดื่มที่มีความเข้มข้นของปริมาณน้ำชา 100%

2. ชาวพร้อมคัมที่มีส่วนผสมของน้ำตาล และ 3. ชาวพร้อมคัมที่มีส่วนผสมของสารปรุงแต่งอื่นๆ โดยผู้บริโภคแต่ละคนสามารถเลือกได้ 1 ทางเลือกจาก 3 ทางเลือกเท่านั้น ในส่วนของตัวแปรอิสระ (X) จะประกอบด้วย เพศ อายุ และรายได้ต่อเดือนของผู้บริโภค เป็นต้น

Shin (2008) ได้ทำการวิเคราะห์หาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการกู้ยืมเงิน เพื่อใช้ซื้อที่อยู่อาศัยของชนเกาหลี โดยผู้ที่จะทำการเลือกระหว่างธนาคารเอกชนและ Korean housing finance corporation โดยใช้วิธีวิเคราะห์ 5 วิธีที่แตกต่างกัน ดังนี้ Binomial logit Bivariable probit Multinomial logit Nested logit และ Dynamic logit ในส่วนของการใช้ Multinomial logit model ในการวิเคราะห์ได้แบ่งตัวแปรตาม (Y) เป็น 3 ทางเลือก คือ 1. กู้ยืมจากธนาคาร 2. กู้ยืมจาก Korean housing finance corporation และ 3. ไม่กู้ยืม และในส่วนของตัวแปรอิสระ (X) เช่น รายได้ผู้กู้ ปริมาณเงินกู้ และราคาบ้าน เป็นต้น

ทั้งนี้การวิเคราะห์เพื่อหาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อโอกาสในการชำระคืนเงินกู้ระยะสั้นของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาค่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา จึงได้นำปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการชำระหนี้ของเกษตรกร ที่ได้จากการตรวจเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโอกาสและความสามารถในการชำระคืนหนี้ของเกษตรกรมาใช้ในแบบจำลองดังนี้ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนแรงงานในครัวเรือนต่อจำนวนสมาชิกในครัวเรือน ค่าใช้จ่ายในการบริโภค ปริมาณเงินกู้ รายได้เกษตรกร และปริมาณหนี้สินอื่นๆ รวมทั้งปัจจัยอื่นๆ ที่คาดว่าจะมีผลต่อการชำระหนี้ของเกษตรกรด้วย

งานวิจัยครั้งนี้ได้มีความแตกต่างจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโอกาสและความสามารถในการชำระคืนหนี้ที่ผ่านมาดังนี้ ในส่วนแรกคือสถานะของลูกหนี้ ซึ่งจากเดิมจะทำการศึกษาสถานะของลูกหนี้ 2 กลุ่ม คือ ลูกหนี้ที่ชำระคืนหนี้ได้ตามกำหนดสัญญา (ลูกหนี้ปกติ) และลูกหนี้ที่ไม่ชำระคืนหนี้ตามกำหนดสัญญา (ลูกหนี้ค้างชำระ) สำหรับการศึกษาในครั้งนี้จะพิจารณาถึงลูกหนี้ปกติที่กู้ยืมมาเพื่อชำระหนี้เดิม ซึ่งเป็นลูกหนี้ที่ไม่สามารถชำระคืนหนี้ได้ตามกำหนดสัญญา แต่ทำการกู้ยืมเงินมาเพื่อชำระหนี้ และลูกหนี้ค้างชำระบางส่วนที่สามารถชำระหนี้ได้แต่ไม่ยอมชำระหนี้ตามกำหนดสัญญา เพื่อวิเคราะห์ว่าปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลกระทบต่อโอกาสในการชำระหนี้ ดังนั้นจึงทำให้มีสถานะลูกหนี้แบ่งออกได้เป็น 4 กลุ่ม คือ 1. ลูกหนี้ปกติที่ใช้เงินทุนตัวเองชำระหนี้ 2. ลูกหนี้ปกติที่กู้ยืมมาเพื่อชำระหนี้ 3. ลูกหนี้ค้างชำระเพราะไม่ต้องการชำระหนี้ และ 4. ลูกหนี้ค้างชำระเพราะไม่มีความสามารถในการชำระหนี้ และในส่วนที่สอง คือแบบจำลองที่ใช้ในการประมาณค่าสมการ โดยการศึกษาในครั้งนี้ได้เลือกใช้แบบจำลอง Multinomial logit ในการวิเคราะห์ เนื่องจากตัวแปร

ตามเป็นตัวแปรเชิงคุณภาพซึ่งมีมากกว่า 2 กลุ่ม ซึ่งงานวิจัยในอดีตที่ผ่านมาจะใช้แบบจำลองสมการถดถอยเชิงเส้นตรงแบบพหุคูณ และแบบจำลอง Logit

แบบจำลองและตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์

การวิเคราะห์หาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อโอกาสในการชำระคืนเงินกู้ระยะสั้นของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. สามารถกำหนดแบบจำลองได้ดังนี้ (สมการที่ 6)

$$Y = f(X_1, X_2, \dots, X_{16}) \quad (6)$$

โดยตัวแปรตาม (Y) คือ สถานะลูกหนี้ซึ่งแบ่งเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

1. ลูกหนี้ค้างชำระเพราะไม่มีความสามารถในการชำระหนี้ โดยให้ $Y = 0$
2. ลูกหนี้ค้างชำระเพราะไม่ต้องการชำระหนี้ โดยให้ $Y = 1$
3. ลูกหนี้ปกติที่กู้ยืมมาเพื่อชำระหนี้ โดยให้ $Y = 2$
4. ลูกหนี้ปกติที่ใช้เงินทุนตนเองชำระหนี้ โดยให้ $Y = 3$

ตัวแปรอิสระ X คือ ปัจจัยต่างๆ ที่คาดว่าจะส่งผลกระทบต่อโอกาสในการชำระคืนหนี้ของเกษตรกร มีดังนี้

ปัจจัยส่วนบุคคล

1. อายุของลูกหนี้ (X_1 : ปี) ซึ่งคาดว่าจะมีความสัมพันธ์ในเชิงบวกกับโอกาสในการชำระหนี้ ธ.ก.ส. เนื่องจากเป็นตัวแปรที่แสดงถึงประสบการณ์ทำงานของลูกหนี้
2. เพศของผู้กู้ยืม (X_2) โดยกำหนดให้มีค่าเป็น 0 ถ้าลูกหนี้เป็นเพศหญิง และมีค่าเป็น 1 ถ้าลูกหนี้เป็นเพศชาย ทั้งนี้เพศของผู้กู้ยืมอาจมีความสัมพันธ์ได้ทั้งเชิงบวกและเชิงลบกับโอกาสในการชำระหนี้ ธ.ก.ส.

3. ระดับการศึกษาของลูกหนี้ (X_3) ทั้งนี้กำหนดให้มีค่าเป็น 0 ในกรณีที่ลูกหนี้มีความรู้ต่ำกว่าหรือเท่ากับระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และมีค่าเป็น 1 ในกรณีที่ลูกหนี้มีความรู้มากกว่าระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยคาดว่าจะมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับโอกาสในการชำระหนี้ ธ.ก.ส.

4. จำนวนแรงงานต่อสมาชิกครัวเรือนทั้งหมด (X_4) ตัวแปรดังกล่าวใช้เพื่อแสดงสถานะการพึ่งพิงกันทางรายได้ในครัวเรือน โดยคาดว่าจะจำนวนแรงงานน่าจะมีผลกระทบเชิงบวกกับโอกาสในการชำระหนี้ ธ.ก.ส.

ปัจจัยด้านความเสี่ยงทางการเงินและสินเชื่อ

5. มูลค่าทรัพย์สิน (X_5 ; พันบาท) คือ มูลค่าทรัพย์สินทั้งหมดของลูกหนี้ เช่น ที่ดิน บ้าน โรงเรือน และเครื่องมือการเกษตร เป็นต้น โดยคาดว่าจะมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับโอกาสในการชำระหนี้ ธ.ก.ส.

6. รายได้เงินสดในภาคเกษตร (X_6 ; พันบาท) คือ รายได้ที่เป็นเงินสดทั้งหมดของครัวเรือนจากการทำการเกษตร เช่น รายได้จากธุรกิจฟาร์ม รายได้จากการขายผลผลิต เป็นต้น โดยคาดว่าจะมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับโอกาสในการชำระหนี้ ธ.ก.ส.

7. รายได้เงินสดนอกภาคเกษตร (X_7 ; พันบาท) คือ รายได้อื่นๆ ที่เป็นเงินสดที่ลูกหนี้ได้รับนอกเหนือจากการทำการเกษตร เช่น ค่าขาย รับจ้าง และลูกส่งเงินมาให้ เป็นต้น ซึ่งคาดว่าจะมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับโอกาสในการชำระหนี้ ธ.ก.ส.

8. ค่าใช้จ่ายในภาคเกษตร (X_8 ; พันบาท) คือ ค่าใช้จ่ายที่ใช้สำหรับในการผลิตทางการเกษตร โดยพิจารณาเฉพาะที่เป็นเงินสด เช่น ค่าปุ๋ย ค่าสารฆ่าแมลง และค่าจ้างแรงงาน เป็นต้น ซึ่งคาดว่าจะมีความสัมพันธ์เชิงลบกับโอกาสในการชำระหนี้ ธ.ก.ส.

9. ค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตร (X_9 ; พันบาท) คือ ค่าใช้จ่ายเงินสดที่ไม่เกี่ยวกับการลงทุนด้านการเกษตร เช่น ต้นทุนในการค้าขาย ค่าบำรุงรักษาเครื่องมือเกษตร เป็นต้น ซึ่งคาดว่าจะมีความสัมพันธ์เชิงลบกับโอกาสในการชำระหนี้ ธ.ก.ส.

10. ค่าใช้จ่ายในการบริโภค (X_{10} : พันบาท) คือ ค่าใช้จ่ายเฉพาะส่วนที่เป็นเงินสดสำหรับการอุปโภคและบริโภคของสมาชิกในครัวเรือน เช่น ค่าอาหาร ค่ายารักษาโรค และค่าเครื่องนุ่งห่ม เป็นต้น โดยคาดว่าจะมีความสัมพันธ์เชิงลบกับโอกาสในการชำระหนี้ ธ.ก.ส.

11. ปริมาณเงินกู้ (X_{11} : พันบาท) คือ ปริมาณเงินกู้ระยะสั้นเพื่อการเกษตรที่ลูกหนี้ได้ทำการกู้ยืมจาก ธ.ก.ส. ในปีการผลิต 2551/52 ทั้งนี้ปริมาณเงินกู้น่าจะมีความสัมพันธ์เชิงลบกับโอกาสในการชำระหนี้ ธ.ก.ส.

12. ปริมาณหนี้สินอื่นๆ (X_{12} : พันบาท) คือ หนี้สินอื่นๆ ที่ลูกหนี้ได้ทำการกู้ยืมจากแหล่งต่างๆ นอกเหนือจากการกู้ยืมเงินจาก ธ.ก.ส. ในปีการผลิต 2551/52 ซึ่งคาดว่าจะมีความสัมพันธ์เชิงลบกับโอกาสในการชำระหนี้ ธ.ก.ส.

13. ปริมาณหนี้ ธ.ก.ส. ต่อปริมาณหนี้ทั้งหมด (X_{13}) คือ ปริมาณหนี้ ธ.ก.ส. ในปีการผลิต 2551/52 ที่ต้องชำระคืนทั้งหมดต่อด้วยปริมาณหนี้สินอื่นๆ ทั้งหมด โดยคาดว่าจะมีความสัมพันธ์เชิงลบกับโอกาสในการชำระหนี้ ธ.ก.ส. ทั้งนี้คาดว่าเกษตรกรจะเลือกชำระหนี้แหล่งเงินทุนอื่นที่มีปริมาณน้อยที่ตนเองสามารถชำระหนี้ได้ก่อนชำระหนี้ ธ.ก.ส. ที่มีปริมาณมากกว่า

ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้อำนวยสินเชื่อ (ธ.ก.ส.) และผู้กู้

14. ระยะเวลาการเป็นลูกค้า ธ.ก.ส. (X_{14} : ปี) ซึ่งคาดว่าระยะเวลาความสัมพันธ์น่าจะมีผลเชิงบวกกับโอกาสในการชำระหนี้ ธ.ก.ส.

15. จำนวนครั้งของการติดตามหนี้ (X_{15} : ครั้ง/ปี) คือ จำนวนครั้งที่ผู้อำนวยสินเชื่อและลูกหนี้ได้พบปะติดต่อสื่อสารกันภายในระยะเวลา 1 ปี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการติดตามหนี้หรือประเมินสถานการณ์ของลูกหนี้เป็นสำคัญ ทั้งนี้คาดว่าจำนวนครั้งในการติดตามหนี้ น่าจะมีผลเชิงบวกกับโอกาสในการชำระหนี้ ธ.ก.ส.

16. การกู้ยืมจากแหล่งเงินทุนอื่นๆ (X_{16}) โดยให้เป็น 0 กรณีที่ลูกหนี้กู้ยืมจาก ธ.ก.ส. เท่านั้น และเป็น 1 ในกรณีที่มีการกู้ยืมจากแหล่งอื่นๆ ซึ่งคาดว่าจะมีความสัมพันธ์เชิงลบกับโอกาสในการชำระหนี้ ธ.ก.ส.

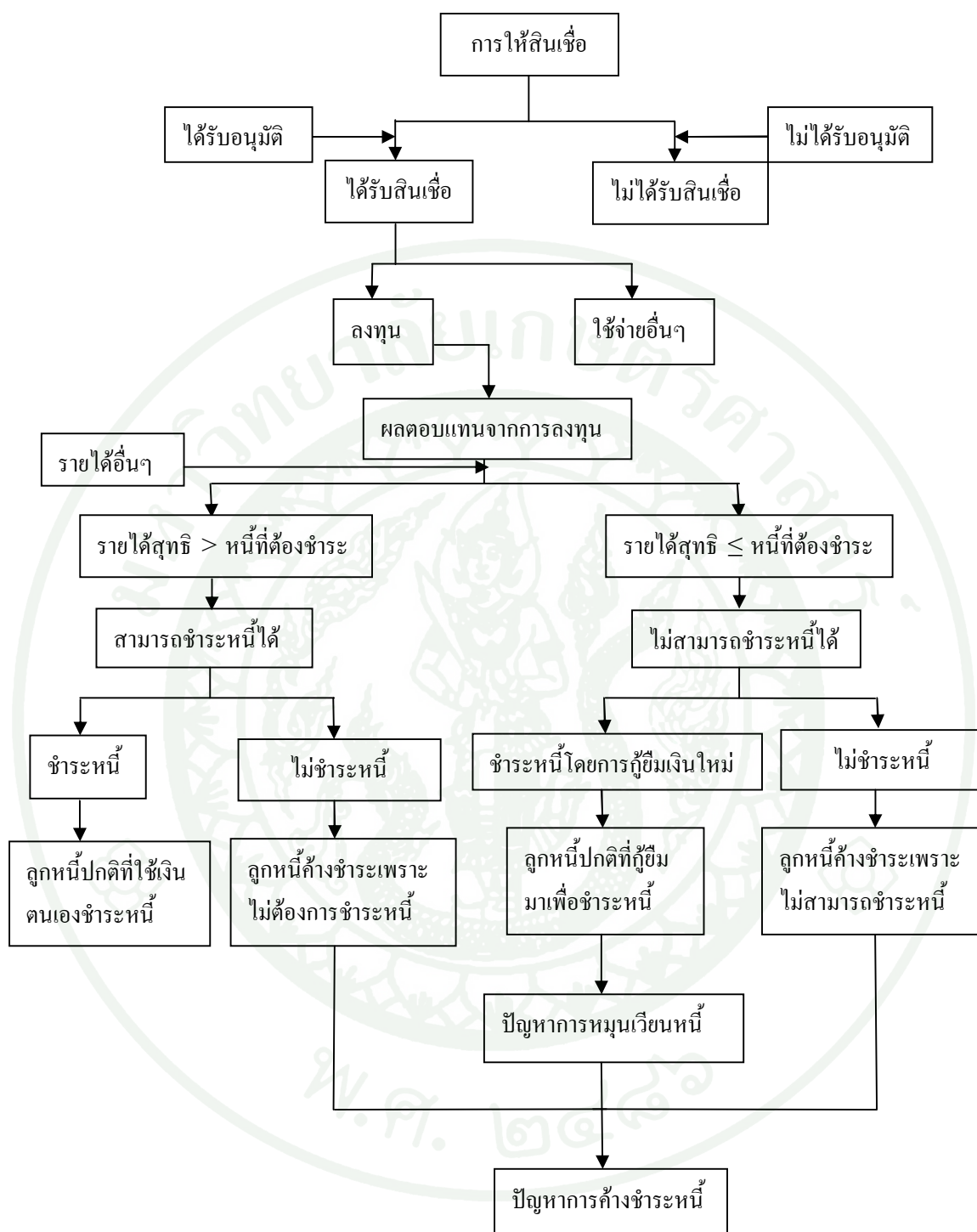
ปัจจัยควบคุม

17. อาชีพหลัก (X_{17}) คือ อาชีพหลักของลูกหนี้ ธ.ก.ส. สาขาด้านขุนทด ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ การทำนา และอาชีพอื่นๆ โดยถ้าเกษตรกรทำนาเป็นอาชีพหลัก ให้มีค่าเป็น 1 และถ้าเป็นอาชีพอื่นๆ ให้มีค่าเป็น 0 ทั้งนี้ตัวแปรอาชีพอาจมีความสัมพันธ์ได้ทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ กับโอกาสในการชำระหนี้ ธ.ก.ส.

กรอบแนวคิดของการวิจัย

จากแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสามารถกำหนดกรอบแนวคิดได้ดังนี้ 1. จากการดำเนินงานการให้สินเชื่อของสถาบันการเงิน ซึ่งถ้าผู้กู้ได้รับอนุมัติก็จะได้รับสินเชื่อไปส่วนผู้กู้ที่ไม่ได้รับอนุมัติก็จะไม่ได้รับสินเชื่อ ในส่วนของผู้กู้ที่ได้รับอนุมัติสินเชื่อจะนำสินเชื่อส่วนหนึ่งไปใช้ในการลงทุนและอีกส่วนนำไปใช้จ่ายอื่นๆ 2. เมื่อครบกำหนดสัญญาที่จะต้องชำระคืนหนี้ ผู้กู้จะสามารถชำระคืนหนี้ได้ก็ต่อเมื่อมีผลตอบแทนจากการลงทุนรวมกับรายได้อื่นๆ เช่น รายได้จากการประกอบอาชีพอื่น ลูกหรือญาติส่งเงินมาให้ หรือเงินขดเชยต่างๆ เป็นต้น ซึ่งก็คือ รายได้สุทธิมากกว่าหนี้ที่ต้องชำระคืน และถ้ารายได้สุทธิน้อยกว่าหรือเท่ากับหนี้ที่ต้องชำระคืนผู้กู้ก็จะไม่สามารถชำระคืนหนี้ได้ และ 3. โดยผู้กู้ที่สามารถชำระคืนหนี้ได้และชำระหนี้ตามกำหนดสัญญาเรียกได้ว่าเป็นลูกหนี้ปกติที่ใช้เงินตนเองชำระหนี้ แต่ก็มีผู้กู้ที่สามารถชำระคืนหนี้ได้แต่ไม่ชำระหนี้ตามกำหนดสัญญา เรียกได้ว่าเป็นลูกหนี้ค้างชำระที่ไม่ต้องการชำระหนี้ ในขณะที่ผู้กู้ที่ไม่สามารถชำระคืนหนี้ได้เนื่องจากรายได้สุทธิน้อยกว่าหนี้ที่ต้องชำระคืน เรียกได้ว่าเป็นลูกหนี้ค้างชำระเพราะไม่สามารถชำระหนี้ได้ หรืออีกกรณีหนึ่งจะทำการชำระคืนหนี้โดยผู้กู้จะกู้ยืมเงินใหม่มาชำระหนี้เดิม ซึ่งก็เรียกได้ว่าเป็นลูกหนี้ปกติที่กู้ยืมมาเพื่อชำระหนี้ แต่เป็นหนี้ปกติที่นำไปสู่ปัญหาการหมุนเวียนหนี้ ซึ่งในที่สุดจะนำไปสู่ปัญหาการค้างชำระหนี้เช่นเดียวกับลูกหนี้ที่ค้างชำระ (ภาพที่ 2)

ดังนั้นจากความสำคัญในข้างต้น จึงได้ทำการวิเคราะห์เพื่อหาว่าปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลกระทบต่อโอกาสในการชำระคืนหนี้ดังกล่าว เพื่อเป็นแนวทางในการประกอบการพิจารณาการให้สินเชื่อ อีกทั้งเป็นแนวทางในการช่วยเหลือเกษตรกรในการใช้และสามารถชำระคืนหนี้ได้โดยใช้เงินทุนตนเอง ทั้งนี้เพื่อลดปัญหาการหมุนเวียนหนี้ ที่จะนำไปสู่ปัญหาหนี้ค้างชำระในที่สุด

ภาพที่ 2 กรอบแนวคิดของการวิจัย

หมายเหตุ: หนี้ที่ต้องชำระคือต้นทุนรวมกับดอกเบี้ยที่ต้องชำระคืนตามกำหนดสัญญา

บทที่ 3

สภาพของพื้นที่และลักษณะทั่วไปของครัวเรือนเกษตรกร

การศึกษาในบทนี้จะทำการศึกษาสภาพทั่วไปของพื้นที่ในอำเภอด่านขุนทด รวมทั้งลักษณะทั่วไปและสภาพทางเศรษฐกิจของครัวเรือนเกษตรกรที่เป็นลูกจ้างเงินกู้ระยะสั้นของ ธ.ก.ส. สาขาด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการศึกษาต่อไป

สภาพทั่วไปของพื้นที่ในอำเภอด่านขุนทด

1. ที่ตั้ง ขนาดพื้นที่ และอาณาเขต

อำเภอด่านขุนทดตั้งอยู่บนที่ราบสูงโคราช ห่างจากจังหวัดนครราชสีมาไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ระยะทาง 60 กิโลเมตร และห่างจากกรุงเทพมหานคร 257 กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งหมด 1,428.14 ตารางกิโลเมตร หรือ 892,589.40 ไร่ โดยแบ่งเป็นพื้นที่ทางการเกษตร 692,019 ไร่ พื้นที่อยู่อาศัย 27,438 ไร่ ที่ดินป่าสงวน 127,321.40 ไร่ พืชไร่ 10,057 ไร่ และที่ดินรกร้างว่างเปล่า 35,754 ไร่ โดยมีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ ติดต่อกับ อำเภอจัตุรัส อำเภอบำเหน็จณรงค์ และอำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ

ทิศใต้ ติดต่อกับ อำเภอสีคิ้ว และอำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อำเภอโนนไทย และอำเภอขามทะเลสอ จังหวัดนครราชสีมา

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ อำเภอลำสนธิ และอำเภอชัยบาดาล จังหวัดลพบุรี

2. ลักษณะภูมิประเทศ

ภูมิประเทศทั่วไปเป็นที่ราบสูงแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนแรก คือ บริเวณทางตอนเหนือ และทิศตะวันออกของอำเภอ โดยสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 190 - 211 เมตร และส่วนที่สอง คือ บริเวณทางทิศตะวันตก โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริเวณเขตรอยต่อระหว่างอำเภอด่านขุนทดกับอำเภอลำสนธิ จังหวัดลพบุรี และอำเภอเทพสถิตย์ จังหวัดชัยภูมิ มีลักษณะเป็นแนวทิวเขาขาลาดลงมาทางทิศตะวันออก สูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 240 - 390 เมตร

3. ลักษณะภูมิอากาศ

สภาพอากาศตลอดทั้งปีค่อนข้างจะร้อนและแห้งแล้งเป็นส่วนใหญ่ ส่วนหน้าฝนก็จะถึงช่วงไม่ต่อเนื่อง ทั้งนี้จะมีฝนตกหนักในเดือนกันยายนถึงตุลาคม ซึ่งก่อให้เกิดน้ำท่วมในบางปี และหน้าหนาวจะมีช่วงสั้น ๆ ซึ่งลักษณะภูมิอากาศดังกล่าวเป็นแบบมรสุมโดยแบ่งออกเป็น 3 ฤดู ดังนี้

ฤดูร้อน ช่วงระยะเวลาตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือนพฤษภาคม

ฤดูฝน ช่วงระยะเวลาตั้งแต่เดือนพฤษภาคม ถึงเดือนตุลาคม

ฤดูหนาว ช่วงระยะเวลาตั้งแต่เดือนตุลาคม ถึงเดือนกุมภาพันธ์

4. ลักษณะดิน

สภาพดินโดยทั่วไปเป็นดินร่วนปนทราย ระบายน้ำได้ดี ความอุดมสมบูรณ์ต่ำ เนื่องจากเป็นดินเค็ม ในบางพื้นที่มีสภาพเป็นดินเปรี้ยว และชั้นใต้ดินเป็นชั้นหินเกลือ

5. แหล่งน้ำ

อำเภอด่านขุนทดมีลำน้ำและแหล่งกักเก็บน้ำที่สำคัญ เช่น อ่างเก็บน้ำลำเชียงไกร (ตอนบน) ตำบลบ้านเก่า อ่างเก็บน้ำห้วยปราสาทใหญ่ ตำบลห้วยบง อ่างเก็บน้ำโนนสง่า ตำบลพันชนะ ฝ่ายบ้านใหม่ศรีสุข ตำบลหนองกรด ฝ่ายหนองมะขามเต่า ตำบลกุดพิมาน และฝ่ายห้วยสามบาทแง้ซ้าย ตำบลหนองกรด

6. ป่าไม้

ในอดีตอำเภอด่านขุนทดเป็นพื้นที่ราบสูงที่มีป่าไม้มาก แต่เมื่อเริ่มมีการอพยพมาตั้งหลักแหล่งเป็นชุมชน จึงมีการรุกเข้าถากถางเพื่อจับจองเป็นพื้นที่ทำการเกษตร เช่น ไร่นา ลำปะลั้ว ไร่ อ้อย ไร่ข้าวโพด และปลูกพริก เป็นต้น ทำให้ปัจจุบันพื้นที่ป่าไม้เหลืออยู่เพียงเล็กน้อย

7. การปกครอง

อำเภอด่านขุนทด แบ่งเขตการปกครองเป็น 16 ตำบล 225 หมู่บ้าน โดยเป็นเทศบาลตำบล จำนวน 3 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 15 แห่ง รวมทั้งสิ้น 18 แห่ง ดังนี้

1. เทศบาลตำบลด่านขุนทด
2. เทศบาลตำบลหนองกรด
3. เทศบาลตำบลหนองบัวตะเกียด
4. องค์การบริหารส่วนตำบลด่านขุนทด
5. องค์การบริหารส่วนตำบลกุศพิมาณ
6. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองกรด
7. องค์การบริหารส่วนตำบลพันชนะ
8. องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเก่า
9. องค์การบริหารส่วนตำบลตะเคียน
10. องค์การบริหารส่วนตำบลหินดาด
11. องค์การบริหารส่วนตำบลห้วยบง
12. องค์การบริหารส่วนตำบลด่านนอก
13. องค์การบริหารส่วนตำบลโนนเมืองพัฒนา
14. องค์การบริหารส่วนตำบลด่านใน
15. องค์การบริหารส่วนตำบลสระจรเข้
16. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองไทร
17. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัวละคร
18. องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแปรง

ตารางที่ 5 จำนวนครัวเรือนและจำนวนประชากรในเขตตำบลและเทศบาลของอำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา ณ วันที่ 31 สิงหาคม 2552

ตำบล/เทศบาล	จำนวน ครัวเรือน	ร้อยละ	ชาย (คน)	หญิง(คน)	รวม (คน)	ร้อยละ
ตำบลห้วยบง	3,002	8.70	5,099	4,768	9,867	7.83
ตำบลหินดาด	3,390	9.82	6,642	6,582	13,224	10.49
ตำบลหนองกรด	1,407	4.08	2,766	2,696	5,462	4.33
ตำบลกุฉิมาน	2,360	6.84	4,682	4,784	9,466	7.51
ตำบลด่านขุนทด	2,997	8.68	4,724	4,934	9,659	7.66
ตำบลตะเคียน	2,811	8.14	5,531	5,671	11,202	8.89
ตำบลสระจรเข้	1,462	4.23	2,961	3,002	5,963	4.73
ตำบลบ้านแปรง	1,884	5.46	3,284	3,372	6,656	5.28
ตำบลโนนเมืองพัฒนา	1,144	3.31	2,129	2,261	4,390	3.48
ตำบลบ้านเก่า	1,852	5.36	3,667	3,783	7,450	5.61
ตำบลพันชนะ	1,651	4.78	3,089	3,076	6,165	4.89
ตำบลหนองไทร	1,178	3.41	2,483	2,463	4,946	3.92
ตำบลหนองบัวละคร	878	2.54	1,796	1,753	3,549	2.82
ตำบลด่านโน	992	2.87	2,262	2,253	4,515	3.58
ตำบลด่านนอก	1,041	3.02	2,072	2,117	4,189	3.32
เทศบาลตำบลด่านขุนทด	3,201	9.27	3,106	3,414	6,520	5.17
เทศบาลตำบลหนองกรด	1,147	3.23	1,992	2,114	4,106	3.26
เทศบาลตำบลหนองบัว- ตะ เกียค	2,126	6.16	4,242	4,480	8,722	6.92
รวม	34,523	100.00	62,527	63,523	126,050	100.00

ที่มา: ศูนย์บริการข้อมูลอำเภอ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย (2552)

9. ด้านเศรษฐกิจ

ประชากรส่วนใหญ่ของอำเภอด่านขุนทดมีอาชีพทำเกษตรกรรม โดยในปีการผลิต 2552 พบว่า ส่วนใหญ่ครัวเรือนเกษตรในอำเภอด่านขุนทดปลูกข้าว จำนวน 4,490 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 26.11 รองลงมาเป็นพริก จำนวน 3,111 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 18.09 และเป็นมันสำปะหลัง จำนวน 2,429 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 14.13 ตามลำดับ (ตารางที่ 6)

โดยในอำเภอด่านขุนทดมีพื้นที่เพาะปลูกทั้งหมด 646,017.70 ไร่ โดยพบว่า ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ปลูกข้าว จำนวน 185,091 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 28.65 รองลงมาเป็นพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง จำนวน 160,602 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 24.86 และเป็นพื้นที่ปลูกข้าวโพด 133,206 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 20.62 ตามลำดับ ทั้งนี้ยังพบอีกว่า อำเภอด่านขุนทดมีผลผลิตทางการเกษตรในปีการผลิต 2552 ทั้งสิ้น จำนวน 19,816 กิโลกรัมต่อปีต่อไร่ ซึ่งผลผลิตที่ได้ส่วนใหญ่คืออ้อย จำนวน 7,718 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี คิดเป็นร้อยละ 38.95 รองลงมาเป็นมันสำปะหลัง จำนวน 2,527 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี คิดเป็นร้อยละ 12.75 และเป็นข้าวโพด จำนวน 597 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี คิดเป็นร้อยละ 3.01 ตามลำดับ (ตารางที่ 7)

สำหรับด้านปศุสัตว์ อำเภอด่านขุนทดมีทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ 25,463 ไร่ แต่เนื่องจากองค์ประกอบหลายอย่างทำให้อำเภอด่านขุนทดไม่มีความเหมาะสมในการเลี้ยงสัตว์ โดยในปีการผลิต 2552 มีจำนวนสัตว์เลี้ยงทั้งสิ้น 589,890 ตัว โดยสัตว์ที่นิยมเลี้ยงมากที่สุด ได้แก่ ไก่เนื้อ (ไก่ฟาร์ม) จำนวน 333,754 ตัว คิดเป็นร้อยละ 57.26 รองลงมาเป็นไก่พื้นเมือง จำนวน 167,768 ตัว คิดเป็นร้อยละ 28.44 และเป็นเป็ดเนื้อ 47,151 ตัว คิดเป็นร้อยละ 7.99 ตามลำดับ (ตารางที่ 8)

10. สถาบันการเงิน

ในอำเภอด่านขุนทดมีสถาบันการเงินที่สำคัญ 6 แห่ง ได้แก่

1. ธนาคารกรุงไทย
2. ธนาคารกรุงเทพ
3. ธนาคารทหารไทย
4. ธนาคารกสิกรไทย
5. ธนาคารออมสิน
6. ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร

ตารางที่ 6 จำนวนครัวเรือนเกษตรที่ปลูกพืชเศรษฐกิจ ในอำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา
ปีการผลิต 2552

พืชเศรษฐกิจ	จำนวนครัวเรือนที่ปลูก	ร้อยละ
ข้าว	4,490	26.11
มันสำปะหลัง	2,429	14.13
ข้าวโพด	2,056	11.96
อ้อย	591	3.44
พริก	3,111	18.09
พืชสวน (มะม่วง,ขนุน)	2,058	11.97
อื่น ๆ	2,461	14.13
รวม	17,196	100.00

ที่มา: ศูนย์บริการข้อมูลอำเภอ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย (2552)

ตารางที่ 7 พื้นที่เพาะปลูกและผลผลิตของพืชเศรษฐกิจ ในอำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา
ปีการผลิต 2552

พืชเศรษฐกิจ	พื้นที่ปลูก (ไร่)	ร้อยละ	ผลผลิต (กก./ไร่/ปี)	ร้อยละ
ข้าว	185,091	28.65	262	1.32
มันสำปะหลัง	160,602	24.86	2,527	12.75
ข้าวโพด	133,206	20.62	597	3.01
อ้อย	43,690	6.76	7,718	38.95
พริก	59,970	9.28	169	0.85
พืชสวน (มะม่วง,ขนุน)	5,951	0.92	-	0.00
อื่น ๆ	57,507.70	8.90	8,543	43.11
รวม	646,017.70	100.00	19,816	100.00

ที่มา: ศูนย์บริการข้อมูลอำเภอ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย (2552)

ตารางที่ 8 ประเภทและจำนวนสัตว์ที่สร้างรายได้ให้แก่ครัวเรือนเกษตรกรของอำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา ปีการผลิต 2552

ประเภทสัตว์	จำนวน (ตัว)	ร้อยละ
โคเนื้อ	24,504	4.15
กระบือ	1,620	0.27
เป็ดเทศ	8,549	1.45
เป็ดเนื้อ	47,151	7.99
เป็ดไข่	952	0.16
ไก่พื้นเมือง	167,768	28.44
ไก่เนื้อ (ไก่ฟาร์ม)	337,754	57.26
นกกระเจือกเทศ	28	0.00
นกกระทา	804	0.14
แพะ	750	0.13
รวม	589,890	100.00

ที่มา: ศูนย์บริการข้อมูลอำเภอ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย (2552)

ลักษณะทั่วไปและสภาพทางเศรษฐกิจของครัวเรือนเกษตรกร

การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อโอกาสในการชำระคืนเงินกู้ของ ธ.ก.ส. โดยทำการลงพื้นที่สัมภาษณ์เกษตรกรลูกค้านเงินกู้ระยะสั้นของ ธ.ก.ส. สาขาด่านขุนทด จ.นครราชสีมา ในช่วงปีการผลิต 2551/52 ตั้งแต่วันที่ 19 มกราคม ถึง 2 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2553 จำนวนทั้งสิ้น 416 ราย โดยเป็นเกษตรกรในตำบลต่างๆ ได้แก่ 1. ตำบลบ้านเก่า 214 ราย 2. ตำบลกุศพิมาณ 106 ราย 3. ตำบลหนองกรด 33 ราย 4. ตำบลพันชนะ 15 ราย 5. ตำบลด่านขุนทด 15 ราย 6. ตำบลหนองบัวตะเกียด 14 ราย 7. ตำบลหนองบัวละคร 10 ราย 8. ตำบลโนนเมืองพัฒนา 5 ราย และ 9. ตำบลบ้านแปรง 4 ราย โดยครัวเรือนเกษตรกรมีลักษณะทั่วไปและสภาพทางเศรษฐกิจ ดังนี้

1. อายุและเพศ

การศึกษาค้นคว้าได้แบ่งลักษณะอายุออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ 1. อายุต่ำกว่า 30 ปี 2. อายุระหว่าง 30 – 39 ปี 3. อายุระหว่าง 40 – 49 ปี 4. อายุระหว่าง 50 – 59 ปี และ 5. อายุ 60 ปีขึ้นไป จาก

การสำรวจพบว่า ผู้รับภาระชำระหนี้ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 40 – 49 ปี โดยเป็นเพศชาย 66 ราย เพศหญิง 84 ราย รวมเป็น 150 ราย คิดเป็นร้อยละ 36.06 รองลงมาเป็นผู้รับภาระชำระหนี้ที่มีอายุระหว่าง 50 – 59 ปี โดยเป็นเพศชาย 69 ราย เพศหญิง 57 ราย รวมเป็น 126 ราย คิดเป็นร้อยละ 30.29 และผู้รับภาระชำระหนี้ที่มีอายุ 60 ขึ้นไป โดยเป็นเพศชาย 73 ราย เพศหญิง 16 ราย รวมเป็น 89 ราย คิดเป็นร้อยละ 21.39 ตามลำดับ นอกจากนี้ยังพบว่า จากผู้รับภาระชำระหนี้ทั้งหมด 416 ราย แบ่งเป็นเพศชาย 221 ราย คิดเป็นร้อยละ 53.1 และเป็นเพศหญิง 195 ราย คิดเป็นร้อยละ 46.9 ตามลำดับ (ตารางที่ 9)

ตารางที่ 9 ช่วงอายุและเพศของผู้รับภาระชำระหนี้ครัวเรือนเกษตรกรรมในอำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา ปีการผลิต 2551/52

ช่วงอายุ	เพศ		จำนวน (ราย)	ร้อยละ
	ชาย	หญิง		
ต่ำกว่า 30 ปี	1	4	5	1.20
30 - 39 ปี	12	34	46	11.06
40 - 49 ปี	66	84	150	36.06
50 - 59 ปี	69	57	126	30.29
60 ปีขึ้นไป	73	16	89	21.39
รวม	221	195	416	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

2. ระดับการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ได้แบ่งระดับการศึกษาออกเป็น 6 ระดับ ได้แก่ 1. ต่ำกว่าภาคบังคับ (ป.6) 2. ภาคบังคับ (ป.6) 3. มัธยมศึกษา 4. มัธยมศึกษา 5. อาชีว (ปวส./ปวช.) และ 6. อุดมศึกษา จากการสำรวจพบว่า ส่วนใหญ่ผู้รับภาระชำระหนี้มีการศึกษาด้านต่ำกว่าภาคบังคับ (ป.6) จำนวน 280 ราย คิดเป็นร้อยละ 67.31 รองลงมาที่มีการศึกษาในระดับภาคบังคับ (ป.6) จำนวน 81 ราย คิดเป็นร้อยละ 19.47 และมีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา 28 ราย คิดเป็นร้อยละ 6.73 ตามลำดับ (ตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 ระดับการศึกษาของผู้รับภาระชำระหนี้ครัวเรือนเกษตรกรในอำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา ปีการผลิต 2551/52

ระดับการศึกษา	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ต่ำกว่าภาคบังคับ (ป.6)	280	67.31
ภาคบังคับ (ป.6)	81	19.47
มัธยมต้น	28	6.73
มัธยมปลาย	20	4.81
อาชีวฯ ปวส./ปวช.	4	0.96
อุดมศึกษา	3	0.72
รวม	416	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

3. อาชีพหลักและอาชีพรอง

อาชีพหลัก คือ อาชีพที่ทำรายได้เป็นหลัก และอาชีพรอง คือ อาชีพที่ทำรายได้รองลงมา ซึ่งการศึกษาค้นคว้าได้แบ่งอาชีพเป็น 6 ประเภท ดังนี้ 1. ทำนา 2. ทำไร่หรือทำสวน 3. ปศุสัตว์หรือประมง 4. ค้าขายหรือธุรกิจส่วนตัว 5. พนักงานหรือรับจ้าง และ 6. อาชีพอื่นๆ

จากการสำรวจพบว่า ผู้รับภาระชำระหนี้ส่วนใหญ่มีอาชีพหลักคือ ทำไร่หรือทำสวน จำนวน 260 ราย คิดเป็นร้อยละ 62.50 รองลงมาคือ ทำนา จำนวน 118 ราย คิดเป็นร้อยละ 28.37 และค้าขายหรือทำธุรกิจส่วนตัว จำนวน 17 ราย คิดเป็นร้อยละ 4.09 ตามลำดับ ในส่วนของอาชีพรองพบว่า ผู้รับภาระชำระหนี้ส่วนใหญ่มีอาชีพรองคือ ทำนา จำนวน 264 รายคิดเป็นร้อยละ 63.46 รองลงมาคือ ทำไร่หรือทำสวน จำนวน 110 ราย คิดเป็นร้อยละ 26.44 และพนักงานหรือรับจ้าง จำนวน 14 ราย คิดเป็นร้อยละ 3.37 ตามลำดับ (ตารางที่ 11)

ตารางที่ 11 อาชีพหลักและอาชีพรองของผู้รับภาระชำระหนี้ของครัวเรือนเกษตรกรในอำเภอ
ด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา ปีการผลิต 2551/52

อาชีพ	หลัก		รอง	
	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ทำนา	118	28.37	264	63.46
ทำไร่/ทำสวน	260	62.50	110	26.44
ปศุสัตว์/ประมง	8	1.92	5	1.20
ค้าขาย/ธุรกิจ	17	4.09	10	2.40
พนักงาน/รับจ้าง	7	1.68	14	3.37
อื่นๆ	6	1.44	13	3.13
รวม	416	100.00	416	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

4. จำนวนสมาชิกและแรงงานในครัวเรือน

จากการสำรวจพบว่า จำนวนสมาชิกในครัวเรือนเกษตรกรมีจำนวนเฉลี่ย 4.79 คนต่อครัวเรือน โดยส่วนใหญ่เป็นสมาชิกที่ช่วยงานในภาคเกษตรในรอบปีเป็นหลัก มีจำนวนเฉลี่ย 2.21 คนต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 46.14 รองลงมาเป็นสมาชิกที่ไม่ได้ทำงาน เช่น คนแก่ เด็ก และคนไม่มีอาชีพ เป็นต้น มีจำนวนเฉลี่ย 1.41 คนต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 29.44 และเป็นสมาชิกที่ไปทำงานต่างถิ่นและสมาชิกที่ช่วยงานนอกภาคเกษตรเป็นหลัก มีจำนวนเฉลี่ย 0.75 และ 0.42 คนต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 15.66 และ 8.76 ตามลำดับ (ตารางที่ 12)

ตารางที่ 12 จำนวนสมาชิกและแรงงานของครัวเรือนเกษตรในอำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา ปีการผลิต 2551/52

สมาชิกในครัวเรือน	จำนวนเฉลี่ย (คนต่อครัวเรือน)	ร้อยละ
ทำงานต่างถิ่น	0.75	15.66
ช่วยงานภาคเกษตรเป็นหลัก	2.21	46.14
ช่วยงานนอกภาคเกษตรเป็นหลัก	0.42	8.76
ไม่ได้ทำงาน (เด็ก คนแก่ และคนไม่มีอาชีพ)	1.41	29.44
รวม	4.79	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

5. ขนาดการถือครองที่ดิน

ขนาดการถือครองที่ดินในที่นี้คือ ขนาดที่ดินทำการเกษตรรวมที่ดินปลูกบ้าน ทั้งที่เป็นของตนเอง เช่าผู้อื่น ให้ผู้อื่นเช่า ได้รับสิทธิจากราชการให้ใช้ประโยชน์ และถือครองมือเปล่า ทั้งนี้ได้แบ่งขนาดการถือครองที่ดินแบ่งออกเป็น 6 ขนาด ดังนี้ 1. ขนาดน้อยกว่า 30 ไร่ 2. ขนาด 30 – 59 ไร่ 3. ขนาด 60 – 89 ไร่ 4. ขนาด 90 – 119 ไร่ 5. ขนาด 120 – 149 ไร่ และ 6. ขนาดมากกว่า 150 ไร่ ซึ่งจากการสำรวจพบว่า ครัวเรือนเกษตรส่วนใหญ่มีขนาดการถือครองที่ดินอยู่ในช่วง 30 – 59 ไร่ จำนวน 199 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 47.84 รองลงมา มีขนาดการถือครองที่ดินน้อยกว่า 30 ไร่ จำนวน 95 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 24.84 และมีขนาดการถือครองที่ดินในช่วง 60 – 89 ไร่ จำนวน 89 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 21.39 ตามลำดับ (ตารางที่ 13)

ตารางที่ 13 ขนาดการถือครองที่ดินของครัวเรือนเกษตรในอำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา
ปีการผลิต 2551/52

ขนาดการถือครองที่ดิน	จำนวนครัวเรือน	ร้อยละ
น้อยกว่า 30 ไร่	95	24.84
30 - 59 ไร่	199	47.84
60 - 89 ไร่	89	21.39
90 - 119 ไร่	16	3.85
120 - 149 ไร่	9	2.16
มากกว่า 150 ไร่	8	1.92
รวม	416	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

6. ลักษณะการถือครอง

การศึกษาครั้งนี้ได้แบ่งลักษณะการถือครองออกเป็น 6 ประเภท ดังนี้ 1. เจ้าของที่ดิน 2. เช่า
ผู้อื่น 3. ได้ทำฟรี 4. ให้ผู้อื่นเช่า 5. ได้รับสิทธิ์จากราชการให้ใช้ประโยชน์ และ 6. ถือครองมือเปล่า

จากการสำรวจพบว่า ครัวเรือนเกษตรส่วนใหญ่มีลักษณะการถือครองแบบเป็นเจ้าของที่ดิน
ทั้งหมด มีจำนวน 141 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 33.89 รองลงมาเป็นเจ้าของที่ดินและเช่า มีจำนวน
98 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 23.56 และเป็นเจ้าของที่ดินและได้รับสิทธิ์จากราชการให้ใช้ประโยชน์
มีจำนวน 57 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 13.70 ตามลำดับ (ตารางที่ 14)

ตารางที่ 14 ลักษณะการถือครองที่ดินของครัวเรือนเกษตรในอำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา ปีการผลิต 2551/52

ลักษณะการถือครองที่ดิน	จำนวนครัวเรือน	ร้อยละ
เจ้าของที่ดินทั้งหมด	141	33.89
ได้รับสิทธิ์จากราชการให้ใช้ประโยชน์	27	6.49
เจ้าของที่ดินและผู้เช่า	98	23.56
เจ้าของที่ดินและได้รับสิทธิ์จากราชการให้ใช้ประโยชน์	57	13.70
อื่นๆ	93	22.36
รวม	416	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

7. การใช้ประโยชน์ที่ดิน

การศึกษาในครั้งนี้ได้แบ่งการใช้ประโยชน์ที่ดินแบ่งออกเป็น 6 ประเภท ดังนี้ 1. ที่บ้าน 2. ที่นา 3. ที่ไร่หรือที่สวน 4. ที่ปลูกผัก 5. ปลูกไม้ยืนต้น และ 6. ที่เลี้ยงสัตว์ ซึ่งจากการสำรวจพบว่าส่วนใหญ่การใช้ประโยชน์ที่ดินของครัวเรือนเกษตรเป็นการทำไร่หรือทำสวน โดยมีพื้นที่เฉลี่ย 27.67 ไร่ต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 55.26 รองลงมาคือใช้ที่ดินทำนา โดยมีพื้นที่เฉลี่ย 21.20 ไร่ต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 42.34 และใช้ที่ดินปลูกบ้าน โดยมีพื้นที่เฉลี่ย 0.67 ไร่ต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 1.34 ตามลำดับ (ตารางที่ 15)

ตารางที่ 15 การใช้ประโยชน์ที่ดินของครัวเรือนเกษตรกรในอำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา
ปีการผลิต 2551/52

การใช้ประโยชน์ที่ดิน	พื้นที่เฉลี่ย (ไร่ต่อครัวเรือน)	ร้อยละ
ที่บ้าน	0.67	1.34
ที่นา	21.20	42.34
ที่ไร่/ที่สวน	27.67	55.26
ที่ปลูกผัก	0.22	0.44
ที่ปลูกไม้ยืนต้น	0.12	0.24
ที่เลี้ยงสัตว์	0.19	0.38
รวม	50.07	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

8. ทรัพย์สินและมูลค่าทรัพย์สิน

การศึกษานี้ได้แบ่งทรัพย์สินของครัวเรือนเกษตรกรเป็น 4 ประเภท ดังนี้ 1. ที่ดิน 2. บ้านและสิ่งปลูกสร้าง 3. ยานพาหนะในการจับจี้และทำการเกษตร และ 4. พ่อพันธุ์และแม่พันธุ์สัตว์ โดยมูลค่าที่ดินจะไม่คิดจากที่ดินที่เช่าทำการเกษตร

จากการสำรวจพบว่า ครัวเรือนเกษตรกรมีมูลค่าทรัพย์สินทั้งหมดเฉลี่ย 1,987,691.66 บาทต่อครัวเรือน ส่วนใหญ่เป็นมูลค่าของที่ดินเฉลี่ย 1,454,352 บาทต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 73.17 รองลงมาเป็นมูลค่าของยานพาหนะในการจับจี้และทำการเกษตรเฉลี่ย 219,527 บาทต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 11.04 และมูลค่าบ้านและสิ่งปลูกสร้างเฉลี่ย 189,241.60 บาทต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 9.52 ตามลำดับ (ตารางที่ 16)

ตารางที่ 16 ทรัพย์สินและมูลค่าทรัพย์สินของครัวเรือนเกษตรกรในอำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา ปีการผลิต 2551/52

ประเภททรัพย์สิน	มูลค่า (บาทต่อครัวเรือน)	ร้อยละ
ที่ดิน	1,454,352.00	73.17
บ้านและสิ่งปลูกสร้าง	189,241.60	9.52
ยานพาหนะในการจับคู่และทำการเกษตร	219,527.00	11.04
เครื่องใช้ไฟฟ้าและโทรศัพท์	116,938.80	5.88
พ่อพันธุ์และแม่พันธุ์	7,632.26	0.38
รวม	1,987,691.66	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

9. รายได้ของครัวเรือนเกษตรกร

รายได้ของครัวเรือนเกษตรกร คือ รายได้ทั้งหมดที่เป็นเงินสดทั้งจากภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตร โดยรายได้จากภาคเกษตรมาจาก 1. ทำนา 2. ทำไร่ เช่น ข้าวโพด มันสำปะหลัง และ อ้อย เป็นต้น 3. ปลูกผัก เช่น พริก ชะอม เป็นต้น 4. ปลูกไม้ยืนต้น เช่น ยูคาลิปตัส เป็นต้น และ 5. เลี้ยงสัตว์ เช่น วัว หมู และไก่ เป็นต้น ส่วนรายได้นอกภาคเกษตรมาจาก 1. อุตสาหกรรมในครัวเรือน เช่น ทอเสื้อ ทอผ้า และจักสาน เป็นต้น 2. รายได้จากการรับจ้างนอกภาคเกษตร 3. ค่าขายหรือทำธุรกิจส่วนตัว 4. เงินเดือนหรือเบี้ยเลี้ยง 5. ลูกหรือญาติส่งเงินมาให้ 6. รับจ้างแรงงานคนในภาคเกษตร และ 7. นำอุปกรณ์เกษตรไปรับจ้าง

จากการสำรวจพบว่า ครัวเรือนเกษตรกรมีรายได้ทั้งหมดเฉลี่ย 297,956.51 บาทต่อครัวเรือน โดยเป็นรายได้เงินสดในภาคเกษตรเฉลี่ย 159,798.21 บาทต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 53.63 ทั้งนี้ รายได้เงินสดในภาคการเกษตรส่วนใหญ่มาจากการทำไร่หรือทำสวนเฉลี่ย 100,410.50 บาทต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 33.70 รองลงมาเป็นรายได้จากการทำนาเฉลี่ย 48,216.88 บาทต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 16.18 และเป็นรายได้จากการเลี้ยงสัตว์เฉลี่ย 9,292.49 บาทต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 3.12 ตามลำดับ ส่วนรายได้เงินสดนอกภาคเกษตรเฉลี่ย 138,158.30 บาทต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 46.37 ทั้งนี้รายได้เงินสดนอกภาคเกษตรส่วนใหญ่มาจากการค้าขายหรือทำธุรกิจเฉลี่ย 69,190.87 บาทต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 23.22 รองลงมาเป็นรายได้จากการรับจ้างนอกภาคเกษตรเฉลี่ย 20,690.17 บาทต่อ

ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 6.94 และเป็นรายได้จากเงินเดือนหรือเบี้ยเลี้ยงเฉลี่ย 16,075.96 บาทต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 5.40 ตามลำดับ (ตารางที่ 17)

ตารางที่ 17 รายได้ของครัวเรือนเกษตรในอำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา ปีการผลิต 2551/52

ที่มาของรายได้	รายได้เฉลี่ย (บาทต่อครัวเรือน)	ร้อยละ
รายได้เงินสดในภาคเกษตร	159,798.21	53.63
- ทำนา	48,216.88	16.18
- ทำไร่/ทำสวน	100,410.50	33.70
- ปลูกผัก	1,700.48	0.57
- ปลูกไม้ยืนต้น	504.81	0.17
- เลี้ยงสัตว์	9,292.49	3.12
รายได้เงินสดนอกภาคเกษตร	138,158.30	46.37
- อุตสาหกรรมในครัวเรือน	4,698.32	1.58
- รับจ้างนอกภาคเกษตร	20,690.17	6.94
- ค้าขาย/ธุรกิจ	69,190.87	23.22
- เงินเดือน/เบี้ยเลี้ยง	16,075.96	5.40
- ลูกหรือญาติส่งเงินให้	13,048.08	4.38
- รับจ้างแรงงานในภาคเกษตร	5,514.57	1.85
- นำอุปกรณ์เกษตรไปรับจ้าง	8,966.83	3.01
รวม	297,956.51	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

10. ค่าใช้จ่ายของครัวเรือนเกษตร

ค่าใช้จ่ายของครัวเรือนเกษตร คือ ค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่เป็นเงินสดที่เกิดจากในภาคเกษตร นอกภาคเกษตร และการอุปโภคบริโภคในครัวเรือน โดยค่าใช้จ่ายในภาคเกษตรจะรวมค่าใช้จ่าย ดังนี้ ค่าใช้จ่ายสำหรับปัจจัยการผลิต เช่น ปุ๋ย สารกำจัดศัตรูพืช และยาฆ่าแมลง เป็นต้น ค่าจ้างแรงงาน หรือค่าจ้างอุปกรณ์เครื่องจักรทางการเกษตร เช่น รถไถ เครื่องสูบน้ำ เป็นต้น สำหรับค่าใชจ่ายนอกภาคเกษตร ได้แบ่งเป็น 3 ประเภท ดังนี้ 1. ค่าใช้จ่ายจากการทำอุตสาหกรรมใน

ครัวเรือน 2. ค่าใช้จ่ายจากการค้าขายหรือทำธุรกิจต่างๆ และ 3. ค่าใช้จ่ายจากการนำอุปกรณ์เกษตรไปปรับปรุง ทั้งนี้ค่าใช้จ่ายจากการอุปโภคและบริโภคในครัวเรือน ได้แบ่งเป็น 11 ประเภท ดังนี้ 1. ค่าอาหาร 2. ค่าเสื้อผ้า 3. ค่ายารักษาโรค 4. ค่าเล่าเรียนบุตร 5. ค่างานประเพณี 6. ค่าเดินทางหรือค่าน้ำมัน 7. ค่าน้ำ 8. ค่าไฟฟ้า 9. ค่าโทรศัพท์ 10. ค่าแก๊ส ถ่าน หรือฟืน และ 11. ค่าประกันประเพณี 6. ค่าเดินทางหรือค่าน้ำมัน 7. ค่าน้ำ 8. ค่าไฟฟ้า 9. ค่าโทรศัพท์ 10. ค่าแก๊ส ถ่าน หรือฟืน และ 11. ค่าประกัน

จากการสำรวจพบว่า ครัวเรือนเกษตรมีค่าใช้จ่ายทั้งหมดเฉลี่ย 185,804.69 บาทต่อครัวเรือน โดยส่วนใหญ่เป็นค่าใช้จ่ายในการอุปโภคและบริโภคของครัวเรือนเฉลี่ย 97,569.81 บาทต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 52.51 รองลงมาเป็นค่าใช้จ่ายในภาคเกษตรเฉลี่ย 54,248.49 บาทต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 29.20 และค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตรนั้นเฉลี่ย 33,986.39 บาทต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 18.29 ตามลำดับ โดยค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตรส่วนใหญ่มาจากการค้าขายหรือทำธุรกิจเฉลี่ย 29,995.77 บาทต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 16.14 รองลงมาเป็นค่าใช้จ่ายจากการนำอุปกรณ์เกษตรไปปรับปรุงเฉลี่ย 2,504.81 บาทต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 1.35 และเป็นค่าใช้จ่ายจากอุตสาหกรรมครัวเรือนเฉลี่ย 1,485.82 บาทต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 0.80 ตามลำดับ โดยค่าใช้จ่ายจากการอุปโภคและบริโภคของครัวเรือนส่วนใหญ่มาจากค่าอาหารเฉลี่ย 37,762.50 บาทต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 20.32 รองลงมาเป็นค่าใช้จ่ายจากค่าเล่าเรียนบุตรเฉลี่ย 16,297.81 คิดเป็นร้อยละ 8.77 และเป็นค่าใช้จ่ายจากค่าเดินทางหรือค่าน้ำมันเฉลี่ย 13,844.90 บาทต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 7.45 ตามลำดับ (ตารางที่ 18)

ตารางที่ 18 ค่าใช้จ่ายของครัวเรือนเกษตรกรในอำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา ปีการผลิต 2551/52

ที่มาของรายจ่าย	รายจ่ายเฉลี่ย (บาทต่อครัวเรือน)	ร้อยละ
ค่าใช้จ่ายในภาคเกษตร	54,248.49	29.20
ค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตร	33,986.39	18.29
- อุตสาหกรรมครัวเรือน	1,485.82	0.80
- ค่าขาย/ธุรกิจ	29,995.77	16.14
- นำอุปกรณ์เกษตรไปรับจ้าง	2,504.81	1.35
ค่าจ่ายในการอุปโภคบริโภค	97,569.81	52.51
- ค่าอาหาร	37,762.50	20.32
- ค่าเสื้อผ้า	3,049.18	1.64
- ค่ายารักษาโรค	2,689.66	1.45
- ค่าเล่าเรียนบุตร	16,297.81	8.77
- ค่างานประเพณี	7,838.22	4.22
- ค่าเดินทาง/ค่าน้ำมัน	13,844.90	7.45
- ค่าน้ำ	1,261.80	0.68
- ค่าไฟฟ้า	4,144.18	2.23
- ค่าโทรศัพท์	4,293.49	2.31
- ค่าแก๊ส/ฟืน/ถ่าน	1,927.75	1.04
- ค่าประกันชีวิต	4,460.31	2.40
รวม	185,804.69	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

บทที่ 4

ลักษณะการใช้เงินกู้ระยะสั้นและภาวะหนี้สินของเกษตรกร

การศึกษาในบทนี้จะทำการศึกษาลักษณะการใช้เงินกู้ระยะสั้นและภาวะหนี้สินของครัวเรือนเกษตรกรที่เป็นลูกค้ำเงินกู้ระยะสั้นของ ธ.ก.ส. สาขาคำนวนาค ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เกษตรกรตัวอย่างจำนวน 416 ราย ในช่วงปีการผลิต 2551/52 เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการศึกษาต่อไป

ลักษณะการใช้เงินกู้ระยะสั้นของเกษตรกร

1. แหล่งเงินกู้

แหล่งเงินทุนของเกษตรกรสามารถแบ่งออกเป็น 3 แหล่ง คือ แหล่งที่เป็นสถาบันการเงิน แหล่งที่ไม่เป็นสถาบันการเงิน (แหล่งเงินทุนนอกระบบ) และแหล่งเงินทุนสนับสนุนจากนโยบายรัฐบาล ในการศึกษาครั้งนี้แหล่งที่เป็นสถาบันการเงินในระบบ ได้แก่ ธ.ก.ส. และธนาคารพาณิชย์ แหล่งเงินทุนนอกระบบ ได้แก่ ญาติพี่น้อง เพื่อนบ้าน และนายทุน และแหล่งเงินทุนสนับสนุนจากนโยบายรัฐบาล ได้แก่ กองทุนหมู่บ้าน

จากการสำรวจเกษตรกรที่กู้ยืมเงินระยะสั้นจาก ธ.ก.ส. ในปีการผลิต 2551/52 จำนวน 416 ราย พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ยังกู้ยืมจากกองทุนหมู่บ้าน จำนวน 238 ราย คิดเป็นร้อยละ 68.98 รองลงมาเป็นการกู้ยืม ธ.ก.ส. ที่เป็นเงินกู้ประเภทอื่นๆ จำนวน 69 ราย คิดเป็นร้อยละ 20 และเป็นการกู้ยืมจากนายทุน จำนวน 16 ราย คิดเป็นร้อยละ 4.64 ตามลำดับ (ตารางที่ 19)

ตารางที่ 19 แหล่งเงินกู้อื่นๆของครัวเรือนเกษตรในอำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา
ปีการผลิต 2551/52

แหล่งเงินกู้	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ธ.ก.ส. (เงินกู้ประเภทอื่นๆ)	69	20.00
ธนาคารพาณิชย์	13	3.77
กองทุนหมู่บ้าน	238	68.98
ญาติพี่น้องเพื่อนบ้าน	9	2.61
นายทุน	16	4.64
รวม	345	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

2. ปริมาณเงินกู้

จากการสำรวจพบว่า ครัวเรือนเกษตรมีปริมาณเงินกู้รวมทั้งหมดเฉลี่ย 115,145.71 บาทต่อครัวเรือน โดยส่วนใหญ่เป็นปริมาณเงินกู้จากแหล่งเงินทุนในระบบเฉลี่ย 98,363.74 บาทต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 85.43 รองลงมาเป็นปริมาณเงินกู้จากแหล่งเงินทุนสนับสนุนจากนโยบายรัฐบาล (กองทุนหมู่บ้าน) เฉลี่ย 10,976.68 บาทต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 9.53 และเป็นปริมาณเงินกู้จากแหล่งเงินทุนนอกระบบเฉลี่ย 5,805.29 บาทต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 5.04 ตามลำดับ ทั้งนี้พบว่าปริมาณเงินกู้ของครัวเรือนเกษตรส่วนใหญ่มาจาก ธ.ก.ส. ซึ่งเป็นเงินกู้ระยะสั้นเพื่อการเกษตรเฉลี่ย 63,324.95 บาทต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 55.00 รองลงมาเป็นปริมาณเงินกู้จาก ธ.ก.ส. จากเงินกู้ประเภทอื่นๆ เฉลี่ย 22,348.89 บาทต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 19.41 และเป็นปริมาณเงินกู้จากธนาคารพาณิชย์เฉลี่ย 12,689.90 คิดเป็นร้อยละ 11.02 ตามลำดับ (ตารางที่ 20)

ตารางที่ 20 ปริมาณเงินกู้ของครัวเรือนเกษตรในอำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา ปีการผลิต 2551/52

แหล่งที่มาของเงินทุน	ปริมาณเงินกู้ (บาทต่อครัวเรือน)	ร้อยละ
ในระบบ	98,363.74	85.43
- ธ.ก.ส. (เงินกู้ระยะสั้นเพื่อการเกษตร)	63,324.95	55.00
- ธ.ก.ส. (เงินกู้ประเภทอื่นๆ)	22,348.89	19.41
- ธนาคารพาณิชย์	12,689.90	11.02
นอกระบบ	5,805.29	5.04
- ญาติพี่น้อง/เพื่อนบ้าน	1,134.62	0.99
- นายทุนเงินกู้	4,670.67	4.06
นโยบายรัฐบาล	10,976.68	9.53
- กองทุนหมู่บ้าน	10,976.68	9.53
รวม	115,145.71	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

3. หลักประกัน

การศึกษาครั้งนี้ได้แบ่งหลักประกันเป็น 5 ประเภท ดังนี้ คือ 1. ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้าง 2. บุคคลค้ำประกัน 3. กลุ่มค้ำประกัน 4. หลักทรัพย์ค้ำประกัน และ 5. ไม่มีหลักทรัพย์ค้ำประกัน จากการสำรวจเกษตรกรในการกู้ยืมเงินระยะสั้นของ ธ.ก.ส. พบว่า ส่วนใหญ่เกษตรกรใช้กลุ่มที่กู้ยืมเงิน ด้วยกันค้ำประกันจำนวน 343 ราย คิดเป็นร้อยละ 82.45 รองลงมาเป็นการใช้ที่ดินหรือสิ่งปลูกสร้างเป็นหลักประกันจำนวน 25 ราย คิดเป็นร้อยละ 6.01 และการใช้บุคคลค้ำประกันจำนวน 18 ราย คิดเป็นร้อยละ 4.33 ตามลำดับ (ตารางที่ 21)

ตารางที่ 21 การใช้หลักประกันในการกู้ยืมเงินระยะสั้นของเกษตรกรในอำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา ปีการผลิต 2551/52

หลักประกัน	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ที่ดิน/สิ่งปลูกสร้าง	25	6.01
บุคคลค้ำประกัน	18	4.33
กลุ่มค้ำประกัน	343	82.45
หลักทรัพย์สินค้ำประกัน	7	1.68
ที่ดิน/สิ่งปลูกสร้าง และกลุ่มค้ำประกัน	14	3.37
อื่นๆ	9	2.16
รวม	416	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

ภาระหนี้สินของเกษตรกร

1. ปริมาณหนี้

จากตารางที่ 20 ซึ่งแสดงปริมาณเงินกู้ของครัวเรือนเกษตรกรจากแหล่งเงินกู้ต่างๆ เมื่อนำปริมาณเงินกู้อรวมกับดอกเบี้ยที่ต้องชำระจะได้ปริมาณหนี้ที่ต้องชำระ ซึ่งจากการสำรวจพบว่า ครัวเรือนเกษตรกรมีปริมาณหนี้ทั้งหมดเฉลี่ย 125,534.23 บาทต่อครัวเรือน โดยส่วนใหญ่เป็นหนี้แหล่งเงินทุนในระบบเฉลี่ย 107,474.99 บาทต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 85.61 รองลงมาเป็นหนี้แหล่งเงินทุนสนับสนุนจากนโยบายของรัฐบาล (กองทุนหมู่บ้าน) เฉลี่ย 11,667.51 บาทต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 9.30 และแหล่งเงินทุนนอกระบบเฉลี่ย 6,391.73 บาทต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 5.09 ตามลำดับ

ทั้งนี้ปริมาณหนี้ส่วนใหญ่ของครัวเรือนเกษตรกรมาจาก ธ.ก.ส. โดยเป็นการกู้ยืมระยะสั้นเพื่อการเกษตรเฉลี่ย 68,206.85 บาทต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 54.33 รองลงมาเป็นปริมาณหนี้ ธ.ก.ส. ซึ่งเป็นเงินกู้ประเภทอื่นๆเฉลี่ย 25,073.30 บาทต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 19.97 และปริมาณหนี้จากธนาคารพาณิชย์เฉลี่ย 14,194.84 บาทต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 11.31 ตามลำดับ (ตารางที่ 22)

ตารางที่ 22 ปริมาณหนี้ที่ต้องชำระของครัวเรือนเกษตรกรในอำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา ปีการผลิต 2551/52

แหล่งที่มาของเงินทุน	หนี้ที่ต้องชำระ (บาทต่อครัวเรือน)	ร้อยละ
ในระบบ	107,474.99	85.61
- ธ.ก.ส. (เงินกู้ระยะสั้นเพื่อการเกษตร)	68,206.85	54.33
- ธ.ก.ส. (เงินกู้ประเภทอื่นๆ)	25,073.30	19.97
- ธนาคารพาณิชย์	14,194.84	11.31
นอกระบบ	6,391.73	5.09
- ญาติพี่น้อง/เพื่อนบ้าน	1,667.84	1.33
- นายทุนเงินกู้	4,723.89	3.76
นโยบายรัฐบาล	11,667.51	9.30
- กองทุนหมู่บ้าน	11,667.51	9.30
รวม	125,534.23	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

2. สถานะลูกหนี้

การศึกษาครั้งนี้ได้แบ่งสถานะลูกหนี้เงินกู้ระยะสั้นเพื่อการเกษตร สาขาด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมาเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้ 1. ลูกหนี้ปกติที่ใช้เงินทุนตนเองชำระหนี้ 2. ลูกหนี้ปกติที่กู้ยืมมาเพื่อชำระหนี้ 3. ลูกหนี้ค้างชำระเพราะไม่ต้องการชำระหนี้ และ 4. ลูกหนี้ค้างชำระเพราะไม่มีความสามารถในการชำระหนี้ จากการสำรวจพบว่า ลูกหนี้ส่วนใหญ่เป็นลูกหนี้ปกติใช้เงินตนเองชำระหนี้จำนวน 249 ราย คิดเป็นร้อยละ 59.90 รองลงมาเป็นลูกหนี้ปกติที่กู้ยืมมาเพื่อชำระหนี้จำนวน 125 ราย คิดเป็นร้อยละ 30 และเป็นลูกหนี้ค้างชำระเพราะไม่มีความสามารถในการชำระหนี้และลูกหนี้ค้างชำระเพราะไม่ต้องการชำระหนี้ จำนวน 22 ราย และ 20 ราย คิดเป็นร้อยละ 5.30 และร้อยละ 4.80 ตามลำดับ (ตารางที่ 23)

ตารางที่ 23 สถานะลูกหนี้เงินกู้ระยะสั้นของ ธ.ก.ส. สาขาค้านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา
ปีการผลิต 2551/52

ลักษณะลูกหนี้	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ปกติใช้เงินตนเองชำระหนี้	249	59.90
ปกติที่กู้ยืมมาเพื่อชำระหนี้	125	30.00
ค้างชำระเพราะไม่ต้องการชำระหนี้	20	4.80
ค้างชำระเพราะไม่สามารถชำระหนี้ได้	22	5.30
รวม	416	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

3. แหล่งเงินทุนที่เกษตรกรกู้ยืมมาชำระหนี้ ธ.ก.ส.

การศึกษาครั้งนี้ได้แบ่งแหล่งเงินทุนที่เกษตรกรกู้ยืมมาชำระหนี้ ธ.ก.ส. ดังนี้ 1. ธ.ก.ส. (เงินกู้ประเภทอื่นๆ) 2. ธนาคารพาณิชย์ 3. กองทุนหมู่บ้าน 4. ญาติพี่น้องหรือเพื่อนบ้าน และ 5. นายทุนเงินกู้

จากเกษตรกรที่มีสถานะเป็นลูกหนี้ปกติที่กู้ยืมเงินมาเพื่อชำระหนี้ระยะสั้นของ ธ.ก.ส. จำนวน 125 ราย พบว่า ส่วนใหญ่จะกู้ยืมญาติพี่น้องหรือเพื่อนบ้านเพื่อมาชำระหนี้ จำนวน 108 ราย คิดเป็นร้อยละ 86.40 รองลงมาเป็นการกู้ยืมจากกองทุนหมู่บ้านจำนวน 8 ราย คิดเป็นร้อยละ 6.40 และเป็นการกู้ยืมเฉพาะนายทุน และกู้ยืมนายทุน รวมทั้งญาติพี่น้องหรือเพื่อนบ้าน จำนวน 3 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.40 ตามลำดับ (ตารางที่ 24)

ตารางที่ 24 แหล่งเงินทุนที่เกษตรกรกู้ยืมมาชำระหนี้สาขาขุนทด จังหวัดนครราชสีมา ปีการผลิต 2551/52

แหล่งเงินทุนที่กู้ยืมมาชำระหนี้ ธ.ก.ส.	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ธนาคารพาณิชย์	2	1.60
กองทุนหมู่บ้าน	8	6.40
ญาติพี่น้อง/เพื่อนบ้าน	108	86.40
นายทุนเงินกู้	3	2.40
ธ.ก.ส. (เงินกู้ประเภทอื่นๆ) และกองทุนหมู่บ้าน	1	0.80
ญาติพี่น้อง/เพื่อนบ้าน และนายทุนเงินกู้	3	2.40
รวม	125	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

4. สาเหตุที่เกษตรกรเลือกกู้ยืมเงินจากแหล่งเงินทุนอื่นๆมาชำระหนี้ ธ.ก.ส.

การศึกษาในครั้งนี้ได้แบ่งสาเหตุที่เกษตรกรเลือกกู้ยืมเงินจากแหล่งเงินทุนอื่นๆเพื่อมาชำระหนี้ ดังนี้ 1. ไม่คิดดอกเบี้ย 2. คิดดอกเบี้ยต่ำ 3. ให้อัตราดอกเบี้ยสูง 4. สะดวกในการกู้ยืม และ 5. มีความประนีประนอมในการผ่อนชำระ

จากเกษตรกรที่มีลักษณะเป็นลูกหนี้ปกติที่กู้ยืมเงินมาชำระหนี้ระยะสั้นของ ธ.ก.ส.จำนวน 125 ราย พบว่า สาเหตุส่วนใหญ่ที่เลือกกู้ยืมจากแหล่งเงินทุนอื่นๆ มาชำระหนี้ ธ.ก.ส. คือ ให้อัตราดอกเบี้ยสูง จำนวน 109 ราย คิดเป็นร้อยละ 86.40 รองลงมาเป็นสะดวกในการกู้ยืม จำนวน 83 ราย คิดเป็นร้อยละ 66.40 และมีความประนีประนอมในการผ่อนชำระ จำนวน 47 ราย คิดเป็นร้อยละ 37.60 ตามลำดับ (ตารางที่ 25)

ตารางที่ 25 สาเหตุที่เกษตรกรเลือกกู้ยืมเงินจากแหล่งเงินทุนอื่นๆมาชำระหนี้ ธ.ก.ส. ปีการผลิต 2551/52

สาเหตุที่เลือกกู้ยืมเงินจากแหล่งเงินทุน	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ไม่คิดดอกเบี้ย	35	11.00
คิดดอกเบี้ยต่ำ	44	13.84
ให้วงเงินกู้สูง	109	34.28
สะดวกในการกู้ยืม	83	26.10
มีความประนีประนอมในการผ่อนชำระ	47	14.78
รวม	318	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

5. สาเหตุที่เกษตรกรไม่ยอมผลิตสัญญากับ ธ.ก.ส.

การศึกษารายนี้ได้แบ่งสาเหตุที่เกษตรกรไม่ยอมผลิตสัญญากับ ธ.ก.ส. ดังนี้ 1. ต้องการชำระหนี้เดิมเพื่อขอู้ใหม่ 2. เป็นการค้าประกันกลุ่ม 3. ต้องการเลื่อนชั้นลูกหนี้ (ลดอัตราดอกเบี้ย) 4. ครบกำหนดสัญญาก่อนหน้านี้แล้ว และ 5. ไม่อยากเสียประวัติ

จากเกษตรกรที่มีสถานะเป็นลูกหนี้ปกติที่กู้ยืมเงินมาเพื่อชำระหนี้ ธ.ก.ส. จำนวน 125 ราย พบว่า สาเหตุส่วนใหญ่ที่เกษตรกรไม่ยอมผลิตสัญญากับ ธ.ก.ส. คือ ไม่อยากเสียประวัติ จำนวน 104 ราย คิดเป็นร้อยละ 29.97 รองลงมาเป็นการค้าประกันกลุ่ม จำนวน 80 ราย คิดเป็นร้อยละ 23.05 และชำระหนี้เดิมเพื่อขอู้ใหม่ จำนวน 78 ราย คิดเป็นร้อยละ 22.48 ตามลำดับ (ตารางที่ 26)

ตารางที่ 26 สาเหตุที่เกษตรกรไม่ยอมผลิตสัญญากับ ธ.ก.ส. ปีการผลิต 2551/52

สาเหตุที่ไม่ยอมผลิตสัญญากับ ธ.ก.ส.	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ต้องการชำระหนี้เดิมเพื่อขอกู้ใหม่	78	22.48
เป็นการค้าประกันกลุ่ม	80	23.05
ต้องการเลื่อนชั้นลูกหนี้ (ลดอัตราดอกเบี้ย)	63	18.16
ครบกำหนดสัญญาก่อนหน้านี้	22	6.34
ไม่ยอมเสียประวัติ	104	29.97
รวม	125	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

6. ระยะเวลาในการเป็นลูกค้า ธ.ก.ส.

จากการสำรวจพบว่า ส่วนใหญ่เกษตรกรมีระยะเวลาในการเป็นลูกค้า ธ.ก.ส. 1 – 10 ปี จำนวน 188 ราย คิดเป็นร้อยละ 45.19 รองลงมาคือ 11 – 20 ปี จำนวน 125 ราย คิดเป็นร้อยละ 30.05 และ 21 – 30 ปี และ 31 - 40 ปี จำนวน 71 และ 32 ราย คิดเป็นร้อยละ 17.07 และ 7.69 ตามลำดับ (ตารางที่ 27)

ตารางที่ 27 ระยะเวลาในการเป็นลูกค้า ธ.ก.ส. ของเกษตรกร ในอำเภอด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา

ระยะเวลาในการเป็นลูกค้า ธ.ก.ส. (ปี)	ราย	ร้อยละ
1 - 10	188	45.19
11 - 20	125	30.05
21 - 30	71	17.07
31 - 40	32	7.69
รวม	416	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

7. การตรวจเยี่ยมลูกหนี้ของเจ้าหน้าที่ ธ.ก.ส.

จากการสำรวจเกษตรกรในส่วนของการตรวจเยี่ยมลูกหนี้ของเจ้าหน้าที่ ธ.ก.ส. พบว่า ส่วนใหญ่เกษตรกรได้รับการตรวจเยี่ยมจาก ธ.ก.ส. จำนวน 380 ราย คิดเป็นร้อยละ 91.35 และเป็นเกษตรกรที่ไม่เคยได้รับการตรวจเยี่ยมจาก ธ.ก.ส. จำนวน 36 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.65 โดยเกษตรกรที่ได้รับการตรวจเยี่ยมจาก ธ.ก.ส. ส่วนใหญ่เจ้าหน้าที่ ธ.ก.ส. จะมาตรวจเยี่ยมเกษตรกรปีการผลิตละ 2 ครั้ง จำนวน 231 ราย คิดเป็นร้อยละ 55.53 รองลงมาเป็นการตรวจเยี่ยมปีการผลิตละ 3 ครั้ง มีจำนวน 94 ราย คิดเป็นร้อยละ 22.60 และตรวจเยี่ยมปีการผลิตละ 1 ครั้ง มีจำนวน 45 ราย คิดเป็นร้อยละ 10.82 ตามลำดับ (ตารางที่ 28)

ตารางที่ 28 การตรวจเยี่ยมเกษตรกรลูกหนี้ ธ.ก.ส. สาขาด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา
ปีการผลิต 2551/52

การตรวจเยี่ยมของ ธ.ก.ส.	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ไม่เคยตรวจเยี่ยม	36	8.65
เคยตรวจเยี่ยม	380	91.35
- 1 ครั้ง	45	10.82
- 2 ครั้ง	231	55.53
- 3 ครั้ง	94	22.60
- 4 ครั้ง	9	2.16
- 5 ครั้ง	1	0.24
รวม	416	100.00

ที่มา: จากการสำรวจ

บทที่ 5

ผลการศึกษา

การศึกษานี้ได้ทำการวิเคราะห์หาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อโอกาสในการชำระคืนเงินกู้ระยะสั้นของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาตำบลขุนทด จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 416 ตัวอย่าง โดยจำแนกสถานะของลูกหนี้เป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ 1. ลูกหนี้ปกติที่ใช้เงินทุนตนเองชำระหนี้ 2. ลูกหนี้ปกติที่กู้ยืมมาเพื่อชำระหนี้ 3. ลูกหนี้ค้างชำระเพราะไม่ต้องการชำระหนี้ และ 4. ลูกหนี้ค้างชำระเพราะไม่มีความสามารถในการชำระหนี้ ซึ่งสามารถเสนอผลการศึกษาได้ ดังนี้

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสถานะของลูกหนี้กับปัจจัยต่างๆที่คาดว่าจะมีผลกระทบต่อโอกาสในการชำระคืนเงินกู้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส.

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสถานะลูกหนี้กับปัจจัยต่างๆที่คาดว่าจะมีผลกระทบต่อโอกาสในการชำระคืนเงินกู้ โดยใช้การทดสอบความเป็นอิสระต่อกัน (χ^2) และการทดสอบค่าเฉลี่ย (F-test) พบว่า รายได้เงินสดในภาคเกษตร รายได้เงินสดนอกภาคเกษตร ค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตร ปริมาณเงินกู้ ธ.ก.ส. และการกู้ยืมจากแหล่งเงินทุนอื่นๆ มีความสัมพันธ์กับสถานะลูกหนี้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ในขณะที่ค่าใช้จ่ายในภาคเกษตร และปริมาณหนี้ ธ.ก.ส. ต่อปริมาณหนี้ทั้งหมด มีความสัมพันธ์กับสถานะลูกหนี้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 และอาชีพหลัก (ทำนา) มีความสัมพันธ์กับสถานะลูกหนี้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 85 (ตารางที่ 29) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. รายได้เงินสดในภาคเกษตร

จากผลการศึกษา พบว่า ลูกหนี้ปกติที่ใช้เงินทุนตนเองชำระหนี้ มีค่าเฉลี่ยรายได้เงินสดในภาคเกษตรสูงสุด จำนวน 174.91 พันบาท รองลงมาเป็นลูกหนี้ค้างชำระเพราะไม่ต้องการชำระหนี้มีค่าเฉลี่ยรายได้เงินสดในภาคเกษตร จำนวน 163.29 พันบาท ลูกหนี้ปกติที่กู้ยืมมาเพื่อชำระหนี้และลูกหนี้ค้างชำระเพราะไม่สามารถชำระหนี้ได้มีค่าเฉลี่ยรายได้เงินสดในภาคเกษตร จำนวน 137.24 พันบาท และ 113.86 พันบาท ตามลำดับ จะเห็นได้ว่า กลุ่มลูกหนี้ปกติจะมีรายได้ในเงินสดภาคเกษตรสูงกว่ากลุ่มลูกหนี้ค้างชำระ

ตารางที่ 29 ความสัมพันธ์ระหว่างสถานะของลูกหนี้กับปัจจัยต่างๆ ที่คาดว่าจะมีผลกระทบต่อโอกาสในการชำระคืนเงินกู้ ธ.ก.ส. โดยวิธีทดสอบไคสแควร์ (χ^2) และ F-test

ปัจจัย/ตัวแปร	ลูกหนี้ปกติที่ใช้ เงินทุนตนเอง ชำระหนี้ (n = 249)	ลูกหนี้ปกติที่ กู้ยืมมาเพื่อ ชำระหนี้ (n = 125)	ลูกหนี้ค้างชำระ เพราะไม่ ต้องการชำระ หนี้ (n = 20)	ลูกหนี้ค้าง ชำระเพราะไม่ สามารถชำระ หนี้ (n = 22)	ค่าสถิติ
ปัจจัยส่วนบุคคล					
อายุ (X_1)	50.82	51.42	49.60	49.09	F = 0.42
เพศ (X_2)					
- ชาย	127	68	12	13	$\chi^2 = 1.98$
- หญิง	122	57	7	9	
ระดับการศึกษา (X_3)					
- ต่ำกว่าหรือเท่ากับ ชั้น ป.6	213	109	19	20	$\chi^2 = 1.86$
- สูงกว่าชั้น ป.6	36	16	1	2	
จำนวนแรงงานต่อ สมาชิกในครัวเรือน (X_4)	0.49	0.51	0.41	0.44	F = 1.55
ปัจจัยด้านความเสี่ยงทางการเงินและสินเชื่อ (หน่วย: พันบาท)					
มูลค่าทรัพย์สิน (X_5)	2,061.15	1,892.17	2,111.36	1,586.59	F = 0.40
รายได้เงินสดในภาค เกษตร (X_6)	174.91	137.24	163.29	113.86	F = 3.57***
รายได้เงินสดนอกภาค เกษตร (X_7)	129.79	100.89	425.58	183.59	F = 3.87***
รายได้ทั้งหมด	(304.70)	(238.13)	(588.87)	(297.45)	
ค่าใช้จ่ายในภาค เกษตร (X_8)	58.91	46.98	40.26	55.52	F = 2.37**
ค่าใช้จ่ายนอกภาค เกษตร (X_9)	18.33	14.21	30.39	78.23	F = 8.31***
ค่าใช้จ่ายในการ บริโภค (X_{10})	98.19	93.25	104.98	108.23	F = 0.48

ตารางที่ 29 (ต่อ)

ปัจจัย/ตัวแปร	ลูกหนี้ปกติที่ใช้ เงินทุนตนเอง ชำระหนี้ (n = 249)	ลูกหนี้ปกติที่ กู้ยืมมาเพื่อ ชำระหนี้ (n = 125)	ลูกหนี้ค้างชำระ เพราะไม่ ต้องการชำระ หนี้ (n = 20)	ลูกหนี้ค้าง ชำระเพราะไม่ สามารถชำระ หนี้ (n = 22)	ค่าสถิติ
ค่าใช้จ่ายทั้งหมด	(175.43)	(154.44)	(175.63)	(241.98)	
ปริมาณเงินกู้ ธ.ก.ส. (X ₁₁)	59.32	69.98	64.75	65.00	F = 4.13***
ปริมาณหนี้สินอื่นๆ (X ₁₂)	55.60	35.78	14.42	32.61	F = 0.15
ปริมาณหนี้ ธ.ก.ส. ต่อปริมาณหนี้ทั้ง หมด (X ₁₃)	0.78	0.72	0.69	0.66	F = 2.95**
ปัจจัยทางด้านการสัมพันธ์					
ระยะเวลาการเป็น ลูกค้า ธ.ก.ส. (X ₁₄)	14.4	16.64	15.90	15.73	F = 1.34
จำนวนครั้งการ ติดตามหนี้ (X ₁₅)	2.01	2.02	1.90	1.77	F = 0.60
การกู้ยืมแหล่ง เงินทุนอื่นๆ (X ₁₆) กู้แต่เฉพาะจาก ธ.ก.ส.	108 (43.37%)	41 (32.80%)	4 (20.00%)	6 (27.00%)	$\chi^2 = 8.28***$
มีการกู้จากแหล่ง เงินทุนอื่น	141 (56.63%)	84 (67.20%)	16 (80.00%)	16 (73.00%)	
ปัจจัยควบคุม (ตัวแปรหุ่น)					
อาชีพหลัก(X ₁₇)					
ทำนา	62 (24.89%)	38 (30.40%)	9 (55.00%)	9 (59.29%)	$\chi^2 = 6.15*$
อาชีพอื่นๆ	187 (75.11%)	87 (69.60%)	11 (45.00%)	13 (40.71%)	

หมายเหตุ: *, ** และ*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 85, 90 และ 95 ตามลำดับ
ที่มา: จากการคำนวณ

2. รายได้เงินสดนอกภาคเกษตร

จากผลการศึกษา พบว่า ลูกหนี้ค้างชำระเพราะไม่ต้องการชำระหนี้มีค่าเฉลี่ยรายได้เงินสดนอกภาคเกษตรสูงสุด จำนวน 425.58 พันบาท รองลงมาเป็นลูกหนี้ค้างชำระเพราะไม่สามารถชำระหนี้ได้มีค่าเฉลี่ยรายได้เงินสดนอกภาคเกษตร จำนวน 183.59 พันบาท และเป็นลูกหนี้ปกติที่ใช้เงินทุนตนเองชำระหนี้และลูกหนี้ปกติที่กู้ยืมมาเพื่อชำระหนี้มีค่าเฉลี่ยรายได้เงินสดนอกภาคเกษตร จำนวน 129.79 พันบาท และ 100.89 พันบาท ตามลำดับ ทั้งนี้จะเห็นได้ว่า กลุ่มลูกหนี้ค้างชำระจะมีรายได้เงินสดนอกภาคเกษตรสูงกว่ากลุ่มลูกหนี้ปกติ

นอกจากนี้เมื่อคิดรายได้เงินสดรวมทั้งหมด ซึ่งเป็นผลรวมของรายได้เงินสดในภาคเกษตรกับรายได้เงินสดนอกภาคเกษตร โดยจากผลการศึกษา พบว่า ลูกหนี้ค้างชำระเพราะไม่ต้องการชำระหนี้มีค่าเฉลี่ยรายได้เงินสดรวมทั้งหมดสูงสุด จำนวน 588.87 พันบาท รองลงมาเป็นลูกหนี้ปกติที่ใช้เงินทุนตนเองชำระหนี้มีค่าเฉลี่ยรายได้เงินสดรวมทั้งหมด จำนวน 304.70 พันบาท และเป็นลูกหนี้ค้างชำระเพราะไม่สามารถชำระหนี้ได้และลูกหนี้ปกติที่กู้ยืมมาเพื่อชำระหนี้มีค่าเฉลี่ยรายได้เงินสดรวมทั้งหมด จำนวน 297.45 และ 238.13 พันบาท ตามลำดับ ทั้งนี้จะเห็นได้ว่า ลูกหนี้ค้างชำระเพราะไม่ต้องการชำระหนี้มีรายได้เงินสดรวมทั้งหมดสูงสุด คือ มีเงินจ่ายหนี้แต่ไม่ยอมจ่าย ในขณะที่ลูกหนี้ปกติที่กู้ยืมมาเพื่อชำระหนี้มีรายได้เงินสดรวมทั้งหมดต่ำสุด คือ ไม่มีเงินจ่ายหนี้แต่ก็กู้ยืมมาจ่ายหนี้เงินได้

3. ค่าใช้จ่ายในภาคเกษตร

จากผลการศึกษา พบว่า ลูกหนี้ปกติที่ใช้เงินทุนตนเองชำระหนี้มีค่าเฉลี่ยของค่าใช้จ่ายในภาคเกษตรสูงสุด จำนวน 58.91 พันบาท รองลงมาเป็นลูกหนี้ค้างชำระเพราะไม่สามารถชำระหนี้ได้มีค่าเฉลี่ยของค่าใช้จ่ายในภาคเกษตร จำนวน 55.52 พันบาท และเป็นลูกหนี้ปกติที่กู้ยืมมาเพื่อชำระหนี้และลูกหนี้ค้างชำระเพราะไม่ต้องการชำระหนี้มีค่าเฉลี่ยของค่าใช้จ่ายในภาคเกษตร จำนวน 46.98 พันบาท และ 40.26 พันบาท ทั้งนี้จะเห็นได้ว่า ลูกหนี้ปกติที่ใช้เงินทุนตนเองชำระหนี้มีค่าใช้จ่ายในภาคเกษตรสูงพอๆกับลูกหนี้ค้างชำระเพราะไม่สามารถชำระหนี้ได้ แต่มีรายได้เงินสดในภาคเกษตรสูงกว่า

4. ค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตร

จากผลการศึกษา พบว่า ลูกหนี้ค้างชำระเพราะไม่สามารถเงินชำระหนี้ได้มีค่าเฉลี่ยของค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตรสูงสุด จำนวน 78.23 พันบาท รองลงมาเป็นลูกหนี้ค้างชำระเพราะไม่ต้องการชำระหนี้มีค่าเฉลี่ยของค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตร จำนวน 30.39 พันบาท และเป็นลูกหนี้ปกติที่ใช้เงินทุนตนเองชำระหนี้และลูกหนี้ปกติที่กู้ยืมมาเพื่อชำระหนี้มีค่าเฉลี่ยของค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตร จำนวน 18.33 พันบาท และ 14.21 พันบาท ตามลำดับ ทั้งนี้จะเห็นได้ว่า ลูกหนี้ค้างชำระเพราะไม่สามารถเงินชำระหนี้ได้มีค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตรสูงกว่าลูกหนี้ในกลุ่มอื่นๆอย่างเห็นได้ชัด

นอกจากนี้เมื่อคิดค่าใช้จ่ายรวมทั้งหมด ซึ่งเป็นผลรวมของค่าใช้จ่ายในภาคเกษตร ค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตร และค่าใช้จ่ายในการบริโภค โดยจากผลการศึกษา พบว่า ลูกหนี้ค้างชำระเพราะไม่สามารถเงินชำระหนี้ได้มีค่าเฉลี่ยของค่าใช้จ่ายรวมทั้งหมดสูงสุด จำนวน 241.98 พันบาท รองลงมาเป็นลูกหนี้ค้างชำระเพราะไม่ต้องการชำระหนี้มีค่าเฉลี่ยของค่าใช้จ่ายรวมทั้งหมด จำนวน 175.63 พันบาท และเป็นลูกหนี้ปกติที่ใช้เงินทุนตนเองชำระหนี้และลูกหนี้ปกติที่กู้ยืมมาเพื่อชำระหนี้มีค่าเฉลี่ยของค่าใช้จ่ายรวมทั้งหมด จำนวน 175.43 พันบาท และ 154.44 พันบาท ตามลำดับ ทั้งนี้จะเห็นได้ว่า ลูกหนี้ค้างชำระเพราะไม่สามารถชำระหนี้ได้มีค่าใช้จ่ายรวมทั้งหมดสูงกว่าลูกหนี้กลุ่มอื่นๆ โดยเฉพาะค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตรและค่าใช้จ่ายในการบริโภคที่สูงกว่าลูกหนี้กลุ่มอื่นๆอย่างเห็นได้ชัด

5. ปริมาณเงินกู้ ธ.ก.ส.

จากผลการศึกษา พบว่า ลูกหนี้ปกติที่กู้ยืมมาเพื่อชำระหนี้มีค่าเฉลี่ยของปริมาณเงินกู้ ธ.ก.ส. สูงสุด จำนวน 69.98 พันบาท รองลงมาเป็นลูกหนี้ค้างชำระเพราะไม่สามารถชำระหนี้ได้มีค่าเฉลี่ยของปริมาณเงินกู้ ธ.ก.ส. จำนวน 65.00 พันบาท และเป็นลูกหนี้ค้างชำระเพราะไม่ต้องการชำระหนี้และลูกหนี้ปกติที่ใช้เงินทุนตนเองชำระหนี้มีค่าเฉลี่ยของปริมาณเงินกู้ ธ.ก.ส. จำนวน 64.75 พันบาท และ 59.32 พันบาท ทั้งนี้จะเห็นได้ว่า ลูกหนี้ปกติที่ใช้เงินทุนตนเองชำระหนี้มีปริมาณเงินกู้ ธ.ก.ส. ต่ำสุด ในขณะที่ลูกหนี้ในกลุ่มอื่นๆ มีปริมาณเงินกู้ ธ.ก.ส. พอๆ กัน

6. ปริมาณหนี้ ธ.ก.ส. ต่อปริมาณหนี้ทั้งหมด

จากผลการศึกษา พบว่า ลูกหนี้ปกติที่ใช้เงินตนเองชำระหนี้มีค่าเฉลี่ยของปริมาณหนี้ ธ.ก.ส. ต่อปริมาณหนี้ทั้งหมดสูงสุด จำนวน 0.78 รองลงมาเป็นลูกหนี้ปกติที่กู้ยืมมาเพื่อชำระหนี้มีค่าเฉลี่ยของปริมาณหนี้ ธ.ก.ส. ต่อปริมาณหนี้ทั้งหมด จำนวน 0.72 และเป็นลูกหนี้ค้างชำระเพราะไม่ต้องการชำระหนี้และลูกหนี้ค้างชำระเพราะไม่สามารถชำระหนี้ได้มีค่าเฉลี่ยของปริมาณหนี้ ธ.ก.ส. ต่อปริมาณหนี้ทั้งหมด จำนวน 0.69 และ 0.66 ตามลำดับ ซึ่งจะเห็นได้ว่า กลุ่มลูกหนี้ค้างชำระมีสัดส่วนของปริมาณหนี้ ธ.ก.ส. ต่อปริมาณหนี้ทั้งหมดต่ำ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมีการชำระหนี้ก่อนระบบก่อนชำระหนี้ในระบบ เพราะฉะนั้นกลุ่มลูกหนี้ปกติจึงมีสัดส่วนปริมาณหนี้ ธ.ก.ส. ต่อปริมาณหนี้ทั้งหมดสูง

7. การกู้ยืมจากแหล่งเงินทุนอื่นๆ

จากผลการศึกษา พบว่า ลูกหนี้ปกติที่ใช้เงินทุนตนเองชำระหนี้มีการกู้ยืมเฉพาะ ธ.ก.ส. สูงสุด จำนวน 108 ราย คิดเป็นร้อยละ 43.37 รองลงมาเป็นลูกหนี้ปกติที่กู้ยืมมาเพื่อชำระหนี้ จำนวน 41 ราย คิดเป็นร้อยละ 32.80 และเป็นลูกหนี้ค้างชำระเพราะไม่สามารถชำระหนี้ได้และลูกหนี้ค้างชำระเพราะไม่ต้องการชำระหนี้ จำนวน 6 และ 4 ราย คิดเป็นร้อยละ 27.00 และ 20.00 ตามลำดับ ทั้งนี้จะเห็นได้ว่า กลุ่มลูกหนี้ปกติมีการกู้ยืมเฉพาะ ธ.ก.ส. สูงกว่ากลุ่มลูกหนี้ค้างชำระ ดังนั้นถ้าลูกหนี้กู้ยืมเฉพาะ ธ.ก.ส. ก็จะชำระหนี้ได้ตามกำหนดสัญญามากขึ้น

8. อาชีพหลัก (ทำนา)

จากผลการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่ลูกหนี้ค้างชำระเพราะไม่สามารถชำระหนี้ได้มีอาชีพหลักเป็นชาวนา จำนวน 9 ราย คิดเป็นร้อยละ 59.29 รองลงมาเป็นลูกหนี้ค้างชำระเพราะไม่ต้องการชำระหนี้มีอาชีพหลักเป็นชาวนา จำนวน 9 ราย คิดเป็นร้อยละ 55.00 และเป็นลูกหนี้ปกติที่กู้ยืมมาเพื่อชำระหนี้และลูกหนี้ปกติที่ใช้เงินตนเองชำระหนี้มีอาชีพหลักเป็นชาวนา จำนวน 38 และ 62 ราย คิดเป็นร้อยละ 30.40 และ 24.89 ตามลำดับ ทั้งนี้จะเห็นได้ว่า กลุ่มลูกหนี้ปกติส่วนใหญ่ไม่ได้ทำนาเป็นอาชีพหลัก ในขณะที่กลุ่มลูกหนี้ค้างชำระส่วนใหญ่ทำนาเป็นอาชีพหลัก แสดงว่า อาชีพทำนามีโอกาสชำระหนี้้น้อยกว่าอาชีพอื่นๆ

นอกจากนี้ยังพบว่า ค่าเฉลี่ยของอายุ เพศ ระดับการศึกษา จำนวนแรงงานต่อสมาชิกในครัวเรือน มูลค่าทรัพย์สิน ค่าใช้จ่ายในการบริโภคของครัวเรือน ปริมาณหนี้สินอื่นๆ จำนวนครั้งในการติดตามหนี้ และระยะเวลาการเป็นลูกค้า ธ.ก.ส. ไม่มีความแตกต่างกันตามสถานะของการเป็นหนี้

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆที่คาดว่าจะมีผลกระทบต่อ โอกาสในการชำระคืนเงินกู้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส.

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่างๆที่คาดว่าจะมีผลกระทบต่อโอกาสในการชำระคืนเงินกู้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ทั้งนี้เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย เพราะถ้ากลุ่มปัจจัยมีความสัมพันธ์กันสูงจะก่อให้เกิดปัญหา Multicollinearity ซึ่งมีผลทำให้ค่าที่ประมาณการได้มีค่าเบี่ยงเบนไปจากค่าที่แท้จริง โดยจากผลการศึกษาจะเห็นได้ว่า ปัจจัยต่างๆที่คาดว่าจะมีผลกระทบต่อโอกาสในการชำระคืนเงินกู้ของลูกค้า ธ.ก.ส. ในครั้งนี้มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยค่อนข้างต่ำ และถึงแม้ว่าในบางปัจจัยจะมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยค่อนข้างสูง เช่น ค่าสัมประสิทธิ์ระหว่างรายได้เงินสดในภาคเกษตร (X_0) และค่าใช้จ่ายในภาคเกษตร (X_8) มีค่าเท่ากับ 0.58 และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างอายุ (X_1) และระยะเวลาการเป็นลูกค้า ธ.ก.ส. (X_{14}) มีค่าเท่ากับ 0.59 ซึ่งค่าดังกล่าวน้อยกว่า 0.80 จึงอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ ทั้งนี้ถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยมีค่าน้อยกว่า 0.80 แสดงว่าปัจจัยมีความสัมพันธ์กันน้อยไม่ก่อให้เกิดปัญหา Multicollinearity แต่ถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.80 แสดงว่า ปัจจัยมีความสัมพันธ์กันมาก ซึ่งจะก่อให้เกิดปัญหา Multicollinearity (Maddala, 2001) (ตารางที่ 30)

ตารางที่ 30 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation coefficients: $r_{x,y}$) ระหว่างปัจจัยต่างๆที่คาดว่าจะมีผลต่อโอกาสในการชำระคืนเงินกู้ ธ.ก.ส.

	X_1	X_4	X_5	X_6	X_7	X_8	X_9	X_{10}	X_{11}	X_{12}	X_{13}	X_{14}	X_{15}
X_1	1.00	0.16	-0.08	-0.10	-0.13	-0.10	-0.11	-0.25	0.05	0.13	0.14	0.59	-0.04
X_4	0.16	1.00	0.02	0.06	-0.19	-0.02	-0.14	-0.11	-0.08	-0.11	0.00	0.11	-0.04
X_5	-0.08	0.02	1.00	0.22	0.09	0.19	-0.06	-0.13	0.01	0.09	-0.04	-0.08	0.03
X_6	-0.10	0.06	0.22	1.00	-0.01	0.58	-0.05	0.17	0.11	-0.02	0.02	-0.04	0.03
X_7	-0.13	-0.19	0.09	-0.01	1.00	-0.03	0.76	0.29	0.04	0.23	-0.03	-0.06	0.02
X_8	-0.10	-0.02	0.19	0.58	-0.03	1.00	-0.50	0.18	0.11	0.00	-0.14	-0.03	0.11
X_9	-0.11	-0.14	-0.06	-0.05	0.76	-0.50	1.00	0.12	-0.01	0.01	0.01	-0.04	0.01
X_{10}	-0.25	-0.11	-0.13	0.17	0.29	0.18	0.12	1.00	0.10	0.37	-0.15	-0.15	0.07
X_{11}	0.05	-0.08	0.01	0.11	0.04	0.11	-0.01	0.10	1.00	0.11	0.08	0.13	0.04
X_{12}	0.13	-0.11	0.09	-0.02	0.23	0.00	0.01	0.37	0.11	1.00	-0.25	-0.08	0.03
X_{13}	0.14	0.00	-0.04	0.02	-0.03	-0.14	0.01	-0.15	0.08	-0.25	1.00	0.00	-0.09
X_{14}	0.59	0.11	-0.08	-0.04	-0.06	-0.03	-0.04	-0.15	0.13	-0.08	0.00	1.00	0.08
X_{15}	-0.04	-0.04	0.03	0.03	0.02	0.11	0.01	0.07	0.04	0.03	-0.09	0.08	1.00

หมายเหตุ: ตัวหนา แสดงถึง ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ที่มา: จากการคำนวณ

การวิเคราะห์หาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อโอกาสในการชำระคืนเงินกู้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส.

การศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อโอกาสในการชำระคืนเงินกู้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ได้แบ่งสถานะลูกหนี้ออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

1. ลูกหนี้ปกติที่ใช้เงินทุนตนเองชำระหนี้
2. ลูกหนี้ปกติที่กู้ยืมมาเพื่อชำระหนี้
3. ลูกหนี้ค้างชำระเพราะไม่ต้องการชำระหนี้
4. ลูกหนี้ค้างชำระเพราะไม่มีความสามารถในการชำระหนี้

โดยใช้ลูกหนี้ค้างชำระเพราะไม่มีความสามารถในการชำระหนี้เป็นฐานในการเปรียบเทียบ

สำหรับตัวแปรอิสระที่ใช้ในการวิเคราะห์ทั้งหมดประกอบด้วย ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ เพศ ระดับการศึกษา จำนวนแรงงานต่อสมาชิกในครัวเรือน ปัจจัยด้านความเสี่ยงทางการเงิน และสินเชื่อ ได้แก่ มูลค่าทรัพย์สิน รายได้เงินสดในภาคเกษตร รายได้เงินสดนอกภาคเกษตร ค่าใช้จ่ายในภาคเกษตร ค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตร ค่าใช้จ่ายในการบริโภค ปริมาณเงินกู้ ธ.ก.ส. ปริมาณหนี้สินอื่นๆ และปริมาณหนี้ ธ.ก.ส. ต่อปริมาณหนี้ทั้งหมด และปัจจัยทางด้านความสัมพันธ์ ได้แก่ ระยะเวลาการเป็นลูกค้า ธ.ก.ส. จำนวนครั้งของการติดตามหนี้ และการกู้ยืมจากแหล่งเงินทุนอื่นๆ โดยมีตัวแปรควบคุม ได้แก่ อาชีพหลัก (ทำนา) และการประมาณค่าด้วยวิธี Maximum likelihood ในรูปแบบจำลอง Multinomial logit ซึ่งการประมาณค่าสมการได้แบ่งออกเป็น 2 แบบจำลอง ดังนี้

แบบจำลองที่ 1 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านความเสี่ยงทางการเงินและสินเชื่อ และปัจจัยควบคุม กับสถานะของลูกหนี้ ธ.ก.ส. ทั้ง 4 กลุ่ม

แบบจำลองที่ 2 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านความเสี่ยงทางการเงินและสินเชื่อ ปัจจัยทางด้านความสัมพันธ์ และปัจจัยควบคุม กับสถานะของลูกหนี้ ธ.ก.ส. ทั้ง 4 กลุ่ม

ผลการประมาณค่าสมการของแบบจำลอง Multinomial logit เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อโอกาสในการชำระคืนเงินกู้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. ในแบบจำลองที่ 1 ซึ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยด้านความเสี่ยงทางการเงินและสินเชื่อ และปัจจัยควบคุมกับสถานะของลูกค้า ธ.ก.ส. ทั้ง 4 กลุ่ม ผลทางสถิติของสมการอยู่ในระดับที่น่าพอใจ โดยค่า Log likelihood ratio (LR statistic: χ^2) ที่คำนวณได้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ทำให้สามารถปฏิเสธสมมติฐานที่ว่า $\beta_j = 0$ ได้ (ตารางที่ 31) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. รายได้เงินสดในภาคเกษตร

จากผลการศึกษา พบว่า รายได้เงินสดในภาคเกษตรมีผลต่อโอกาสในการชำระคืนเงินกู้ของลูกค้านี้ค้างชำระเพราะไม่ต้องการชำระหนี้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 แต่ไม่มีผลต่อโอกาสในการชำระคืนเงินกู้ของลูกค้านี้ปกติที่ใช้เงินทุนตนเองชำระหนี้ และลูกค้านี้ปกติที่กู้ยืมมาเพื่อชำระหนี้

2. ค่าใช้จ่ายในภาคเกษตร

จากผลการศึกษา พบว่า ค่าใช้จ่ายในภาคเกษตรมีผลต่อโอกาสในการชำระคืนเงินกู้ของลูกค้านี้ปกติที่กู้ยืมมาเพื่อชำระหนี้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 85 และมีผลต่อโอกาสในการชำระคืนเงินกู้ของลูกค้านี้ค้างชำระเพราะไม่ต้องการชำระหนี้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 แต่ไม่มีผลต่อโอกาสในการชำระคืนเงินกู้ของลูกค้านี้ปกติที่ใช้เงินทุนตนเองชำระหนี้

3. ปริมาณเงินกู้ ธ.ก.ส.

จากผลการศึกษา พบว่า ปริมาณเงินกู้ ธ.ก.ส. มีผลต่อโอกาสในการชำระคืนเงินกู้ของลูกค้านี้ปกติที่ใช้เงินตนเองชำระหนี้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 แต่ไม่มีผลต่อโอกาสในการชำระคืนเงินกู้ของลูกค้านี้ปกติที่กู้ยืมมาเพื่อชำระหนี้ และลูกค้านี้ค้างชำระเพราะไม่ต้องการชำระหนี้

ตารางที่ 31 ค่าประมาณการของแบบจำลอง Multinomial logit ในแบบจำลองที่ 1

ปัจจัย/ตัวแปร	ลูกหนี้ปกติโดยใช้		ลูกหนี้ค้างชำระ
	เงินทุนตนเอง ชำระหนี้	ลูกหนี้ปกติที่กู้ยืม มาเพื่อชำระหนี้	เพราะไม่ต้องการ ชำระหนี้
ปัจจัยส่วนบุคคล			
ค่าคงที่	-1.09739	-1.06602	-0.03520
อายุ (X_1)	0.03243	0.02525	0.00129
เพศ (X_2)	0.42332	0.35974	-0.22046
ระดับการศึกษา (X_3)	0.94300	0.84903	-0.88378
จำนวนแรงงานต่อสมาชิกในครัวเรือน (X_4)	-0.00012	0.00095	-0.00085
ปัจจัยด้านความเสี่ยงทางการเงินและสินเชื่อ			
มูลค่าทรัพย์สิน (X_5)	0.00023	0.00023	0.00024
รายได้เงินสดในภาคเกษตร (X_6)	0.00185	0.00133	0.00631***
รายได้เงินสดนอกภาคเกษตร (X_7)	-0.00036	-0.00009	0.00031
ค่าใช้จ่ายในภาคเกษตร (X_8)	-0.00011	-0.00823*	- 0.02237***
ค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตร (X_9)	0.00004	-0.00065	0.00004
ค่าใช้จ่ายในการบริโภค (X_{10})	-0.00315	-0.00267	-0.00024
ปริมาณเงินกู้ ธ.ก.ส. (X_{11})	-0.01685**	0.00555	0.00372
ปริมาณหนี้สินอื่นๆ (X_{12})	0.00414	0.00151	-0.00192
ปริมาณหนี้ ธ.ก.ส. ต่อปริมาณหนี้ทั้งหมด (X_{13})	3.29877***	0.97315	0.85802
ปัจจัยควบคุม (ตัวแปรหุ่น)			
อาชีพหลัก (X_{17})			
ทำนา	-0.93694**	-0.56627	0.30665
Number of Obs	416	Chi – square	83.49
Log likelihood	-361.72	Prob.	0.00015
Pseudo R – squared	0.10359		

หมายเหตุ: *, ** และ*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 85, 90 และ 95 ตามลำดับ
ที่มา: จากการคำนวณ

4. ปริมาณหนี้ ธ.ก.ส. ต่อปริมาณหนี้ทั้งหมด

จากผลการศึกษา พบว่า ปริมาณหนี้ ธ.ก.ส. ต่อปริมาณหนี้ทั้งหมดมีผลต่อโอกาสในการชำระคืนเงินกู้ของลูกหนี้ปกติที่ใช้เงินทุนตนเองชำระหนี้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 แต่ไม่มีผลต่อโอกาสในการชำระคืนเงินกู้ของลูกหนี้ปกติที่กู้ยืมมาเพื่อชำระหนี้ และลูกหนี้ค้างชำระเพราะไม่ต้องการชำระหนี้

5. อาชีพหลัก (ทำนา)

จากผลการศึกษา พบว่า การทำนาเป็นอาชีพหลักมีผลต่อโอกาสในการชำระคืนเงินกู้ของลูกหนี้ปกติที่ใช้เงินทุนตนเองชำระหนี้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 แต่ไม่มีผลต่อโอกาสในการชำระคืนเงินกู้ของลูกหนี้ปกติที่กู้ยืมมาเพื่อชำระหนี้ และลูกหนี้ค้างชำระเพราะไม่ต้องการชำระหนี้

จากผลการประมาณค่าสมการในแบบจำลองที่ 1 พบว่า รายได้เงินสดในภาคเกษตร ค่าใช้จ่ายในภาคเกษตร ปริมาณเงินกู้ ธ.ก.ส. ปริมาณหนี้ ธ.ก.ส. ต่อปริมาณหนี้ทั้งหมด และ อาชีพหลัก (ทำนา) มีผลต่อโอกาสในการชำระหนี้ค่อนข้างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ยังพบว่า อายุ เพศ ระดับการศึกษา จำนวนแรงงานต่อสมาชิกในครัวเรือน มูลค่าทรัพย์สิน รายได้เงินสดนอกภาคเกษตร ค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตร ค่าใช้จ่ายในการบริโภคในครัวเรือน ปริมาณหนี้อื่นๆ ไม่สามารถอธิบายโอกาสในการชำระคืนหนี้ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สำหรับผลการประมาณค่าแบบจำลอง Multinomial logit ของแบบจำลองที่ 2 ซึ่งเป็นการเพิ่มปัจจัยทางด้านความสัมพันธ์ระหว่างลูกหนี้และผู้อำนวยการสินเชื่อ (ธ.ก.ส.) เข้าไปในแบบจำลองที่ 1 ผลทางสถิติของสมการอยู่ในระดับน่าพอใจ ค่า Log likelihood ratio (LR statistic: χ^2) ที่คำนวณได้มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ทำให้สามารถปฏิเสธสมมติฐานที่ว่า $\beta_j = 0$ ได้ (ตารางที่ 32) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 32 ค่าประมาณการของแบบจำลอง Multinomial logit ในแบบจำลองที่ 2

ปัจจัย/ลักษณะลูกหนี้	ลูกหนี้ปกติโดยใช้		ลูกหนี้ค้างชำระ
	เงินทุนตนเอง ชำระหนี้	ลูกหนี้ปกติที่กู้ยืม มาเพื่อชำระหนี้	เพราะไม่ต้องการ ชำระหนี้
ปัจจัยส่วนบุคคล			
ค่าคงที่	-2.54901	-2.01913	-2.15351
อายุ (X ₁)	0.05141**	0.03180	0.01163
เพศ (X ₂)	0.37530	0.40756	-0.24511
ระดับการศึกษา (X ₃)	1.03340	0.90224	-0.80908
จำนวนแรงงานต่อสมาชิกในครัวเรือน (X ₄)	-0.00036	0.00069	-0.00103
ปัจจัยด้านความเสี่ยงทางการเงินและสินเชื่อ			
มูลค่าทรัพย์สิน (X ₅)	0.00025	0.00026	0.00025
รายได้เงินสดในภาคเกษตร (X ₆)	0.00194*	0.00143	0.00654***
รายได้เงินสดนอกภาคเกษตร (X ₇)	-0.00036	-0.00007	0.00040
ค่าใช้จ่ายในภาคเกษตร (X ₈)	-0.00023	-0.00866*	-0.02260***
ค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตร (X ₉)	-0.00006	-0.00074	-0.87940E-05
ค่าใช้จ่ายในการบริโภค (X ₁₀)	-0.00378	-0.00320	-0.00068
ปริมาณเงินกู้ ธ.ก.ส. (X ₁₁)	-0.01742**	0.00477	0.00073
ปริมาณหนี้สินอื่นๆ (X ₁₂)	0.00408	0.00119	-0.00069
ปริมาณหนี้ ธ.ก.ส. ต่อปริมาณหนี้ทั้งหมด (X ₁₃)	3.46520***	0.98379	0.21297
ปัจจัยด้านความสัมพันธ์			
ระยะเวลาการเป็นลูกค้า ธ.ก.ส. (X ₁₄)	-0.03495	-0.01321	-0.01415
จำนวนครั้งการติดตามหนี้ (X ₁₅)	0.51281**	0.50327**	0.28206
การกู้ยืมแหล่งเงินทุนอื่นๆ (X ₁₆)	-0.00318	-0.15233	0.89233
ปัจจัยควบคุม (ตัวแปรหุ่น)			
อาชีพหลัก (X ₁₇)			
ทำนา	-1.06868***	-0.65389	0.20881

ตารางที่ 32 (ต่อ)

ปัจจัย/ลักษณะลูกหนี้	ลูกหนี้ปกติโดยใช้		ลูกหนี้ค้างชำระ เพราะไม่ต้องการ ชำระหนี้
	เงินทุนตนเอง ชำระหนี้	ลูกหนี้ปกติที่กู้ยืม มาเพื่อชำระหนี้	
Number of Obs	416	Chi – square	92.25
Log likelihood	-357.34	Prob.	0.00036
Pseudo R – squared	0.11432		

หมายเหตุ: *, ** และ*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 85, 90 และ 95 ตามลำดับ
ที่มา: จากการคำนวณ

1. อายุ

จากผลการศึกษา พบว่า อายุมีผลต่อโอกาสในการชำระคืนเงินกู้ของลูกหนี้ปกติที่ใช้เงินทุนตนเองชำระหนี้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 แต่ไม่มีผลต่อโอกาสในการชำระคืนเงินกู้ของลูกหนี้ปกติที่กู้ยืมมาเพื่อชำระหนี้และลูกหนี้ค้างชำระเพราะไม่ต้องการชำระหนี้ ทั้งนี้จะเห็นได้ว่า อายุมีผลกระทบเชิงบวกต่อโอกาสในการชำระคืนหนี้โดยใช้เงินทุนตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องจากอายุเป็นตัวแปรที่แสดงถึงประสบการณ์ในการทำงานและประกอบอาชีพ ดังนั้นเมื่อเกษตรกรมีอายุมากขึ้น ประสบการณ์ในการทำงานมากขึ้น จะส่งผลให้โอกาสในการชำระคืนหนี้ของเกษตรกรโดยใช้เงินทุนตนเองเพิ่มมากขึ้นด้วย

2. รายได้เงินสดในภาคเกษตร

จากผลการศึกษา พบว่า รายได้เงินสดในภาคเกษตรมีผลต่อโอกาสในการชำระคืนเงินกู้ของลูกหนี้ปกติที่ใช้เงินทุนตนเองชำระหนี้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 85 และมีผลต่อโอกาสในการชำระคืนเงินกู้ของลูกหนี้ค้างชำระเพราะไม่ต้องการชำระหนี้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 แต่ไม่มีผลต่อโอกาสในการชำระคืนเงินกู้ของลูกหนี้ปกติที่กู้ยืมมาเพื่อชำระหนี้ ทั้งนี้จะเห็นได้ว่า รายได้เงินสดในภาคเกษตรมีผลกระทบเชิงบวกต่อโอกาสในการชำระคืนหนี้ของลูกหนี้ปกติที่ใช้เงินทุนตัวเองชำระหนี้และลูกหนี้ค้างชำระเพราะไม่ต้องการชำระหนี้ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังนั้นเมื่อรายได้เงินสดในภาคเกษตรเพิ่มขึ้น จะส่งผล

ให้โอกาสที่จะชำระหนี้ของเกษตรกรโดยใช้เงินทุนตนเองเพิ่มขึ้น แต่ก็ทำให้โอกาสที่เกษตรกรจะค้างชำระเพราะไม่ต้องการชำระหนี้เพิ่มมากขึ้นด้วยเช่นกัน

3. ค่าใช้จ่ายในภาคเกษตร

จากผลการศึกษา พบว่า ค่าใช้จ่ายในภาคเกษตรมีผลต่อโอกาสในการชำระคืนเงินกู้ของลูกหนี้ปกติที่กู้ยืมมาเพื่อชำระหนี้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 85 และมีผลต่อโอกาสในการชำระคืนเงินกู้ของลูกหนี้ค้างชำระเพราะไม่ต้องการชำระหนี้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 แต่ไม่มีผลต่อโอกาสในการชำระคืนเงินกู้ของลูกหนี้ปกติที่ใช้เงินทุนตนเองชำระหนี้ ทั้งนี้จะเห็นได้ว่า ค่าใช้จ่ายในภาคเกษตรมีผลกระทบเชิงลบต่อโอกาสในการชำระคืนหนี้ของลูกหนี้ปกติที่กู้ยืมมาเพื่อชำระหนี้และลูกหนี้ค้างชำระเพราะไม่ต้องการชำระหนี้ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังนั้นเมื่อค่าใช้จ่ายในภาคเกษตรเพิ่มขึ้น จะส่งผลให้โอกาสที่เกษตรกรจะค้างชำระเพราะไม่สามารถชำระหนี้ได้เพิ่มมากขึ้น

4. ปริมาณเงินกู้ ธ.ก.ส.

จากผลการศึกษา พบว่า ปริมาณเงินกู้ ธ.ก.ส. มีผลต่อโอกาสในการชำระคืนเงินกู้ของลูกหนี้ปกติที่ใช้เงินทุนตนเองชำระหนี้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 แต่ไม่มีผลต่อโอกาสในการชำระคืนเงินกู้ของลูกหนี้ปกติที่กู้ยืมมาเพื่อชำระหนี้และลูกหนี้ค้างชำระเพราะไม่ต้องการชำระหนี้ ทั้งนี้จะเห็นได้ว่า ปริมาณเงินกู้ ธ.ก.ส. มีผลกระทบเชิงลบต่อโอกาสในการชำระหนี้โดยใช้เงินทุนตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ดังนั้นเมื่อปริมาณเงินกู้ ธ.ก.ส. เพิ่มขึ้น จะส่งผลให้โอกาสในการชำระหนี้ของเกษตรกรโดยใช้เงินทุนตนเองลดลง

5. ปริมาณหนี้ ธ.ก.ส. ต่อปริมาณหนี้ทั้งหมด

จากผลการศึกษา พบว่า ปริมาณหนี้ ธ.ก.ส. ต่อปริมาณหนี้ทั้งหมดมีผลต่อโอกาสในการชำระคืนเงินกู้ของลูกหนี้ปกติที่ใช้เงินทุนตนเองชำระหนี้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 แต่ไม่มีผลต่อโอกาสในการชำระคืนเงินกู้ของลูกหนี้ปกติที่กู้ยืมมาเพื่อชำระหนี้และลูกหนี้ค้างชำระเพราะไม่ต้องการชำระหนี้ ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าปริมาณหนี้ ธ.ก.ส. ต่อปริมาณหนี้ทั้งหมดมีผลกระทบเชิงบวกต่อโอกาสในการชำระคืนหนี้โดยใช้เงินทุนตนเองชำระหนี้ ซึ่งขัดแย้ง

กับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหนี้ของ ธ.ก.ส.เป็นหนี้ในระบบซึ่งมีการระดมทุนค่าใช้จ่าย
 การเลือกชำระหนี้ ธ.ก.ส. ประกอบกับเกษตรกร.ก.ส. ก่อนหนี้จากแหล่งเงินทุนอื่นๆ เนื่องจาก ธ.ก.ส. มี
 ระบบการจัดชั้นลูกหนี้และมีการลดอัตราดอกเบี้ยให้กับลูกค้าชั้นดี ซึ่งเป็นการสร้างแรงจูงใจให้
 เกษตรกรชำระหนี้ตามกำหนดสัญญา นอกจากนี้รูปแบบการค้ำประกันกลุ่มที่ให้สมาชิกในกลุ่มช่วย
 ดูแลกันเองในเรื่องการชำระหนี้ ก็ถือเป็นอีกปัจจัยหนึ่งซึ่งทำให้ถ้าปริมาณสัดส่วนหนี้ ธ.ก.ส.
 มากกว่าหนี้จากแหล่งอื่นๆ จะมีผลให้โอกาสในการชำระหนี้ของเกษตรกรโดยใช้เงินทุนตนเอง
 สูงขึ้น

6. จำนวนครั้งในการติดตามหนี้

จากการศึกษา พบว่า จำนวนครั้งในการติดตามหนี้มีผลต่อโอกาสในการชำระคืนเงินกู้ของ
 ลูกหนี้ปกติที่ใช้เงินทุนตนเองชำระหนี้และลูกหนี้ปกติที่กู้ยืมมาเพื่อชำระหนี้ อย่างมีนัยสำคัญทาง
 สถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90 แต่ไม่มีผลต่อโอกาสในการชำระคืนเงินกู้ของลูกหนี้ค้างชำระ
 เพราะไม่ต้องการชำระหนี้ ทั้งนี้จะเห็นได้ว่า จำนวนครั้งในการติดตามหนี้ (ครั้ง/ปี) มีผลกระทบเชิง
 บวกต่อโอกาสในการชำระคืนหนี้ของลูกหนี้ปกติที่ใช้เงินทุนตนเองชำระหนี้และลูกหนี้ปกติที่กู้ยืม
 มาเพื่อชำระหนี้ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่า การพบปะติดต่อสื่อสารระหว่าง
 ธ.ก.ส. กับลูกหนี้อย่างสม่ำเสมอ ส่งผลให้โอกาสชำระหนี้ของเกษตรกรโดยใช้เงินทุนตนเองเพิ่มขึ้น แต่ก็ไม่
 ให้เกษตรกรมีแนวโน้มในการกู้ยืมเงินมาเพื่อการชำระหนี้คืนเพิ่มมากขึ้นด้วยเช่นกัน

7. อาชีพหลัก (ทำนา)

จากผลการศึกษา พบว่า การทำนาเป็นอาชีพหลักมีผลต่อโอกาสในการชำระคืนเงินกู้ของ
 ลูกหนี้ปกติที่ใช้เงินทุนตนเองชำระหนี้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 แต่
 ไม่มีผลต่อโอกาสในการชำระคืนเงินกู้ของลูกหนี้ปกติที่กู้ยืมมาเพื่อชำระหนี้และลูกหนี้ค้างชำระ
 เพราะไม่ต้องการชำระหนี้ ทั้งนี้จะเห็นได้ว่า การทำนาเป็นอาชีพหลักมีผลกระทบเชิงลบต่อโอกาส
 ในการชำระหนี้โดยใช้เงินทุนตนเอง ดังนั้นถ้าเกษตรกรทำนาเป็นอาชีพหลัก จะทำให้โอกาสในการ
 ชำระหนี้ของเกษตรกรโดยใช้เงินทุนตนเองลดลง

จากผลการประมาณค่าของสมการในแบบจำลองที่ 2 พบว่า อายุ รายได้เงินสดในภาค
 เกษตร ค่าใช้จ่ายในภาคเกษตร จำนวนครั้งในการติดตามหนี้ ปริมาณหนี้ ธ.ก.ส. ต่อปริมาณหนี้
 ทั้งหมด ปริมาณเงินกู้ ธ.ก.ส. และอาชีพหลัก (ทำนา) มีผลต่อโอกาสในการชำระหนี้ อย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ยังพบว่า เพศ ระดับการศึกษา จำนวนแรงงานต่อสมาชิกในครัวเรือน มูลค่าทรัพย์สิน รายได้นอกภาคเกษตร ค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตร ค่าใช้จ่ายในการบริโภคในครัวเรือน ปริมาณหนี้อื่นๆ ระยะเวลาการเป็นลูกค้า ธ.ก.ส. และการกู้ยืมจากแหล่งทุนอื่นๆ ไม่สามารถอธิบายโอกาสในการชำระหนี้ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ถูกนำเข้ามาอยู่ในสมการเนื่องจากทำให้ค่า Pseudo R – Square ดีขึ้นและไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรอื่น ๆ ในสมการ

จากแบบจำลองที่ 2 จะเห็นว่า รายได้เงินสดในภาคเกษตร ค่าใช้จ่ายในภาคเกษตร ปริมาณเงินกู้ ธ.ก.ส. ปริมาณหนี้ ธ.ก.ส. ต่อปริมาณหนี้ทั้งหมด และอาชีพหลัก (ทำนา) ยังคงเป็นปัจจัยที่มีผลกระทบต่อโอกาสในการชำระหนี้ของเกษตรกร ทั้งนี้เมื่อเพิ่มปัจจัยทางด้านความสัมพันธ์เข้าไป ทำให้อายุและจำนวนครั้งในการติดตามหนี้มีผลกระทบต่อโอกาสในการชำระหนี้ของเกษตรกรเพิ่มขึ้นด้วย

ทั้งนี้เป็นที่น่าสังเกตว่า อายุ รายได้เงินสดในภาคเกษตร จำนวนครั้งในการติดตามหนี้ และปริมาณหนี้ ธ.ก.ส. ต่อปริมาณหนี้ทั้งหมด มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับโอกาสในการชำระหนี้ของเกษตรกร กล่าวคือ เมื่อ อายุ รายได้เงินสดในภาคเกษตร จำนวนครั้งในการติดตามหนี้ และปริมาณหนี้ ธ.ก.ส. ต่อปริมาณหนี้ทั้งหมดเพิ่มขึ้น โอกาสในการชำระหนี้ก็จะเพิ่มขึ้นด้วย ในขณะที่ ค่าใช้จ่ายในภาคเกษตร ปริมาณเงินกู้ ธ.ก.ส. และอาชีพหลัก (ทำนา) มีความสัมพันธ์เชิงลบกับโอกาสในการชำระหนี้ของเกษตรกร กล่าวคือ เมื่อค่าใช้จ่ายในภาคเกษตรและปริมาณเงินกู้ ธ.ก.ส. เพิ่มขึ้น โอกาสในการชำระหนี้ก็จะลดลง และถ้าเกษตรกรมีอาชีพหลักเป็นชาวนาก็จะทำให้โอกาสในการชำระหนี้ของเกษตรกรก็จะลดลงด้วย โดยปัจจัยดังกล่าวข้างต้นเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ยกเว้นปริมาณหนี้ ธ.ก.ส. ต่อปริมาณหนี้ทั้งหมด ที่ขัดแย้งกับสมมติฐาน ซึ่งได้อธิบายเหตุผลไว้แล้วข้างต้น

การจำแนกกลุ่มลูกหนี้โดยใช้แบบจำลอง Multinomial logit

การวิเคราะห์หาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อโอกาสในการชำระคืนเงินกู้ระยะสั้นของเกษตรกร ลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาด่านขุนทด จังหวัดนครราชสีมา ปีการผลิต 2551/52 ซึ่งได้แบ่งกลุ่มตัวอย่างตามสถานะลูกหนี้ออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ 1. ลูกหนี้ปกติที่ใช้เงินทุนตนเองชำระหนี้ จำนวน 249 ราย 2. ลูกหนี้ปกติที่กู้ยืมมาเพื่อชำระหนี้ จำนวน 125 ราย 3. ลูกหนี้ค้างชำระเพราะไม่ต้องการชำระหนี้ จำนวน 20 ราย และ 4. ลูกหนี้ค้างชำระเพราะไม่มีความสามารถในการชำระหนี้ จำนวน 22 ราย รวม

ทั้งสิ้น 416 ราย โดยใช้แบบจำลอง Multinomial logit ในการประมาณค่าสมการ ทั้งนี้จากการประมาณค่าสมการพบว่า สามารถจำแนกลูกหนี้ปกติที่ใช้เงินทุนตนเองชำระหนี้ได้มากที่สุดจาก 249 ราย สามารถจำแนกได้ถูกต้องถึง 126 ราย คิดเป็นร้อยละ 90.76 รองลงมาเป็นลูกหนี้ปกติที่กู้ยืมมาเพื่อชำระหนี้จาก 125 ราย สามารถจำแนกได้ถูกต้อง 38 ราย คิดเป็นร้อยละ 30.40 และเป็นลูกหนี้ค้างชำระเพราะไม่ต้องการชำระหนี้จาก 20 ราย สามารถจำแนกได้ถูกต้อง 2 ราย คิดเป็นร้อยละ 10 ตามลำดับ แต่ไม่สามารถจำแนกลูกหนี้ค้างชำระเพราะไม่สามารถชำระหนี้ได้ ทั้งนี้ความสามารถในการจำแนกประเภทของลูกหนี้ที่ค่อนข้างต่ำในกลุ่มที่ 3 และ 4 อาจเป็นผลสืบเนื่องมาจากจำนวนตัวอย่างของลูกหนี้ใน 2 กลุ่มหลังนี้มีขนาดเล็กมาก จนทำให้ความสามารถในการจำแนกลูกหนี้มีค่าต่ำมาก ดังนั้นจากสมการ Multinomial สามารถจำแนกลูกหนี้ทั้ง 4 กลุ่ม จากทั้งหมด 416 คน สามารถจำแนกได้ถูกต้อง 266 คน คิดเป็นร้อยละ 63.94 (ตารางที่ 33)

ตารางที่ 33 ค่าการจำแนกกลุ่มของลูกหนี้ โดยแบบจำลอง Multinomial logit

สถานะ ลูกหนี้ ค่าที่ (แท้จริง)	(ค่าพยากรณ์)				รวม
	ลูกหนี้ปกติที่ใช้ เงินทุนตนเอง ชำระหนี้ (1)	ลูกหนี้ปกติที่ กู้ยืมมาเพื่อ ชำระหนี้ (2)	ลูกหนี้ค้างชำระ เพราะไม่ต้องการ ชำระหนี้ (3)	ลูกหนี้ค้างชำระ เพราะไม่สามารถ ชำระหนี้ได้ (4)	
(1)	226 (90.76%)	23	0	0	249
(2)	87	38 (30.40%)	0	0	125
(3)	13	5	2 (10.00%)	0	20
(4)	10	12	0	0	22
รวม	336	78	2	0	416

ที่มา: จากการคำนวณ

การวิเคราะห์ผลกระทบส่วนเพิ่ม (Marginal effect) ของปัจจัยที่มีผลกระทบต่อ

โอกาสในการชำระคืนเงินกู้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส.

เมื่อทดสอบค่าทางสถิติของการวิเคราะห์ด้วยวิธี Multinomial logit พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อโอกาสในการชำระคืนเงินกู้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. สามารถอธิบายได้ด้วย อายุ รายได้เงินสดในภาคเกษตร ค่าใช้จ่ายในภาคเกษตร จำนวนครั้งในการติดตามหนี้ ปริมาณหนี้ ธ.ก.ส. ต่อปริมาณหนี้

ทั้งหมด ปริมาณเงินกู้ ธ.ก.ส. และอาชีพหลัก (ทำนา) เมื่อนำมาวิเคราะห์ผลกระทบส่วนเพิ่ม (Marginal effect) สามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้ (ตารางที่ 34)

1. อายุ

จากการศึกษาพบว่า เมื่ออายุเพิ่มขึ้นทุกๆ 1 ปี จะส่งผลให้โอกาสในการชำระหนี้โดยใช้เงินทุนตนเองเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยร้อยละ 0.56 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90

2. รายได้เงินสดในภาคเกษตร

จากการศึกษาพบว่า เมื่อรายได้เงินสดในภาคเกษตรที่เพิ่มขึ้นทุกๆ 1,000 บาท จะส่งผลให้โอกาสในการชำระหนี้โดยใช้เงินทุนตนเองเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยร้อยละ 0.01 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 85 แต่ก็ส่งผลให้โอกาสในค้างชำระเพราะไม่ต้องการชำระหนี้เพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยร้อยละ 0.01 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

3. ค่าใช้จ่ายในภาคเกษตร

จากการศึกษาพบว่า เมื่อค่าใช้จ่ายในภาคเกษตรที่เพิ่มขึ้นทุกๆ 1,000 บาท จะส่งผลให้โอกาสในการกู้ยืมมาชำระหนี้ลดลงโดยเฉลี่ยร้อยละ 0.16 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 85 และส่งผลให้โอกาสในการค้างชำระเพราะไม่ต้องการชำระหนี้ลดลงร้อยละ 0.05 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

4. ปริมาณเงินกู้ ธ.ก.ส.

จากการศึกษาพบว่า ปริมาณเงินกู้ ธ.ก.ส. ที่เพิ่มขึ้นทุกๆ 1,000 บาท จะส่งผลทำให้โอกาสในการชำระหนี้โดยใช้เงินทุนของตนเองลดลงโดยเฉลี่ยร้อยละ 0.49 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90

ตารางที่ 34 ผลกระทบส่วนเพิ่ม (Marginal effect) ของปัจจัยที่มีผลกระทบต่อโอกาสในการชำระคืนเงินกู้ ธ.ก.ส.

ปัจจัยตัวแปร/	ลูกหนี้ปกติโดยใช้		ลูกหนี้ค้างชำระ
	เงินทุนตนเอง ชำระหนี้	ลูกหนี้ปกติที่กู้ยืมมา เพื่อชำระหนี้	เพราะไม่ต้องการ ชำระหนี้
ปัจจัยส่วนบุคคล			
ค่าคงที่	-0.16822	0.78068	0.00336
อายุ (X_1)	0.00557**	-0.00318	-0.00077
เพศ (X_2)	0.01312	0.01513	-0.01480
ระดับการศึกษา (X_3)	0.07946	-0.00251	-0.04242
จำนวนแรงงานต่อสมาชิกในครัวเรือน (X_4)	-0.00020	0.00022	-0.00002
ปัจจัยด้านความเสี่ยงทางการเงินและสินเชื่อ (พันบาท)			
มูลค่าทรัพย์สิน (X_5)	0.46197E-05	0.44464E-05	0.90714E-07
รายได้เงินสดในภาคเกษตร (X_6)	0.00007*	-0.00011	0.00012***
รายได้เงินสดนอกภาคเกษตร (X_7)	-0.00007	0.00005	0.00002
ค่าใช้จ่ายในภาคเกษตร (X_8)	0.00193	-0.00157*	-0.00048***
ค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตร (X_9)	0.00013	-0.00014	0.59999E-05
ค่าใช้จ่ายในการบริโภค (X_{10})	-0.00025	0.00006	-0.00007
ปริมาณเงินกู้ ธ.ก.ส. (X_{11})	-0.00487**	0.00423	0.00026
ปริมาณหนี้สินอื่นๆ (X_{12})	0.00072	-0.00051	-0.00009
ปริมาณหนี้ ธ.ก.ส. ต่อปริมาณหนี้ ทั้งหมด (X_{13})	0.60179***	-0.44824	-0.0573
ปัจจัยด้านความสัมพันธ์			
ระยะเวลาการเป็นลูกค้า ธ.ก.ส. (X_{14})	-0.00526	0.00393	0.00031
จำนวนครั้งการติดตามหนี้ (X_{15})	0.018095**	0.00529**	-0.00500
การกู้ยืมแหล่งเงินทุนอื่นๆ (X_{16})	0.01351	-0.03701	0.02260

ตารางที่ 34 (ต่อ)

ปัจจัย/ตัวแปร	ลูกหนี้ปกติโดยใช้ เงินทุนตนเอง	ลูกหนี้ปกติที่กู้ยืมมา เพื่อชำระหนี้	ลูกหนี้ค้างชำระ เพราะไม่ต้องการ ชำระหนี้
	ชำระหนี้	เพื่อชำระหนี้	ชำระหนี้
ปัจจัยควบคุม (ตัวแปรหุ่น)			
อาชีพหลัก (X_{17})			
ทำนา	-0.12438***	0.06436	0.02678

หมายเหตุ: * ** และ *** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 85, 90 และ 95 ตามลำดับ
ที่มา: จากการคำนวณ

5. ปริมาณหนี้ ธ.ก.ส. ต่อปริมาณหนี้ทั้งหมด

จากการศึกษาพบว่า ปริมาณหนี้ ธ.ก.ส. ต่อปริมาณหนี้ทั้งหมดเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้โอกาสในการชำระคืนหนี้โดยใช้เงินทุนตนเองเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.60 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

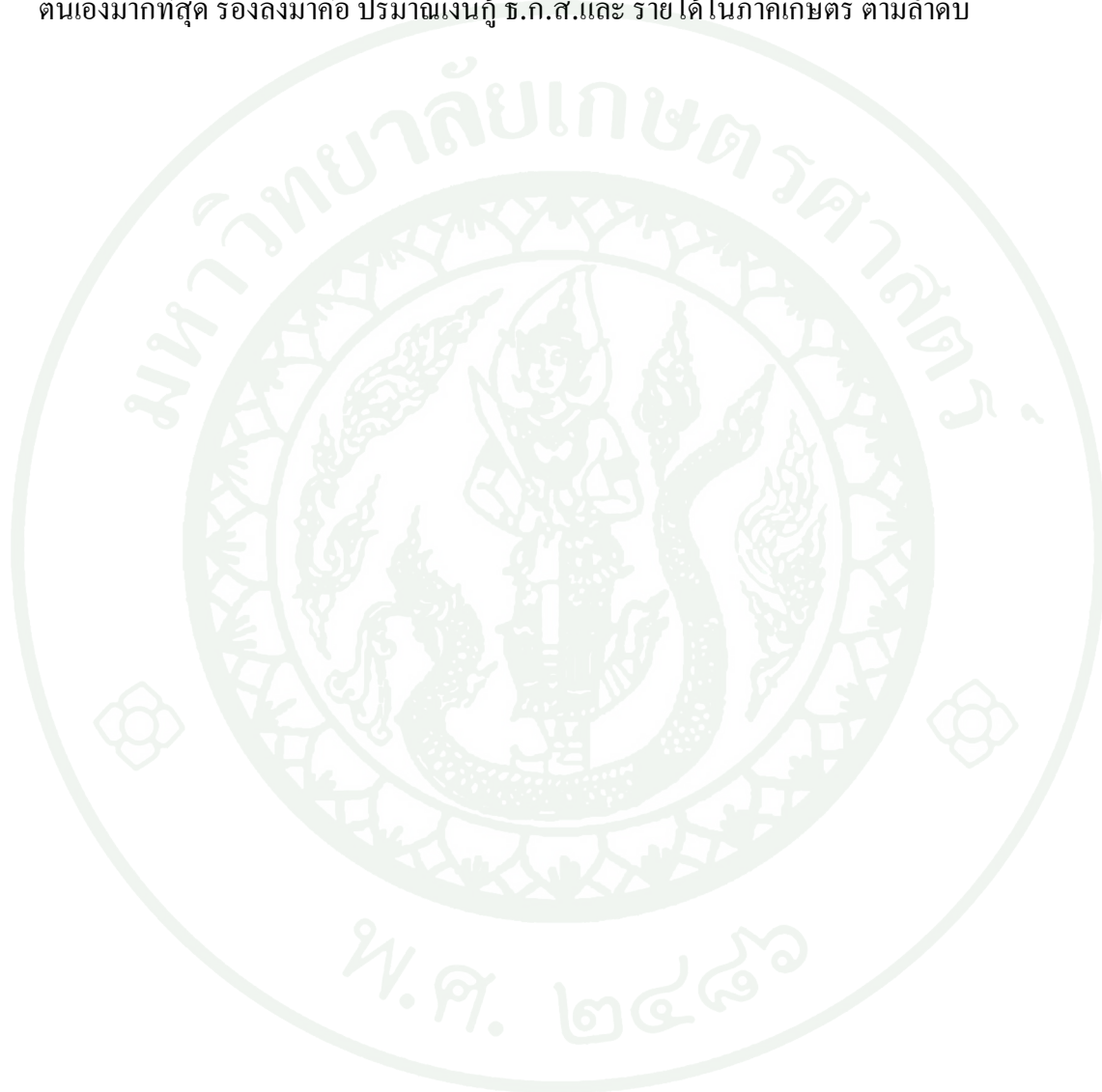
6. จำนวนครั้งในการติดตามหนี้

จากการศึกษาพบว่า จำนวนครั้งของการติดตามหนี้ในแต่ละครั้งจะมีผลทำให้โอกาสในการชำระคืนหนี้โดยใช้เงินทุนตนเองเพิ่มขึ้น เฉลี่ยร้อยละ 1.81 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 แต่ก็จะทำให้โอกาสในการชำระคืนหนี้โดยการกู้ยืมมาชำระหนี้เพิ่มขึ้น เฉลี่ยร้อยละ 0.53 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 90

7. อาชีพหลัก (ทำนา)

จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่ทำนาเป็นอาชีพหลักจะมีโอกาสที่จะชำระหนี้โดยใช้เงินทุนตนเองต่ำกว่าอาชีพอื่นๆ เฉลี่ยร้อยละ 12.44 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

ดังนั้นจึงเห็นได้ว่า การวิเคราะห์ผลกระทบส่วนเพิ่ม (Marginal effect) ทำให้ทราบว่าปัจจัยดังกล่าวในช่วงต้น มีผลกระทบต่อโอกาสในการชำระคืนเงินกู้ของเกษตรกรมากน้อยเพียงใด โดยสามารถเปรียบเทียบระหว่างปัจจัยได้ ในกรณีที่ปัจจัยมีหน่วยเหมือนกัน ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้พบว่า ปริมาณหนี้ ธ.ก.ส. ต่อปริมาณหนี้ทั้งหมด เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการชำระคืนหนี้โดยใช้เงินทุนของตนเองมากที่สุด รองลงมาคือ ปริมาณเงินกู้ ธ.ก.ส.และ รายได้ในภาคเกษตร ตามลำดับ

บทที่ 6

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

ในการศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาหาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อโอกาสในการชำระคืนเงินกู้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. โดยใช้แบบจำลอง Multinomial logit ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาคือ เกษตรกรลูกค้าเงินกู้ระยะสั้นของ ธ.ก.ส. สาขาคำนวนาค จังหวัดนครราชสีมา ปีการผลิต 2551/52 ซึ่งได้แบ่งกลุ่มตัวอย่างตามสถานะลูกหนี้ออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ 1. ลูกหนี้ปกติที่ใช้เงินทุนตนเองชำระหนี้ จำนวน 249 ราย 2. ลูกหนี้ปกติที่กู้ยืมมาเพื่อชำระหนี้ จำนวน 125 ราย 3. ลูกหนี้ค้างชำระเพราะไม่ต้องการชำระหนี้ จำนวน 20 ราย และ 4. ลูกหนี้ค้างชำระเพราะไม่มีความสามารถในการชำระหนี้ จำนวน 22 ราย รวมทั้งสิ้น 416 ราย ทั้งนี้พบว่า ผู้รับภาระชำระหนี้ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ซึ่งมีอายุระหว่าง 40 - 49 ปี มีระดับการศึกษาต่ำกว่าชั้น ป.6 ทำไร่หรือทำสวนเป็นอาชีพหลัก และมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเกษตรเฉลี่ย 4.79 คนต่อครัวเรือน โดยเป็นสมาชิกที่ช่วยงานในภาคเกษตรในรอบปีเป็นหลักมีจำนวนเฉลี่ย 2.21 คนต่อครัวเรือน และมีจำนวนแรงงานต่อสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 0.46 คนต่อครัวเรือน

ลักษณะการถือครองที่ดินของเกษตรกรตัวอย่าง มีทั้งเป็นเจ้าของที่ดินเอง เช่าทำ ได้ทำฟรี ให้ผู้อื่นเช่า ได้รับสิทธิจากราชการใช้ประโยชน์ และถือครองมือเปล่า ทั้งนี้ครัวเรือนเกษตรส่วนใหญ่เป็นเจ้าของที่ดินเองคิดเป็นร้อยละ 33.89 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด โดยมีขนาดการถือครองที่ดินส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 30 - 59 ไร่ และที่ดินที่ทำการถือครองส่วนใหญ่ใช้ในการทำไร่หรือทำสวนคิดเป็นร้อยละ 55.26 ของพื้นที่เฉลี่ยต่อไร่ของครัวเรือน

ด้านทรัพย์สิน พบว่า ครัวเรือนเกษตรมีมูลค่าทรัพย์สินทั้งหมดเฉลี่ย 1,987,691.66 บาทต่อครัวเรือน ส่วนใหญ่เป็นมูลค่าของที่ดินเฉลี่ย 1,454,352 บาทต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 73.22 ของมูลค่าทรัพย์สินทั้งหมด ในส่วนของรายได้และค่าใช้จ่าย พบว่า ครัวเรือนเกษตรมีรายได้ทั้งหมดเฉลี่ย 297,956.51 บาทต่อครัวเรือน โดยเป็นรายได้เงินสดในภาคเกษตรเฉลี่ย 159,798.21 บาทต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 53.63 ของรายได้ทั้งหมด และเป็นรายได้เงินสดนอกภาคเกษตรเฉลี่ย

138,158.30 บาทต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 46.73 ของรายได้ทั้งหมด ส่วนในด้านค่าใช้จ่าย พบว่า ครัวเรือนเกษตรมีค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่เป็นค่าใช้จ่ายในการอุปโภคบริโภคในครัวเรือน 97,569.81 บาทต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 52.51 ของค่าใช้จ่ายทั้งหมด รองลงมาเป็นค่าใช้จ่ายในภาคเกษตร เฉลี่ย 54,248.49 บาทต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 20.29 ของค่าใช้จ่ายทั้งหมด และเป็นค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตรเฉลี่ย 33,986.39 บาทต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 18.29 ของค่าใช้จ่ายทั้งหมด ตามลำดับ

ลักษณะการใช้เงินกู้ระยะสั้นของเกษตรกร พบว่า ครัวเรือนเกษตรมีปริมาณเงินกู้ระยะสั้นของ ธ.ก.ส. เฉลี่ย 63,324.95 บาทต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 55.00 ของปริมาณเงินกู้ทั้งหมด และการกู้ยืมเงิน ธ.ก.ส. ของเกษตรกรใช้กลุ่มคำประกันเป็นส่วนใหญ่ คิดเป็นร้อยละ 82.45 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด

ภาวะหนี้สินของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรมีปริมาณหนี้ระยะสั้นของ ธ.ก.ส. สูงสุดเฉลี่ย 68,206.85 บาทต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 54.33 ของปริมาณหนี้ทั้งหมด มีหนี้อื่นๆ ที่ไม่ใช่เงินกู้ระยะสั้นจาก ธ.ก.ส. เฉลี่ย 51,820.76 บาทต่อครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 45.00 ของปริมาณหนี้ทั้งหมด โดยแหล่งเงินทุนที่ครัวเรือนเกษตรกู้ยืมมาเพื่อชำระหนี้ ธ.ก.ส. พบว่า ส่วนใหญ่จะกู้ยืมญาติพี่น้องหรือเพื่อนบ้านมาชำระหนี้ คิดเป็นร้อยละ 86.40 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด ทั้งนี้พบว่า สาเหตุส่วนใหญ่ที่เลือกแหล่งเงินทุนดังกล่าวมาชำระหนี้ คือ ให้อำนาจเงินกู้สูง คิดเป็นร้อยละ 34.28 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด ในกรณีที่เกษตรกรเลือกไม่ยอมยกผดสัญญากับ ธ.ก.ส. พบว่า ส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากไม่ยอมเสียประวัติ คิดเป็นร้อยละ 29.97 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด

ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้อำนวยสินเชื่อ (ธ.ก.ส.) กับผู้กู้พบว่า ส่วนใหญ่เกษตรกรมีระยะเวลาในการเป็นลูกค้า ธ.ก.ส. 1 – 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 45.19 ของครัวเรือนทั้งหมด และพบว่า ส่วนใหญ่เกษตรกรได้รับการตรวจเยี่ยมจาก ธ.ก.ส. ปีการผลิตละ 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 55.53 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด นอกจากนี้ยังพบว่า นอกจากเกษตรกรจะกู้ยืมเงินระยะสั้นจาก ธ.ก.ส. แล้ว ยังมีการกู้ยืมจากแหล่งเงินทุนอื่นๆ อีกด้วย โดยส่วนใหญ่เป็นการกู้ยืมจากกองทุนหมู่บ้านคิดเป็นร้อยละ 68.98 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด

ผลการวิเคราะห์หาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อโอกาสในการชำระคืนเงินกู้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. โดยใช้แบบจำลอง Multinomial logit พบว่า อายุ รายได้ในภาคเกษตร ปริมาณหนี้ ธ.ก.ส. ต่อปริมาณหนี้ทั้งหมด และจำนวนครั้งในการติดตามหนี้ เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับโอกาสในการชำระหนี้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในขณะที่ค่าใช้จ่ายในภาคเกษตร ปริมาณเงินกู้และ

อาชีพหลัก (ทำนา) เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับโอกาสในการชำระหนี้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้ยังพบว่า จำนวนครั้งในการติดตามหนี้มีผลทำให้เกษตรกรมีแนวโน้มในการกู้ยืมเงินมาเพื่อการชำระหนี้คืนเพิ่มมากขึ้นด้วย

นอกจากนี้ยังพบว่า ปัจจัยทางด้านเพศ ระดับการศึกษา จำนวนแรงงานต่อสมาชิกในครัวเรือน มูลค่าทรัพย์สิน รายได้นอกภาคเกษตร ค่าใช้จ่ายนอกภาคเกษตร ค่าใช้จ่ายในการบริโภค ปริมาณหนี้อื่นๆ ระยะเวลาการเป็นลูกค้า ธ.ก.ส. และการกู้ยืมเงินจากแหล่งอื่นไม่สามารถอธิบายโอกาสในการชำระหนี้คืนได้อย่างมีนัยสำคัญสถิติ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษา

1. ปัจจัยส่วนบุคคล

จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า อายุ มีผลกระทบเชิงบวกต่อโอกาสในการชำระหนี้คืนได้ โดยใช้เงินทุนตนเอง เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยเมื่ออายุเพิ่มขึ้นทุกๆ 1 ปี จะส่งผลให้โอกาสในการชำระหนี้คืนโดยใช้เงินทุนตนเองเพิ่มขึ้น โดยเฉลี่ยร้อยละ 0.56 เนื่องจากอายุเป็นตัวแปรที่แสดงถึงประสบการณ์ในการทำงานและประกอบอาชีพ ดังนั้น ธ.ก.ส. ต้องให้ความสนใจกับลูกหนี้ที่มีอายุน้อยเป็นพิเศษ โดยการหาแนวทางในการพัฒนาอาชีพให้กับลูกหนี้ที่อายุน้อยหรือผู้ที่จะรับช่วงในการชำระหนี้แทน (ลูกหรือญาติ) เพื่อให้มีรายได้เพียงพอในการชำระหนี้ และชำระหนี้ได้โดยใช้เงินทุนตนเอง

2. ปัจจัยด้านความเสี่ยงทางการเงินและสินเชื่อ

ในส่วนของรายได้เงินสดในภาคการเกษตร มีผลกระทบในเชิงบวกต่อโอกาสในการชำระหนี้คืน ในขณะที่ค่าใช้จ่ายในภาคเกษตรและปริมาณเงินกู้ ธ.ก.ส. มีผลกระทบในเชิงลบต่อโอกาสในการชำระหนี้คืน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อย่างไรก็ตาม ในการศึกษาครั้งนี้พบว่า ปริมาณหนี้ ธ.ก.ส. ต่อปริมาณหนี้ทั้งหมดกลับมีผลกระทบเชิงบวกต่อโอกาสในการชำระหนี้คืนโดยใช้เงินทุนตนเอง ซึ่งขัดแย้งกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหนี้ของ ธ.ก.ส. เป็นหนี้ในระบบซึ่งมีการดันทุนค่าใช้จ่ายต่ำ ประกอบกับเกษตรกรเลือกชำระหนี้ ธ.ก.ส. ก่อนหนี้จากแหล่งเงินทุนอื่นๆ เนื่องจาก ธ.ก.ส. มีระบบการจัดชั้นลูกหนี้และมีการลดอัตราดอกเบี้ยให้กับลูกค้าชั้นดี ซึ่งเป็นการสร้างแรงจูงใจให้เกษตรกรชำระหนี้ตามกำหนดสัญญา นอกจากนี้รูปแบบการค้ำประกันกลุ่มที่

ให้สมาชิกในกลุ่มช่วยเหลือกันเองในเรื่องการชำระหนี้ ก็ถือเป็นอีกปัจจัยหนึ่งซึ่งทำให้ถ้าปริมาณสัดส่วนหนี้ ธ.ก.ส. มากกว่าหนี้จากแหล่งอื่นๆ จะมีผลให้อโอกาสในการชำระหนี้ของเกษตรกรโดยใช้เงินทุนตนเองสูงขึ้น ดังนั้นการสร้างแรงจูงใจให้เกษตรกรหันมากู้ยืม ธ.ก.ส. มากขึ้น อาจทำให้เกษตรกรชำระหนี้ได้ตามกำหนดสัญญาโดยใช้เงินทุนตนเองมากขึ้น

นอกจากนี้ยังพบว่า ปริมาณหนี้ ธ.ก.ส. ต่อปริมาณหนี้ทั้งหมด เป็นปัจจัยที่มีผลต่อโอกาสในการชำระคืนหนี้โดยใช้เงินทุนตนเองมากที่สุด รองลงมาคือ ปริมาณเงินกู้ ธ.ก.ส. และ รายได้ในภาคเกษตร ตามลำดับ โดยผลการศึกษาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า การที่เกษตรกรมีสัดส่วนหนี้ ธ.ก.ส. เพิ่มมากขึ้นร้อยละ 1 จะทำให้อโอกาสในการชำระหนี้ของเกษตรกรเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.61 และถ้าปริมาณเงินกู้ ธ.ก.ส. และรายได้เงินสดในภาคการเกษตร เพิ่มขึ้นทุกๆ 1,000 บาท จะส่งผลให้อโอกาสในการชำระคืนหนี้โดยใช้เงินทุนตนเองลดลงโดยเฉลี่ยร้อยละ 0.49 และเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยร้อยละ 0.01 ตามลำดับ จะเห็นได้ว่าปัจจัยดังกล่าวมีลำดับความสำคัญที่แตกต่างกัน ดังนั้น ธ.ก.ส. จึงควรให้ความสำคัญกับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อโอกาสในการชำระคืนหนี้ได้ในอันดับต้นๆ ก่อน ซึ่งในที่นี้คือ ปริมาณหนี้ ธ.ก.ส. ต่อปริมาณหนี้ทั้งหมด เพื่อที่จะสามารถวางแผนในการแก้ไขปัญหาการหมุนเวียนหนี้ได้ดีขึ้น

3. ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้อำนวยสินเชื่อ (ธ.ก.ส.) และผู้กู้

ปัจจัยทางด้านความสัมพันธ์ถือเป็นอีกตัวแปรหนึ่งที่มีผลกระทบต่อโอกาสในการชำระหนี้ ซึ่งจากผลการศึกษานี้แสดงให้เห็นว่า จำนวนครั้งในการติดตามหนี้ (ครั้ง/ปี) มีผลกระทบเชิงบวกต่อโอกาสในการชำระคืนหนี้โดยใช้เงินทุนตนเองและกู้ยืมมาเพื่อชำระหนี้ โดยจำนวนครั้งของการติดตามหนี้ในแต่ละครั้งจะมีผลทำให้อโอกาสในการชำระคืนหนี้โดยใช้เงินทุนตนเองเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 1.81 แต่ก็จะทำให้โอกาสในการชำระคืนหนี้โดยการกู้ยืมมาเพื่อชำระหนี้เพิ่มขึ้น เฉลี่ยร้อยละ 0.53 แสดงให้เห็นว่า การพบปะติดต่อสื่อสารระหว่าง ธ.ก.ส. กับลูกหนี้บ่อยๆ ส่งผลให้ลูกหนี้มีโอกาชำระหนี้ได้ตามกำหนดสัญญามากขึ้น แต่ก็ทำให้เกษตรกรมีแนวโน้มในการกู้ยืมเงินมาเพื่อการชำระหนี้คืนเพิ่มมากขึ้นด้วยเช่นกัน ดังนั้นเจ้าหน้าที่พนักงานสินเชื่อควรพบปะติดต่อสื่อสารกับเกษตรกรมากขึ้น พร้อมทั้งให้คำแนะนำและสร้างความเข้าใจในการใช้และการชำระคืนหนี้แก่เกษตรกร เพื่อให้เกษตรกรชำระหนี้ได้ตามกำหนดสัญญาโดยใช้เงินทุนตนเอง

4. ปัจจัยควบคุม

ปัจจัยควบคุม ได้แก่ อาชีพหลัก ในที่นี้แบ่งเป็น ทำนา และอาชีพอื่นๆ ซึ่งจากผลการศึกษาพบว่า อาชีพทำนา มีผลกระทบเชิงลบต่อโอกาสในการชำระหนี้โดยใช้เงินทุนตนเอง ทั้งนี้เกษตรกรที่มีอาชีพทำนาจะมีโอกาสที่จะชำระหนี้ได้โดยใช้เงินทุนของตนเองต่ำกว่าอาชีพอื่นๆ เฉลี่ยร้อยละ 12.43 แสดงให้เห็นว่า ถ้าเกษตรกรลูกคามีอาชีพทำนา จะทำให้โอกาสในการชำระหนี้โดยใช้เงินทุนตนเองลดลง ดังนั้นการช่วยเหลือในการลดต้นทุนการผลิตและส่งเสริมในการสร้างรายได้ในการทำอาชีพเสริมอื่นๆ เพื่อให้เกษตรกรมีรายได้เพียงพอ น่าจะช่วยให้เกษตรกรมีรายได้เพียงพอในการชำระหนี้โดยใช้เงินทุนตนเองได้

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ในการศึกษาครั้งนี้มีข้อจำกัดของการศึกษาในเรื่องของจำนวนตัวอย่าง จำนวนปีการศึกษา พื้นที่ทำการศึกษ เนื่องจากงบประมาณและเวลาที่มีอยู่อย่างจำกัด นอกจากนี้ตัวแปรบางตัวที่สำคัญ เช่น หลักประกันในการกู้ยืมเงิน ทั้งนี้จากการลงพื้นที่สำรวจ พบว่า การกู้ยืมเงินกู้ระยะสั้นจาก ธ.ก.ส. ส่วนใหญ่เป็นการค้ำประกันกลุ่ม ซึ่งทำให้ไม่สามารถประเมินมูลค่าได้ อีกทั้งในการสัมภาษณ์เกษตรกร อาจได้รับข้อมูลที่ไม่เป็นความจริง เช่น ในบางรายที่ชำระหนี้ไม่ได้ แต่อาจให้ข้อมูลว่าได้ชำระหนี้ตามกำหนดสัญญา หรืออาจจะมีการกู้ยืมมาชำระหนี้แต่ไม่ยอมรับ ซึ่งทำให้จำนวนตัวอย่างของกลุ่มลูกหนี้ทั้ง 4 กลุ่มที่ได้รับไม่ตรงกับความเป็นจริง ทั้งนี้จึงไม่อาจสรุปเป็นภาพรวมของสินเชื่อเกษตรกรของ ธ.ก.ส. ได้ จึงมีข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไปว่า ผู้วิจัยควรเพิ่มจำนวนตัวอย่าง จำนวนปีการศึกษา เพิ่มพื้นที่ให้ครอบคลุมทั่วทั้งประเทศ หรือเพิ่มปัจจัยอื่นๆ ที่คาดว่าจะมีผลกระทบต่อโอกาสในการชำระหนี้ เป็นต้น

2. การสัมภาษณ์เกษตรกร ในที่นี้ได้แบ่งสถานะลูกหนี้ออกเป็น 4 กลุ่ม ในกรณีที่เป็นลูกหนี้ค้างชำระเพราะไม่ต้องการชำระหนี้ หรือไม่สามารถชำระหนี้ได้ ผู้วิจัยควรเพิ่มคำถามในส่วน of สาเหตุที่ทำให้ลูกหนี้มีเจตนาที่ไม่ชำระหนี้ หรือสาเหตุที่ไม่สามารถชำระหนี้ได้ ทั้งนี้จะได้ทราบปัญหาที่แท้จริงในการชำระหนี้ของเกษตรกร หรือปัจจัยอื่นๆ ที่มีผลต่อโอกาสในการชำระหนี้ นอกจากนี้ผู้วิจัยควรมีการจัดอันดับในการชำระหนี้ของเกษตรกร เนื่องจากเกษตรกรมีหนี้อยู่หลายแห่ง ทั้งนี้จะได้นำข้อมูลดังกล่าวมาประกอบการศึกษา เพื่อให้ได้ผลการศึกษาที่มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กฤษฎา พวงเกตุแก้ว. 2549. การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการค้างชำระหนี้เงินกู้ของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ การณศึกษาสาขาสาธาณณ อําเภอสาราณ จังหวัดเชียงใหม่วิตยานพนธวิทยาสาสตรมหาบัณทิต สาขาวิชาเศรษฐสาสตรเกษตร, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

กัมปนาท เพ็ญสุภา. 2536. ปัจจัยที่มีอิทธิพลในการชำระคืนเงินกู้เพื่อการเกษตรของเกษตรกรลูกหนี้ ธ.ก.ส. ในอําเภอบัคลือ จังหวัดพิจิตร. วิตยานพนธวิทยาสาสตรมหาบัณทิต สาขาวิชาเศรษฐสาสตรเกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรสาสตร.

กัลยา โตวิศิษฐ์ชัย. 2534. ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการชำระคืนเงินกู้ของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. โครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนม อําเภอดัฒนาณคม จังหวัดลพบุรี. วิตยานพนธวิทยาสาสตรมหาบัณทิต สาขาวิชาเศรษฐสาสตรเกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรสาสตร.

กัลยา วาณิชย์บัญชา. 2544. การวิเคราะห์ข้อมูลด้วย SPSS for Windows. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ขจร มีแก้วสุข. 2551. พฤติกรรมการใช้บริการเงินกู้ระยะสั้นเพื่อการผลิตของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส. สาขาอุยบุรี. วิตยานพนธวิทยาสาสตรมหาบัณทิต สาขาวิชาเศรษฐสาสตรเกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรสาสตร.

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร. 2552. สารสนเทศเพื่อการบริหารหนี้ตามเกณฑ์คุณภาพหนี้, สำนักงานธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จ. นครราชสีมา.

ธีรศักดิ์ เจริญวุฒินพนธ์. 2552. พฤติกรรมผู้บริโภคชาวพร้อมดื่มในเขตกรุงเทพมหานคร. วิตยานพนธวิทยาสาสตรมหาบัณทิต สาขาวิชาเศรษฐสาสตรเกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรสาสตร.

ปวธรรณ ลิมมณันทรกุล. 2544. ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการค้าชำระเงินกู้ระยะสั้นของเกษตรกร
ลูกค้า ธ.ก.ส. ในอำเภอเมืองขอนแก่น จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์
วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วิศิษฐ์ ลิ้มสมบุญชัย, ปิติ กันตันกุล, ศานิต แก้วเอี่ยม, สุวรรณ ประณีตวตกุล และ กัมปนาท
เพ็ญสุภา. 2550. โอกาสในการชำระหนี้สินของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่
เกษตรกรและผู้ยากจน. โครงการศึกษาการพัฒนาและฟื้นฟูอาชีพลูกหนี้กองทุนเพื่อการ
กู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน พ.ศ 2546. ภาควิชาเศรษฐศาสตร์และทรัพยากร
คณะเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วิษณุ ลอยมา. 2551. สินเชื่อ SMEs ตอนบทบาทของธนาคารพาณิชย์ (Online).
www.powerplanthailand.com, 2 สิงหาคม 2552.

ศูนย์บริการข้อมูลอำเภอ กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. 2552. อำเภอด่านขุนทด จังหวัด
นครราชสีมา (Online). www.amphoe.com/menu.php?mid=1&am=222&pv=20,
20 สิงหาคม 2552.

ศรินาถ ชาธรรมา. 2552. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดหลักประกันในการให้สินเชื่อของ
ธนาคาร เพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ศิริรัตน์ พิมานสกุลวัฒน์. 2548. การศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการสนทนากับเครือข่ายด้วย
โปรแกรม ไอซีคิว เพิร์ซ และ เอ็มเอสเอ็น. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชา
สาขาวิชาคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ, มหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าธนบุรี

สุรเชษฐ์ ชันชโชติ. 2547. การวิเคราะห์จำแนกปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการค้าชำระหนี้สินของ
เกษตรกรที่เป็นสมาชิกศูนย์พัฒนาโครงการหลวงห้วยน้ำลึกจังหวัดเชียงใหม่.
วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สมบุรณ์ เอกเอี่ยมฉนิ. 2540. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการค้างชำระหนี้เพื่อการเกษตรของเกษตรกร
ลูกค้า ธ.ก.ส. ในอำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ ปีการเพาะปลูก 2537-2538.

วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจ,
มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย.

สาโรช อังศุมาลิน, ทองโรจน์ อ่อนจันทร์, วินัย อาจคงหาญ, สมพร อิศวิลานนท์, นฤต กรเย็นยงค์
บรรลุ พุฒิกกร, ชุมศรี พุ่มเล็ก, ประชุมภัย ศรีชัยภัก, และ ชาลี เมลล์. 2547. ความต้องการ
สินเชื่อเพื่อการเกษตร. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

สำนักเกษตรอำเภอด่านขุนทด. 2553. แผนที่อำเภอด่านขุนทด (Online).

dankhunthot.khorat.doae.go.th/gen_data/gen_data.html, 20 เมษายน 2553.

อัครพงศ์ อ้นทอง. 2550. คู่มือการใช้โปรแกรม LIMDEP เบื้องต้นสำหรับการวิเคราะห์ทาง
เศรษฐมิติ. สถาบันวิจัยสังคม, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

อัครเดช กลุ่มสะดวก. 2549. ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อภาระหนี้ของลูกหนี้กองทุนหมุนเวียนเพื่อ
ช่วยเหลือเกษตรกรที่ยากจน พ.ศ. 2546 สำนักช่วยเหลือเกษตรกรและผู้ยากจน
สำนักแผนงานและโครงการพิเศษ, กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ. 2553. คำปราศรัยเนื่องใน “วันเกษตรกร” ประจำปี 2553 วันที่ 12 พฤษภาคม
2553 (Online). www.pm.go.th/blog/26358, 1 มิถุนายน 2553

Green, W. H. 2000. **Economic Analysis**. 4th ed. New Jersey: Prentice Hall.

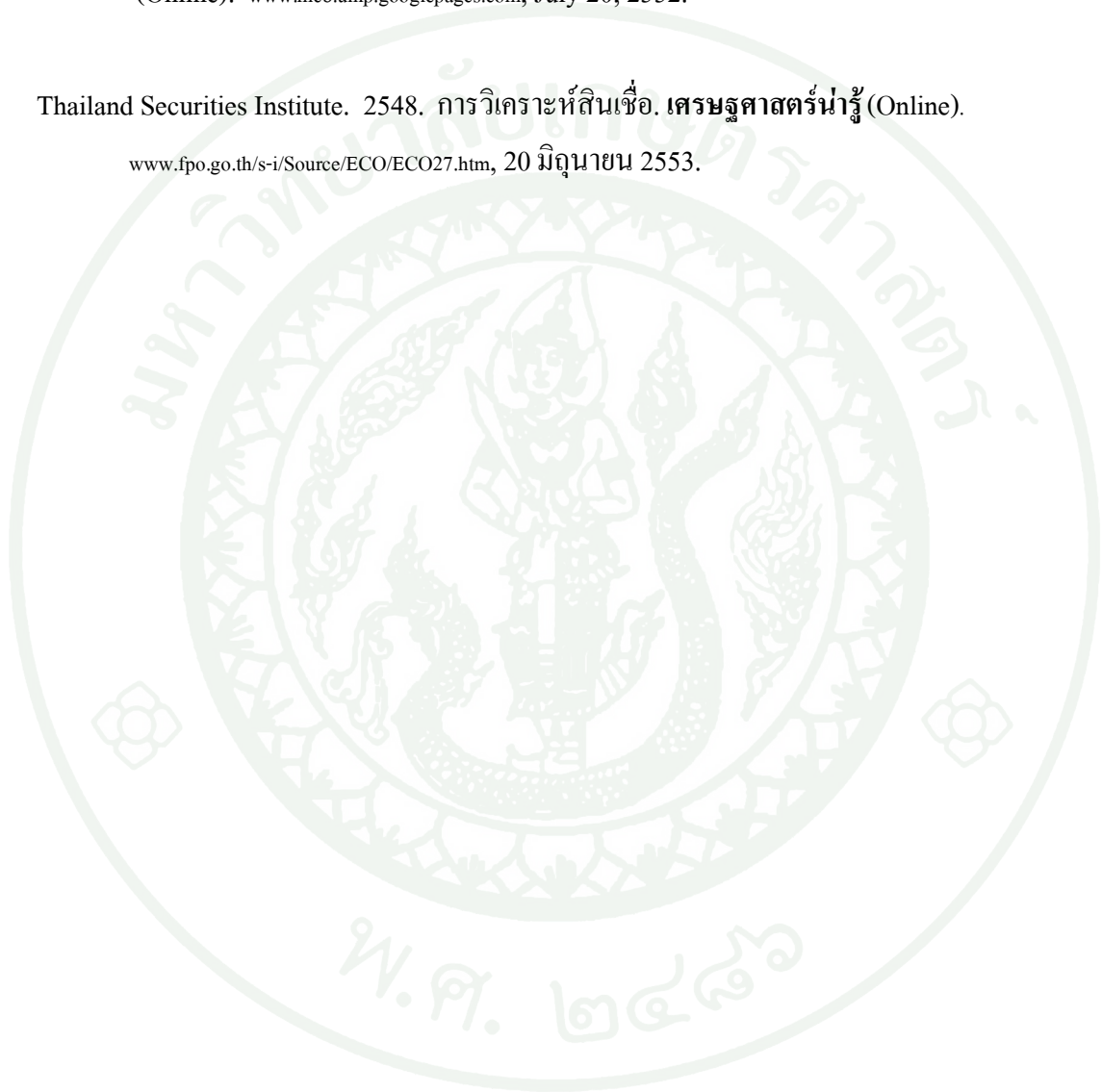
Limsombunchai, V., C. Gan and M. Lee. 2006. “Determinants of Bank Lending in Thailand
Rural Financial Market”. **Journal of Greater Mekong Subregion Development
Studies** 3(2): 63-76.

Maddala, G. S. 2001. **Introduction to Econometrics**. 3rd ed. New York: John Wiley.

Shin.S. 2008. **An Empirical Study on the Choice of Residential Mortgage Lender by Korean** (Online). www.apjfs.org, July 23, 2552.

Stiglitz, J. and A. Weiss. 1981. **Credit Rationing in Markets with Imperfect Information** (Online). www.mcb.unlp.googlepages.com, July 20, 2552.

Thailand Securities Institute. 2548. การวิเคราะห์สินเชื่อ. เศรษฐศาสตร์น่ารู้ (Online).
www.fpo.go.th/s-i/Source/ECO/ECO27.htm, 20 มิถุนายน 2553.

การให้เงินกู้สำหรับเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส.

เกษตรกรรายบุคคลที่มีความประสงค์จะขอกู้เงินกับ ธ.ก.ส. จะต้องขึ้นทะเบียนเป็นลูกค้าของ ธ.ก.ส. ก่อน โดยแจ้งความประสงค์ต่อพนักงานพัฒนาธุรกิจของ ธ.ก.ส. ประจำสาขา หรือหน่วยอำเภอ ที่ตั้งอยู่ในท้องที่ที่เกษตรกรผู้นั้นอาศัยอยู่ หลังจากนั้นพนักงานของ ธ.ก.ส. จะให้ความช่วยเหลือ และแนะนำวิธีการต่าง ๆ ในการขึ้นทะเบียนเป็นลูกค้าของ ธ.ก.ส.

คุณสมบัติผู้ขอกู้เงินจาก ธ.ก.ส.

ผู้ที่ธนาคารจะรับขึ้นทะเบียนเป็นลูกค้าประจำสาขา ต้องมีคุณลักษณะ ดังต่อไปนี้

1. เป็นเกษตรกร
2. ต้องบรรลุนิติภาวะ
3. มีสัญชาติไทย
4. มีความชำนาญหรือได้รับการฝึกอบรมในด้านการเกษตรมาพอสมควรแล้ว
5. มีถิ่นที่อยู่ และประกอบอาชีพเกษตรกรรมในพื้นที่ดำเนินงานของสาขาที่ขอขึ้นทะเบียนเป็นลูกค้าประจำสาขา เป็นระยะเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่า 1 ปี
6. เป็นผู้ก่อให้เกิดผลิตผลทางการเกษตรเพื่อขาย หรือมีรายได้อื่นๆ ในปีหนึ่งๆ เป็นมูลค่าพอสมควร
7. เป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริต มีชื่อเสียงดี ขยันขันแข็งในการประกอบอาชีพ และรู้จักประหยัด
8. ไม่เป็นคนวิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ
9. ไม่เป็นบุคคลล้มละลายหรือเป็นผู้มีหนี้สินล้นพ้นตัว

10. ไม่เคยถูกให้ออกจากการเป็นลูกค้าประจำสาขาของธนาคารมาก่อน

ทั้งนี้ผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นลูกค้าประจำสาขา ต้องแสดงหลักฐานการเข้าสังกัดกลุ่มลูกค้าที่มีอยู่เดิม หรือกลุ่มลูกค้าที่จะตั้งขึ้นใหม่ซึ่งอยู่ใกล้เคียงกับถิ่นที่อยู่ของตน โดยให้กลุ่มลูกค้าที่สังกัดมีมติรับรองก่อน

กลุ่มลูกค้า

กลุ่มลูกค้านั้นๆ ประกอบด้วยลูกค้าประจำสาขาอย่างน้อยห้าคน มีอำนาจหน้าที่ คือ

1. รับเกษตรกรกรเข้าสังกัดกลุ่มลูกค้า โดยได้รับความเห็นชอบจากธนาคาร
2. เลือกตั้งและถอดถอนหัวหน้ากลุ่มลูกค้า และผู้ช่วยหัวหน้ากลุ่มลูกค้า
3. ติดตาม กำกับ และดูแลการประกอบอาชีพ ตลอดจนการใช้เงินกู้และการชำระคืนของลูกค้าประจำสาขาในกลุ่มลูกค้า
4. ส่งเสริมกิจการของธนาคาร การประกอบอาชีพหรือการเข้าสังคมแก่ลูกค้าประจำสาขา
5. มีมติให้ลูกค้าประจำสาขาที่สังกัดในกลุ่มของตนพ้นจากกลุ่มลูกค้า

โดยที่ให้ลูกค้าประจำสาขาของกลุ่มลูกค้านั้นๆ เลือกตั้งหัวหน้ากลุ่มลูกค้าหนึ่งคนและผู้ช่วยหัวหน้ากลุ่มลูกค้าอีกตามจำนวนที่เห็นสมควรหัวหน้ากลุ่มลูกค้าเป็นตัวแทนของกลุ่มลูกค้าในการติดต่อกับธนาคารและผู้ช่วยหัวหน้ากลุ่มลูกค้า ทำหน้าที่ตามที่หัวหน้ากลุ่มลูกค้ามอบหมาย

วัตถุประสงค์ของการกู้เงิน และระยะเวลาของการชำระคืนเงินกู้

1. เป็นค่าใช้จ่ายในการประกอบอาชีพ ฟื้นฟูการประกอบอาชีพเกษตรกรรม อาชีพที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรรม หรืออาชีพอย่างอื่นฯ เพื่อเพิ่มรายได้ พัฒนาความรู้ หรือพัฒนาคุณภาพชีวิต

ระยะเวลาการชำระเงิน ให้กำหนดชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ยเป็นไปตามที่มาแห่งรายได้ โดยคำนึงถึงรอบการผลิตหรือรอบการบริการ รายได้ จำนวนของเงินกู้ และความสามารถชำระหนี้ของผู้กู้ โดยปกติให้ชำระเสร็จภายในสิบสองเดือนนับแต่วันกู้ เว้นแต่มีเหตุพิเศษไม่เกินสิบแปดเดือนนับแต่วันกู้

2. เป็นค่าลงทุนในการประกอบอาชีพ พื้นฟูการประกอบอาชีพเกษตรกรรม อาชีพที่เกี่ยวข้องกับเกษตรกรรม หรืออาชีพอย่างอื่นๆ เพื่อเพิ่มรายได้ พัฒนาความรู้ หรือพัฒนาคุณภาพชีวิต

ระยะเวลาการชำระเงิน ให้กำหนดชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ยเป็นรายงวดตามที่เห็นสมควร โดยคำนึงถึงอายุการใช้ประโยชน์ของสินทรัพย์ที่ใช้ เงินกู้ จำนวนของเงินกู้ รายได้ และความสามารถชำระหนี้ของผู้กู้ โดยปกติให้ชำระเสร็จไม่เกินสิบห้าปีนับแต่วันกู้ เว้นแต่มีเหตุพิเศษไม่เกินยี่สิบปีนับแต่วันกู้ ทั้งนี้ผู้จัดการสาขาจะกำหนดให้มีระยะเวลาที่ผู้กู้ยังไม่ต้องชำระเงินต้นได้ตามที่เห็นสมควร แต่ไม่เกินห้าปีแรก

3. รอการขายผลิตผล

ระยะเวลาการชำระเงิน ให้กำหนดชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ยให้เสร็จภายในหกเดือนนับแต่วันกู้

4. ชำระหนี้สินภายนอก

ระยะเวลาการชำระเงิน เงินกู้เพื่อชำระหนี้สินภายนอกกำหนดชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ยเป็นรายงวดตามที่เห็นสมควร โดยคำนึงถึงจำนวนเงินกู้ รายได้ และความสามารถชำระหนี้ของผู้กู้ โดยปกติให้ชำระเสร็จไม่เกินสิบปีนับแต่วันกู้ เว้นแต่มีเหตุพิเศษไม่เกินสิบสองปีนับแต่วันกู้ หรือถ้ามีความจำเป็นอาจกำหนดให้ชำระเสร็จไม่เกินยี่สิบปีนับแต่วันกู้ โดยต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการ

จำนวนขั้นสูงของเงินกู้

การพิจารณากำหนดจำนวนเงินกู้ ทั้งนี้จะคำนึงถึงความต้องการใช้เงินกู้ตามแผนงาน รายได้ ความสามารถชำระหนี้ การชำระคืนเงินกู้อย่างก่อนๆ ของผู้กู้ และหลักประกันเงินกู้ โดย จำนวนเงินกู้ของผู้กู้แต่ละรายในเวลาใดเวลาหนึ่งรวมกันต้องไม่เกินสิบห้าล้านบาท เว้นแต่ได้รับ อนุมัติจากคณะกรรมการเป็นราย ๆ ไป

หลักประกันเงินกู้

1. เป็นอสังหาริมทรัพย์ที่ไม่ได้จำนองต่อเจ้าหนี้อื่นหรือจำนองเป็นประกัน ทั้งนี้ธนาคาร ได้สอบสวนและพิจารณาเป็นที่พอใจแล้วว่าอสังหาริมทรัพย์นั้นมีราคาตลาดตามที่ธนาคารประเมิน ไว้ไม่น้อยกว่าสองเท่าของจำนวนเงินกู้ ในกรณีผู้กู้มีประวัติการชำระหนี้ดีธนาคารอาจพิจารณาผ่อนผันให้ผู้กู้ได้กู้เงิน โดยมีอสังหาริมทรัพย์เฉพาะส่วนที่เป็นที่ดินใช้เป็นประกันได้ไม่เกินร้อยละแปดสิบของราคาประเมินและวงเงินจำนอง ทั้งนี้โดยคำนวณตามมูลค่าของอสังหาริมทรัพย์ที่เป็นอยู่ในขณะกู้เงินครั้งใหม่ ในกรณีที่เป็นการกู้เงินเพื่อฟื้นฟูการประกอบอาชีพหรือเพื่อชำระหนี้สิน ภายนอก ธนาคารอาจพิจารณาผ่อนผันให้ผู้กู้ได้กู้เงิน โดยมีอสังหาริมทรัพย์ที่มีราคาประเมินและ วงเงินจำนองน้อยกว่าสองเท่าของจำนวนเงินกู้จำนองเป็นประกันก็ได้ แต่ต้องไม่น้อยกว่าจำนวน เงินกู้และต้องมีบุคคลซึ่งผู้จัดการสอบสวนและพิจารณาแล้วว่าเห็นสมควรเป็นผู้ค้ำประกันอย่างน้อย หนึ่งคนและในกรณีอสังหาริมทรัพย์ที่นำมาจำนองเป็นประกันหนี้เงินกู้มีราคาที่ผู้จัดการ ประเมินน้อยกว่าหนึ่งเท่าของจำนวนเงินกู้แต่ไม่น้อยกว่าร้อยละแปดสิบของจำนวนเงินกู้ หาก ธนาคารเห็นสมควร อาจพิจารณาให้ผู้กู้นำบุคคลไม่น้อยกว่าสองคนที่ธนาคารพิจารณาแล้ว เห็นสมควรเป็นผู้ค้ำประกันร่วมก็ได้ โดยการถอนจำนองจะกระทำได้เมื่อผู้กู้ชำระหนี้เงินกู้ทุกราย ของตนต่อธนาคารเสร็จแล้ว นอกจากการจำนองอสังหาริมทรัพย์ธนาคารจะให้ผู้กู้จัดให้มีคนค้ำ ประกันเงินกู้ด้วยก็ได้

2. มีหลักทรัพย์รัฐบาลไทยหรือเงินฝากในธนาคารนี้เป็นประกันโดยจำนวนเงินกู้ต้องไม่ เกินร้อยละแปดสิบของหลักทรัพย์หรือเงินฝากที่เป็นประกัน กรณีใช้เงินฝากในธนาคารเป็นประกัน ให้ใช้เฉพาะการให้กู้เงินที่มีกำหนดระยะเวลาชำระหนี้เงินกู้เสร็จไม่เกินห้าปีนับแต่วันกู้ ทั้งนี้การ ถอนเงินฝากที่ใช้เป็นประกันจะกระทำได้เมื่อมีการชำระหนี้เงินกู้ที่ใช้เงินฝากเป็นประกันเสร็จสิ้น แล้ว

3. มีลูกค้าประจำสาขาหรือบุคคลอื่นซึ่งผู้จัดการได้สอบสวนและพิจารณาแล้วเห็นสมควร ทำหนังสือรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วม โดยจำนวนเงินกู้ของผู้กู้แต่ละรายต้องไม่เกินหนึ่งแสนห้าหมื่นบาท ทั้งนี้ให้พิจารณาถึงขีดความสามารถในการประกอบอาชีพ รายได้ ค่าใช้จ่าย ทรัพย์สิน หนี้สิน หรือภาระการชำระหนี้ของผู้ทำหนังสือรับรองรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมแต่ละรายประกอบด้วย

4. มีลูกค้าประจำสาขาหรือบุคคลอื่นซึ่งผู้จัดการได้สอบสวนและพิจารณาแล้วเห็นสมควร ให้เป็นผู้ค้าประกันอย่างน้อยสองคน โดยจำนวนเงินกู้ที่ใช้บุคคลค้าประกันของผู้กู้แต่ละรายในเวลาใดเวลาหนึ่งต้องไม่เกินหนึ่งแสนห้าหมื่นบาท ทั้งนี้ให้พิจารณาถึงขีดความสามารถในการประกอบอาชีพ รายได้ ค่าใช้จ่าย ทรัพย์สิน หนี้สิน หรือภาระการชำระหนี้ของผู้ค้าประกันแต่ละรายประกอบด้วย

ทั้งนี้ผู้ค้าประกันคนหนึ่งจะเป็นผู้ค้าประกันหนี้เงินกู้สำหรับผู้กู้มากกว่าสองคนในเวลาเดียวกันไม่ได้ การที่ผู้ค้าประกันพ้นจากการเป็นลูกค้าประจำสาขาไม่ว่าเพราะเหตุใด ๆ ไม่เป็นเหตุให้ผู้ค้าประกันพ้นจากความรับผิดชอบในการค้าประกัน ทั้งนี้เงินกว่าผู้กู้ได้จัดให้บุคคลอื่นหรือลูกค้าประจำสาขาคนอื่น ซึ่งผู้จัดการสอบสวนพิจารณาเห็นสมควรแล้วเข้าเป็นผู้ค้าประกันแทน

อัตราดอกเบี้ยเงินกู้

การคิดดอกเบี้ยกรณีลูกค้ารายคน (เกษตรกร และบุคคล) อัตราดอกเบี้ยเริ่มต้นที่ร้อยละ 9.75 บาทต่อปี เมื่อครบตามกำหนดสัญญา (31 มีนาคมในปีถัดไป) เมื่อผู้กู้ชำระหนี้ตรงเวลาตามกำหนดสัญญา อัตราดอกเบี้ยจะลดลงร้อยละ 25 สตางค์ต่อปี และอัตราดอกเบี้ยจะลดต่ำสุดถึงร้อยละ 6.75 บาทต่อปี จัดได้ว่าผู้กู้เป็นลูกค้ารายย่อยชั้นดี แต่ถ้าลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ตามกำหนดสัญญา หลัง 31 มีนาคม อัตราดอกเบี้ยจะบวกเพิ่มร้อยละ 3 บาทต่อปีในแต่ละเดือน และบวกเพิ่มไม่เกินร้อยละ 12.75 บาทต่อปี ถือเป็นอัตราดอกเบี้ยเงินกู้สูงสุด (ตารางผนวกที่ 1)

ตารางผนวกที่ 1 อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของลูกค้ารายคน (เกษตรกร และบุคคล) ของ ธ.ก.ส.

(หน่วย: ร้อยละบาทต่อปี)

	อัตราดอกเบี้ย
ลูกค้ารายย่อยชั้นดี (Minimum Retail Rate) MRR	6.75
อัตราดอกเบี้ยสูงสุดกรณีผิดนัดชำระหรือผิดเงื่อนไข	
ตามสัญญา (Highest Rate for Defaulted Account)	3.00
ส่วนต่างสูงสุดที่จะใช้บวกกับ MRR	
(Highest Cap Over MRR)	12.75

หมายเหตุ: มีผลบังคับวันที่ 1 มิถุนายน 2552

ที่มา: ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (2552)

แบบสอบถามเกษตรกร

เรื่อง ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อโอกาสในการชำระคืนเงินกู้ของเกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อ

การเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาค่าขนุนทด จังหวัดนครราชสีมา

ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและทรัพยากร คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ผู้ที่ให้สัมภาษณ์ ชื่อ.....

ผู้เป็นลูกหนี้ (ที่ระบุในสัญญา) ชื่อ.....

หมายเลขสมุดบัญชีเงินกู้ - - -

ผู้รับภาระชำระหนี้ ชื่อ.....

บ้านเลขที่..... หมู่ที่..... ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด.....

หมายเลขโทรศัพท์.....

หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้รับภาระชำระหนี้และสมาชิกในครัวเรือน

1.1 เพศของผู้รับภาระชำระหนี้ ☐ 1. ชาย ☐ 2. หญิง

1.2 อายุของผู้รับภาระชำระหนี้.....ปี

1.3 ระดับการศึกษาของผู้รับภาระชำระหนี้

☐ 1. ต่ำกว่าภาคบังคับ (ป. 6)	☐ 4. มัธยมศึกษา
☐ 2. ภาคบังคับ (ป. 6)	☐ 6. อาชีว ปวส./ปวช.
☐ 3. มัธยมศึกษา	☐ 7.อุดมศึกษา

1.4 การประกอบอาชีพของผู้รับภาระชำระหนี้

รหัส

(1) อาชีพหลัก (รายได้เป็นหลัก)

(2) อาชีพรอง

1. ทำนา

2. ทำสวน/ทำไร่

3. ปศุสัตว์/ประมง

4. ค้าขาย/ธุรกิจ

5. พนักงาน/รับจ้าง

6. อื่นๆ (ระบุ).....

1.5 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนทั้งหมดที่อยู่อาศัยด้วยกัน คน

1.6 จำนวนสมาชิกที่ไปทำงานต่างถิ่น (ต่างจังหวัด หรือต่างประเทศ) คน

1.7 จำนวนสมาชิกครัวเรือนที่ช่วยงานในภาคเกษตรในรอบปีเป็นหลัก คน

1.8 จำนวนสมาชิกครัวเรือนที่ช่วยงานนอกภาคเกษตรในรอบปีเป็นหลัก คน

1.9 จำนวนสมาชิกอยู่ด้วยกันแต่ไม่ได้ทำงาน (คนแก่ เด็ก และคนไม่มีอาชีพ) คน

หมวดที่ 2 การถือครอง การใช้ประโยชน์ที่ดิน และมูลค่าที่ดิน ปีการเพาะปลูก 2551/52

ท่านถือครองที่ดินทั้งหมดคิดเป็นพื้นที่ทั้งหมด.....ไร่

การใช้ประโยชน์ที่ดิน	ขนาดพื้นที่ (ไร่)	สภาพการถือครอง	ประเภท เอกสารสิทธิ์	มูลค่าที่ดิน (บาท/ไร่)
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)

(1) การใช้ประโยชน์ที่ดิน

รหัส

1. ที่บ้าน

2. ที่นา

3. ที่ไร่/ที่สวน

4. ที่ปลูกผัก

5. ที่ปลูกไม้ยืนต้น

6. อื่นๆ (ระบุ).....

(3) สภาพการถือครอง

รหัส

1. ของตนเอง

2. เช่าผู้อื่น

3. ได้ทำฟรี

4. ให้ผู้อื่นเช่า

5. ได้รับสิทธิ์จากราชการ

ให้ใช้ประโยชน์

6. ถือครองมือเปล่า

7. อื่นๆ (ระบุ).....

(4) เอกสารสิทธิ์

รหัส

1. โฉนดที่ดิน

2. นส.3

3. ส.ป.ก.4-01

4. สค1,2

5. ภทบ.5

6. สัญญาเช่า

7. ไม่มีเอกสารสิทธิ์

8. อื่นๆ (ระบุ).....

หมวดที่ 3 รายได้และค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสดทั้งหมดของครัวเรือน ปีการผลิต 2551/52

3.1 รายได้ที่เป็นเงินสดทั้งหมดจากการเกษตร ปีการผลิต 2551/52

รายการ	เนื้อที่ปลูก/เลี้ยง (ไร่)	รายได้เงินสด		
		ปริมาณขาย (กก.)	รายได้ขาย (บาท/กก.)	รวมรายได้ (บาท/ปี)
1. พืช				
1.1 ข้าว				
1.2 มันสำปะหลัง				
1.3 ข้าวโพด				
1.4 อ้อย				
1.5 พืช อื่นๆ.....				
.....				
.....				
2. สัตว์				
2.1 ไก่				
2.2 เป็ด				
2.3 หมู				
2.4 โค				
2.5 สัตว์อื่นๆ.....				
.....				
.....				

3.2 ค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสดทั้งหมดจากการเกษตร ปีการผลิต 2551/52

1. พืช

รายการ	เนื้อที่ ที่ ปลูก (ไร่)	พันธุ์ พืช (บ.)	สารเคมี (บ.)			ค่าจ้าง แรงงาน (บ.)	ค่าจ้าง เครื่อง จักร(บ.)	ค่า น้ำมัน (บ.)	อื่นๆ (บ.)	ค่าใช้จ่าย รวม (บ./ปี)
			ปุ๋ย	กำจัด วัชพืช	กำจัด ศัตรูพืช					
1.1 ข้าว										
1.2 มัน สำปะหลัง										
1.3 ข้าวโพด										
1.4 อ้อย										
1.5 พืชอื่นๆ										
.....										
.....										

2. สัตว์

รายการ	ค่าพันธุ์ (บ.)	ค่าอาหาร (บ.)	ค่ายา เคมี (บ.)	ค่าอุปกรณ์ (บ.)	ค่าจ้าง แรงงาน (บ.)	ค่า น้ำมัน (บ.)	อื่นๆ (บ.)	ค่าใช้จ่าย รวม (บ./ปี)
2.1 ไก่								
2.2 เป็ด								
2.3 หมู								
2.4 โค								
2.5 สัตว์อื่นๆ.....								
.....								
.....								

3.3 รายได้และค่าใช้จ่ายทั้งหมดที่เป็นเงินสดนอกภาคการเกษตร ปีการผลิต 2551/52

รายการ	รายได้รวม		รายจ่ายรวม	
	บาท/เดือน	บาท/ปี	บาท/เดือน	บาท/ปี
1.อุตสาหกรรมในครัวเรือน				
2.ไปรับจ้างที่อื่น(นอกภาคเกษตร)				
3.ค้าขาย/ให้บริการ				
4.เงินเดือน/เบี้ยเลี้ยง				
5.ลูก ญาติส่งเงินมาให้				
6.รับจ้างแรงงานคนในภาคเกษตร				
7.นำอุปกรณ์การเกษตรไปรับจ้าง				
8.ของป่า.....				
9.อื่นๆ (ระบุ).....				

3.4 ค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสดทั้งหมดในการอุปโภคบริโภคในครัวเรือน ปีการผลิต 2551/52

รายการ	บาท/เดือน	บาท/ปี
1.ค่าข้าวและค่าอาหารต่างๆ		
2.ค่าเสื้อผ้า เครื่องนุ่งห่ม		
3.ค่ายาและค่ารักษาพยาบาล		
4.ค่าใช้จ่ายในการศึกษา		
5.ค่าใช้จ่ายตามประเพณี		
6.ค่าเดินทาง (ติดต่อยานพาหนะ ตลาด อื่นๆ)		
7.ค่าน้ำ		
8.ค่าไฟฟ้า		
9.ค่าโทรศัพท์(รวมค่าโทรศัพท์มือถือ)		
10.ค่าแก๊ส/ถ่าน/ฟืน		
11.อื่นๆ(ระบุ).....		

หมวดที่ 4 ทรัพย์สินและอุปกรณ์ทางการเกษตรของครัวเรือน (ที่มีมูลค่า 1,000 บาท ขึ้นไป)

รายการ	จำนวน	มูลค่าที่สร้าง/ซื้อ (บาท)	อายุใช้งาน(ปี)	ใช้งานมาแล้ว (ปี)
1.บ้าน(ไม่รวมที่ดิน)				
2.ยุงฉาง				
3.คอกสัตว์				
4.พ่อแม่พันธุ์สัตว์				
5.แทรกเตอร์,รถไถ				
6.รถยนต์				
7.รถมอเตอร์ไซด์				
8.โทรทัศน์				
9.ตู้เย็น				
10. เครื่องซักผ้า				
11. โทรศัพท์มือถือ				
12.อื่นๆ.....				

หมวดที่ 5 หนี้สิน และการชำระหนี้ปีการผลิต 2551/52

5.1 การกู้ยืมเงินระยะสั้นของเกษตรกรลูกค้า ธ.ก.ส

- 1) ท่านได้กู้ยืมเงินระยะสั้นเพื่อการเกษตรเป็นจำนวนเงิน.....บาท
- 2) อัตราดอกเบี้ยร้อยละ.....บาท/ปี
- 3) ระยะเวลาในสัญญาเงินกู้.....เดือน
- 4) ทำสัญญาเงินกู้เมื่อ.....ชำระคืนเมื่อ.....
เป็นเวลา.....เดือน

5) หลักประกันเงินกู้คือ ☐ มีมูลค่าตลาด.....บาท

1. ที่ดิน/สิ่งปลูกสร้าง	4. หลักทรัพย์ค้ำประกัน
2. บุคคลค้ำประกัน	5. ไม่มีหลักทรัพย์ค้ำประกัน
3. กลุ่มค้ำประกัน	6. อื่นๆ ระบุ.....

5.2 เมื่อครบกำหนดสัญญาชำระคืนเงินกู้ระยะสั้นท่านค้างชำระหรือไม่

☐ 1. ไม่ค้างชำระเพราะใช้เงินทุนตนเองชำระหนี้ (ข้ามไปทำข้อ 5.6)

☐ 2. ไม่ค้างชำระเพราะกู้ยืมเงินมาชำระหนี้

☐ 3. ค้างชำระเพราะไม่ต้องการชำระหนี้ (ข้ามไปทำข้อ 5.6)

☐ 4. ค้างชำระเพราะไม่สามารถชำระหนี้ได้ (ข้ามไปทำข้อ 5.6)

5.3 การกู้ยืมเงินมาชำระหนี้ ธ.ก.ส.

แหล่งสินเชื่อ	จำนวนเงินกู้ (บาท)	อัตราดอกเบี้ย (% / ปี)
1. ธ.ก.ส.		
2. ธ.พาณิชย์		
3. กองทุนหมู่บ้าน		
4. ญาติพี่น้อง/เพื่อนบ้าน		
5. นายทุนเงินกู้		
6. อื่นๆ (ระบุ)		
รวม		

5.4 เพราะเหตุใดที่ท่านเลือกกู้ยืมเงินจากแหล่งในข้อ 5.3 มาชำระหนี้ ธ.ก.ส. (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ 1. ไม่คิดอัตราดอกเบี้ย

☐ 4. สะดวกในการขอกู้ยืม

☐ 2. คิดอัตราดอกเบี้ยต่ำ

☐ 5. มีความประนีประนอมในการผ่อนชำระ

☐ 3. ให้วงเงินกู้สูง

☐ 6. อื่นๆ (ระบุ).....

5.5 เพราะเหตุใดท่านจึงกู้ยืมเงินมาชำระหนี้ ธ.ก.ส. แทนที่จะผิดสัญญา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ 1. ชำระหนี้เดิมเพื่อขอกู้เงินใหม่	☐ 4. ครบกำหนดสัญญาก่อนหนี้อื่นๆ
☐ 2. เป็นการค้ำประกันกลุ่ม	☐ 5. ไม่อยากเสียประวัติ
☐ 3. ต้องการเลื่อนชั้นลูกหนี้	☐ 6. อื่นๆ (ระบุ).....

(ลดอัตราดอกเบี้ย)

5.6 ปัจจุบันครัวเรือนของท่านมีหนี้สินอื่นๆหรือไม่ (ไม่รวมหนี้ที่กู้มาชำระหนี้ ธ.ก.ส. ข้อ 5.3)

☐ 1. มีหนี้สิน (ตอบคำถามข้างล่าง)	☐ 2. ไม่มีหนี้สิน (ข้ามไปทำข้อ 5.7)

แหล่งสินเชื่อ	จำนวนเงินกู้ (บาท)	อัตราดอกเบี้ย (% / ปี)
1. ธ.ก.ส.		
2. ธ. พาณิชย์		
3. กองทุนหมู่บ้าน		
4. ญาติพี่น้อง/เพื่อนบ้าน		
5. นายทุนเงินกู้		
6. อื่นๆ (ระบุ)		
รวม		

5.7 ท่านเป็นลูกค้า ธ.ก.ส. มาตั้งแต่ปี พ.ศ.....คิดเป็นระยะเวลา.....ปี

5.8 เจ้าหน้าที่ ธ.ก.ส. เคยมาตรวจเยี่ยมท่านหรือไม่

☐ ไม่เคย
☐ เคย มาตรวจเยี่ยมเฉลี่ยปีละ.....ครั้ง

5.9 ท่านอยากให้ ฐ.ก.ศ. หรือรัฐบาลช่วยเหลือเรื่องการชำระหนี้หรือไม่

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ค

คำสถิติในการประมวลผลปัจจัยที่มีผลกระทบต่อโอกาสในการชำระหนี้

ตารางผนวกที่ 2 ค่าสถิติในการประมวลผลแบบจำลอง Multinomial logit ในแบบจำลองที่ 1

+-----+					
	Multinomial Logit Model				
	Maximum Likelihood Estimates				
	Model estimated: Jul 07, 2010 at 10:36:56PM.				
	Dependent variable	DEBTOR4			
	Weighting variable	None			
	Number of observations	416			
	Iterations completed	7			
	Log likelihood function	-361.7166			
	Restricted log likelihood	-403.4625			
	Chi squared	83.49181			
	Degrees of freedom	42			
	Prob[ChiSq > value] =	.1458005E-03			
+-----+					
+-----+-----+-----+-----+-----+					
	Variable	Coefficient	Standard Error	b/St.Er.	P[Z >z] Mean of X
+-----+-----+-----+-----+-----+					
Characteristics in numerator of Prob[Y = 1]					
Constant	-.3519765968E-01	2.5026963	-.014	.9888	
AGE	.1292316536E-02	.36678805E-01	.035	.9719	50.853365
SEX	-.2204560456	.71315784	-.309	.7572	.46875000
EDU	-.8837746043	1.4040374	-.629	.5291	.13221154
LABOR	-.8468868227E-03	.15368353E-02	-.551	.5816	-45.132212
ASSET	.2354266170E-03	.26072637E-03	.903	.3665	1987.6919
AGRIN	.6310532567E-02	.27096088E-02	2.329	.0199	154.99532
NOAGRIN	.3139691369E-03	.64989938E-03	.483	.6290	-70.784519
AGREX	-.2223709855E-01	.10540222E-01	-2.110	.0349	54.248486
NOAGREX	.4355267421E-04	.68250526E-03	.064	.9491	-746.48236
CON	-.2443306847E-03	.51133016E-02	-.048	.9619	97.569810
LOAN	.3717610688E-02	.12470823E-01	.298	.7656	63.083654
DEBT	-.1922408190E-02	.55566678E-02	-.346	.7294	65.523301
DEBTT_TO	-.8580208792	2.1033735	-.408	.6833	.75268210
FAR	.3066593521	.67348692	.455	.6489	.28365385
Characteristics in numerator of Prob[Y = 2]					
Constant	-1.066021195	1.8904119	-.564	.5728	
AGE	.2525162028E-01	.27023011E-01	.934	.3501	50.853365
SEX	.3597394197	.50701669	.710	.4780	.46875000
EDU	.8490340768	.87484711	.970	.3318	.13221154
LABOR	.9451970286E-03	.12959894E-02	.729	.4658	-45.132212
ASSET	.2306842937E-03	.23435404E-03	.984	.3249	1987.6919
AGRIN	.1328296006E-02	.14358798E-02	.925	.3549	154.99532
NOAGRIN	-.9154258402E-04	.49211614E-03	-.186	.8524	-70.784519
AGREX	-.8233638930E-02	.54687814E-02	-1.506	.1322	54.248486
NOAGREX	-.6451625909E-03	.58048344E-03	-1.111	.2664	-746.48236
CON	-.2669832259E-02	.34554839E-02	-.773	.4397	97.569810
LOAN	.5545632761E-02	.92445467E-02	.600	.5486	63.083654
DEBT	.1511734247E-02	.38129843E-02	.396	.6918	65.523301
DEBTT_TO	.9731592919	1.5024351	.648	.5172	.75268210
FAR	-.5662713439	.50315513	-1.125	.2604	.28365385
Characteristics in numerator of Prob[Y = 3]					
Constant	-1.097391296	1.8119006	-.606	.5447	
AGE	.3242630702E-01	.26350365E-01	1.231	.2185	50.853365
SEX	.4233188261	.49269010	.859	.3902	.46875000
EDU	.9429978496	.84950617	1.110	.2670	.13221154
LABOR	-.1194391052E-03	.11832742E-02	-.101	.9196	-45.132212
ASSET	.2269936013E-03	.23295408E-03	.974	.3299	1987.6919
AGRIN	.1845303356E-02	.13503285E-02	1.367	.1718	154.99532
NOAGRIN	-.3633173773E-03	.47335966E-03	-.768	.4428	-70.784519
AGREX	-.1101717335E-03	.47935915E-02	-.023	.9817	54.248486
NOAGREX	.3683917082E-04	.54261907E-03	.068	.9459	-746.48236

ตารางผนวกที่ 2 (ต่อ)

Variable	Coefficient	Standard Error	b/St.Er.	P[Z >z]	Mean of X
CON	-.3150625201E-02	.32492346E-02	-.970	.3322	97.569810
LOAN	-.1685422501E-01	.90525359E-02	-1.862	.0626	63.083654
DEBT	.4137017827E-02	.36080398E-02	1.147	.2515	65.523301
DEBTT_TO	3.298770831	1.4479046	2.278	.0227	.75268210
FAR	-.9369381949	.49122615	-1.907	.0565	.28365385

(Note: E+nn or E-nn means multiply by 10 to + or -nn power.)

Information Statistics for Discrete Choice Model.							
	M=Model MC=Constants Only			M0=No Model			
Criterion F (log L)	-361.71660	-403.46250	-576.69845				
LR Statistic vs. MC	83.49181	.00000	.00000				
Degrees of Freedom	42.00000	.00000	.00000				
Prob. Value for LR	.00015	.00000	.00000				
Entropy for probs.	361.71660	403.46250	576.69845				
Normalized Entropy	.62722	.69961	1.00000				
Entropy Ratio Stat.	429.96372	346.47191	.00000				
Bayes Info Criterion	976.72197	1060.21378	1406.68569				
BIC - BIC(no model)	429.96372	346.47191	.00000				
Pseudo R-squared	.10347	.00000	.00000				
Pct. Correct Prec.	65.14423	.00000	25.00000				
Means:	y=0	y=1	y=2	y=3	yu=4	y=5,	y=6 y>=7
Outcome	.0529	.0481	.3005	.5986	.0000	.0000	.0000 .0000
Pred.Pr	.0529	.0481	.3005	.5986	.0000	.0000	.0000 .0000
Notes: Entropy computed as Sum(i)Sum(j)Pfit(i,j)*logPfit(i,j).							
Normalized entropy is computed against M0.							
Entropy ratio statistic is computed against M0.							
BIC = 2*criterion - log(N)*degrees of freedom.							
If the model has only constants or if it has no constants,							
the statistics reported here are not useable.							

ที่มา: จากการคำนวณ

ตารางผนวกที่ 3 ค่าสถิติในการประมวลผลแบบจำลอง Multinomial logit ในแบบจำลองที่ 2

Multinomial Logit Model	
Maximum Likelihood Estimates	
Model estimated: Jul 07, 2010 at 11:36:19AM.	
Dependent variable	DEBTOR4
Weighting variable	None
Number of observations	416
Iterations completed	7
Log likelihood function	-357.3370
Restricted log likelihood	-403.4625
Chi squared	92.25102
Degrees of freedom	51
Prob[ChiSq > value] =	.3588885E-03

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

Variable	Coefficient	Standard Error	b/St.Er.	P[Z >z]	Mean of X
Characteristics in numerator of Prob[Y = 1]					
Constant	-2.153508715	2.9810288	-.722	.4700	
AGE	.1163379880E-01	.41965225E-01	.277	.7816	50.853365
SEX	-.2451112468	.73057154	-.336	.7372	.46875000
EDU	-.8090788969	1.4006142	-.578	.5635	.13221154
LABOR	-.1028143981E-02	.15761382E-02	-.652	.5142	-45.132212
ASSET	.2457284214E-03	.26836281E-03	.916	.3598	1987.6919
AGRIN	.6543847317E-02	.28425289E-02	2.302	.0213	154.99532
NOAGRIN	.4029447653E-03	.67194136E-03	.600	.5487	-70.784519
AGREX	-.2260294850E-01	.10689642E-01	-2.114	.0345	54.248486
NOAGREX	-.8793983549E-05	.68685006E-03	-.013	.9898	-746.48236
CON	-.6797902525E-03	.51133151E-02	-.133	.8942	97.569810
LOAN	.7320129289E-03	.13059250E-01	.056	.9553	63.083654
DEBT	-.6883899581E-03	.57066195E-02	-.121	.9040	65.523301
DEBTT_TO	.2129747922	2.3672450	.090	.9283	.75268210
PERIOD	-.1415353849E-01	.38115220E-01	-.371	.7104	15.213942
NUM	.2820550870	.40863176	.690	.4900	1.9951923
BORRSOUR	.8923345159	.89717808	.995	.3199	.61778846
FAR	.2088140931	.68578160	.304	.7608	.28365385
Characteristics in numerator of Prob[Y = 2]					
Constant	-2.019132688	2.2051648	-.916	.3599	
AGE	.3179918968E-01	.31550625E-01	1.008	.3135	50.853365
SEX	.4075553711	.52332430	.779	.4361	.46875000
EDU	.9022400183	.88238379	1.023	.3065	.13221154
LABOR	.6942668088E-03	.13363016E-02	.520	.6034	-45.132212
ASSET	.2575294579E-03	.23730601E-03	1.085	.2778	1987.6919
AGRIN	.1434733197E-02	.14350959E-02	1.000	.3174	154.99532
NOAGRIN	-.7114919296E-04	.49911474E-03	-.143	.8866	-70.784519
AGREX	-.8659186372E-02	.53968638E-02	-1.604	.1086	54.248486
NOAGREX	-.7396629637E-03	.58469853E-03	-1.265	.2059	-746.48236
CON	-.3199838837E-02	.34624979E-02	-.924	.3554	97.569810
LOAN	.4768956799E-02	.95939116E-02	.497	.6191	63.083654
DEBT	.1190402073E-02	.39317416E-02	.303	.7621	65.523301
DEBTT_TO	.9837871354	1.6316987	.603	.5466	.75268210
PERIOD	-.1321101800E-01	.28963463E-01	-.456	.6483	15.213942
NUM	.5032656237	.28739238	1.751	.0799	1.9951923
BORRSOUR	-.1523257293	.58943305	-.258	.7961	.61778846
FAR	-.6538894544	.51244265	-1.276	.2019	.28365385
Characteristics in numerator of Prob[Y = 3]					
Constant	-2.549010417	2.1381939	-1.192	.2332	
AGE	.5140975854E-01	.30965693E-01	1.660	.0969	50.853365
SEX	.3753037033	.50856815	.738	.4605	.46875000
EDU	1.033395058	.86031420	1.201	.2297	.13221154
LABOR	-.3639979609E-03	.12234275E-02	-.298	.7661	-45.132212
ASSET	.2491680897E-03	.23602047E-03	1.056	.2911	1987.6919
AGRIN	.1935257528E-02	.13533216E-02	1.430	.1527	154.99532
NOAGRIN	-.3554853546E-03	.48183373E-03	-.738	.4607	-70.784519
AGREX	-.2293086620E-03	.46725484E-02	-.049	.9609	54.248486
NOAGREX	-.5938053944E-04	.54715212E-03	-.109	.9136	-746.48236
CON	-.3779690732E-02	.32322804E-02	-1.169	.2423	97.569810
LOAN	-.1742341649E-01	.94227658E-02	-1.849	.0644	63.083654
DEBT	.4077128835E-02	.37224738E-02	1.095	.2734	65.523301
DEBTT_TO	3.465196940	1.5888585	2.181	.0292	.75268210
PERIOD	-.3494709373E-01	.28457261E-01	-1.228	.2194	15.213942
NUM	.5128057221	.27711552	1.851	.0642	1.9951923
BORRSOUR	-.3175093378E-02	.57763703	-.005	.9956	.61778846
FAR	-1.068683849	.50194561	-2.129	.0332	.28365385

ตารางผนวกที่ 3 (ต่อ)

(Note: E+nn or E-nn means multiply by 10 to + or -nn power.)

Information Statistics for Discrete Choice Model.							
	M=Model	MC=Constants Only	M0=No Model				
Criterion F (log L)	-357.33699	-403.46250	-576.69845				
LR Statistic vs. MC	92.25102	.00000	.00000				
Degrees of Freedom	51.00000	.00000	.00000				
Prob. Value for LR	.00036	.00000	.00000				
Entropy for probs.	357.33699	403.46250	576.69845				
Normalized Entropy	.61963	.69961	1.00000				
Entropy Ratio Stat.	438.72293	346.47191	.00000				
Bayes Info Criterion	1022.23893	1114.48995	1460.96186				
BIC - BIC(no model)	438.72293	346.47191	.00000				
Pseudo R-squared	.11432	.00000	.00000				
Pct. Correct Prec.	63.94231	.00000	25.00000				
Means:	y=0	y=1	y=2	y=3	yu=4	y=5,	y=6
Outcome	.0529	.0481	.3005	.5986	.0000	.0000	.0000
Pred.Pr	.0529	.0481	.3005	.5986	.0000	.0000	.0000
Notes: Entropy computed as Sum(i)Sum(j)Pfit(i,j)*logPfit(i,j).							
Normalized entropy is computed against M0.							
Entropy ratio statistic is computed against M0.							
BIC = 2*criterion - log(N)*degrees of freedom.							
If the model has only constants or if it has no constants,							
the statistics reported here are not useable.							

ที่มา: จากการคำนวณ

ตารางผนวกที่ 4 ค่าสถิติในการจำแนกกลุ่มของลูกค้านี้ โดยแบบจำลอง Multinomial logit

Predicted					
Actual	0	1	2	3	Total
0	0	0	12	10	22
1	0	2	5	13	20
2	0	0	38	87	125
3	0	0	23	226	249
Total	0	2	78	336	416

ที่มา: จากการคำนวณ

ตารางผนวกที่ 5 ค่าสถิติผลกระทบส่วนเพิ่ม (Marginal effect)

Variable	Coefficient	Standard Error	b/St.Er.	P[Z >z]	Mean of X
Marginal effects on Prob[Y = 0]					
Constant	.8679496036E-01	.72136344E-01	1.203	.2289	
AGE	-.1623243874E-02	.11054594E-02	-1.468	.1420	50.853365
SEX	-.1345919653E-01	.18057344E-01	-.745	.4561	.46875000
EDU	-.3452971185E-01	.31019033E-01	-1.113	.2656	.13221154
LABOR	.2326027010E-05	.44121966E-04	.053	.9580	-45.132212
ASSET	-.9174861071E-05	.81130730E-05	-1.131	.2581	1987.6919
AGRIN	-.6941136773E-04	.48670150E-04	-1.426	.1538	154.99532
NOAGRIN	.9146456699E-05	.17172297E-04	.533	.5943	-70.784519
AGREX	.1214342063E-03	.16751845E-03	.725	.4685	54.248486
NOAGREX	.9555152551E-05	.19630939E-04	.487	.6264	-746.48236
CON	.1286010230E-03	.11369063E-03	1.131	.2580	97.569810
LOAN	.3758154022E-03	.32731835E-03	1.148	.2509	63.083654
DEBT	-.1126718650E-03	.12777180E-03	-.882	.3779	65.523301
DEBTT_TO	-.9620154499E-01	.52334038E-01	-1.838	.0660	.75268210
PERIOD	.1017391517E-02	.10095231E-02	1.008	.3136	15.213942
NUM	-.1838101168E-01	.95634492E-02	-1.922	.0546	1.9951923
BORRSOUR	.9091963759E-03	.20561114E-01	.044	.9647	.61778846
FAR	.3324398077E-01	.17789459E-01	1.869	.0617	.28365385
Marginal effects on Prob[Y = 1]					
Constant	.3361572971E-02	.56429160E-01	.060	.9525	
AGE	-.7692188729E-03	.78712713E-03	-.977	.3284	50.853365
SEX	-.1480189988E-01	.13875090E-01	-1.067	.2861	.46875000
EDU	-.4241959687E-01	.28625988E-01	-1.482	.1384	.13221154
LABOR	-.2384271951E-04	.28970555E-04	-.823	.4105	-45.132212
ASSET	.9071477750E-07	.34429388E-05	.026	.9790	1987.6919
AGRIN	.1162233219E-03	.60478656E-04	1.922	.0546	154.99532
NOAGRIN	.1588839303E-04	.12158472E-04	1.307	.1913	-70.784519
AGREX	-.4784254931E-03	.23165111E-03	-2.065	.0389	54.248486
NOAGREX	.5999995330E-05	.11986748E-04	.501	.6167	-746.48236
CON	.6690673650E-04	.10397794E-03	.643	.5199	97.569810
LOAN	.2625698388E-03	.23578450E-03	1.114	.2655	63.083654
DEBT	-.9028482440E-04	.10681710E-03	-.845	.3980	65.523301
DEBTT_TO	-.5733926162E-01	.44143069E-01	-1.299	.1940	.75268210
PERIOD	.3128910527E-03	.70757717E-03	.442	.6583	15.213942
NUM	-.5003197835E-02	.77060364E-02	-.649	.5162	1.9951923
BORRSOUR	.2259831896E-01	.17293267E-01	1.307	.1913	.61778846
FAR	.2677932091E-01	.13487099E-01	1.986	.0471	.28365385
Marginal effects on Prob[Y = 2]					
Constant	.7806750600E-01	.24413215	.320	.7491	
AGE	-.3179739279E-02	.29854713E-02	-1.065	.2868	50.853365
SEX	.1513476678E-01	.51781057E-01	.292	.7701	.46875000
EDU	-.2514584859E-02	.76073645E-01	-.033	.9736	.13221154
LABOR	.2179323026E-03	.14502839E-03	1.503	.1329	-45.132212
ASSET	.4464412187E-05	.10408276E-04	.429	.6680	1987.6919
AGRIN	-.1143459985E-03	.18993244E-03	-.602	.5472	154.99532
NOAGRIN	.4907352984E-04	.48319788E-04	1.016	.3098	-70.784519
AGREX	-.1573431433E-02	.70853181E-03	-2.221	.0264	54.248486
NOAGREX	-.1406233135E-03	.64789412E-04	-2.170	.0300	-746.48236
CON	.5563389995E-04	.44423475E-03	.125	.9003	97.569810
LOAN	.4234929045E-02	.92707191E-03	4.568	.0000	63.083654
DEBT	-.5139749403E-03	.42201175E-03	-1.218	.2233	65.523301
DEBTT_TO	-.4482452439	.17262158	-2.597	.0094	.75268210
PERIOD	.3930947189E-02	.28727740E-02	1.368	.1712	15.213942
NUM	.5289436170E-02	.27602898E-01	.192	.8480	1.9951923
BORRSOUR	-.3701446342E-01	.59290463E-01	-.624	.5324	.61778846
FAR	.6435865580E-01	.52851892E-01	1.218	.2233	.28365385

ตารางผนวกที่ 5 (ต่อ)

Variable	Coefficient	Standard Error	b/St.Er.	P[Z >z]	Mean of X
Marginal effects on Prob[Y = 3]					
Constant	-.1682240393	.25754250	-.653	.5136	
AGE	.5572202026E-02	.31955850E-02	1.744	.0812	50.853365
SEX	.1312632963E-01	.54842648E-01	.239	.8108	.46875000
EDU	.7946389357E-01	.81392522E-01	.976	.3289	.13221154
LABOR	-.1964156101E-03	.14598816E-03	-1.345	.1785	-45.132212
ASSET	.4619734107E-05	.11911890E-04	.388	.6981	1987.6919
AGRIN	.6753404427E-04	.19739435E-03	.342	.7323	154.99532
NOAGRIN	-.7410837956E-04	.50645862E-04	-1.463	.1434	-70.784519
AGREX	.1930422720E-02	.72069705E-03	2.679	.0074	54.248486
NOAGREX	.1250681656E-03	.65987101E-04	1.895	.0580	-746.48236
CON	-.2511416595E-03	.46146847E-03	-.544	.5863	97.569810
LOAN	-.4873314286E-02	.10027782E-02	-4.860	.0000	63.083654
DEBT	.7169316297E-03	.43948184E-03	1.631	.1028	65.523301
DEBTT_TO	.6017860506	.18462649	3.259	.0011	.75268210
PERIOD	-.5261229759E-02	.30754005E-02	-1.711	.0871	15.213942
NUM	.1809477335E-01	.28943161E-01	.625	.5319	1.9951923
BORRSOUR	.1350694808E-01	.63349239E-01	.213	.8312	.61778846
FAR	-.1243819575	.56293198E-01	-2.210	.0271	.28365385
(Note: E+nn or E-nn means multiply by 10 to + or -nn power.)					

ที่มา: จากการคำนวณ

ประวัติการศึกษา และการทำงาน

ชื่อ-นามสกุล	นางสาวอริญาพร สอดศรี
วัน เดือน ปี ที่เกิด	20 มิถุนายน พ.ศ. 2528
สถานที่เกิด	จังหวัดนครปฐม
ประวัติการศึกษา	วิทยาศาสตรบัณฑิต (ชีวเคมี) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ประวัติการทำงาน	ผู้ช่วยนักวิจัยกิจกรรมการวิเคราะห์ความผันผวนของราคาสินค้าเกษตร โครงการศูนย์ความเป็นเลิศทางวิชาการ ปีการศึกษา 2552 ผู้ช่วยงานอาจารย์ โครงการทุนผู้ช่วยสอน ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตร ประจำภาคปลาย ปีการศึกษา 2552 รองประธานคณะกรรมการองค์การบริหารนิสิตปริญญาโท มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ปีการศึกษา 2552